לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ג', י"ז באלול תשמ"ח, 30 באוגוסט 1988 / שנה מ"ו מס' 13739 / המחיר 1.30 ש"ח כולל מע"מ

עב"מים בשמי תל־אביב

עתי"ם

שני עב"מים ניראו אמש בשעה 10.30 בערב בשמי איזור תל־אביב. עדי ראייה סיפרו כי העב"מ הראשון נעלם תוך שניות, ואילו השני ניצנץ במשך כרבע שעה. שניהם היו בצבע ורדרד והם הותירו מאחוריהם שובל של עשן והבזקים. החזאי התורן אליעזר רנציגר, בתחנה המטאורולוגית בבית דגן, מסר כי העב"ם ניראה ככוכב זוהר מעל שמי תל־אביב, ועוצמת האור שלו השתנתה. כן מסר, שלתחנה הגיעו קריאות טלפוניות של תושבים, ממקומות שונים בארץ.

צלם וידאו, תמיר כלפיה, מגבעת שמואל, צילם את העב"ם בשמיים במסרטת הווידאו שלו.

(עין בעין עם עב"ים — מאת אבי בניהו / עמוד 2)

אביטן נלכד במבצע בזק של היחידה ללוחמה בטרור

נתפס בדירת קרוב משפחה בהוד־השרון, אליה הגיע במונית עם בני־ערובה מבאר־שבע ● בהשתלטות על הדירה הופעלו רימוני גז שעילפו את אביטן, מבלי לירות אף יריה ● כ־24 שעות שהה בדירת משפחת אלמקייס בב"ש — המשטרה ידעה כל העת היכן הוא נמצא אך נמנעה מלפעול מחשש לפגוע בבני־הערובה ● נעצרו 3 חשודים שסייעו לו בבריחתו ובהסתרתו ● ברלב: יוסקו מסקנות כלפי האחראים בשב"ס

זהבה מרום

אסיר־עולם הרצל אביטן נלכד אתמול אחר־הצהריים בדירת קרוב־משפחה בהוד־השרון. במבצע־בזק, שנמשך כחמש דקות בלבד, הצליחו אנשי היחידה המיוחדת של המשטרה ללוחמה בטרור להשתלט על האסיר הנרצח, 48 שעות אחרי שנמלט מבית־המעצר דרום בכלא באר־שבע.

אביטן הובא על־ידי בלשי המשטרה, כבול בידיו וברגליו, לחקירה במטה מחוז תל־אביב, שם התמקמה המפקדה הארצית שעסקה בתפיסתו. לאחר חקירתו, יועבר פעם נוספת לידי שירות בתי־הסוהר. כן עצרה המשטרה שלושה אנשים החשודים שסייעו לאביטן בבריחתו או בהסתרתו.

כמו בעל־בית

במסבית־עיתונאים במטה מחוז תל־אביב, שיבח שר המשטרה חיים

(המשך בעמוד 4)

לא הספיק לארוז

הדירה ברחוב שרת בהוד־השרון בה נלכד אתמול הרצל אביטן והמזוודה המפתוחה עם חפציו (צילום: פרטוש)

מלאכת מחשבת

אנשי המודיעין והיחידה המיוחדת של המשטרה, אבי דותן וחזי לאדר, שלכדה את העבריין הנמלט (צילום: פרטוש)

עסקות חריגות של בעלי עניין נחקרות בבורסה

בעלי חברת „דנבאר" ניצלו פרצות ביחסים שבין חברת האם לחברת הבת וגרפו רווחים פטורים ממס. פעולה דומה נחשפה בעבר ע"י „על המשמר" ביחס לחברת „דלתא גליל"

אורי נחשון

לבורסה לניירות ערך אין תשובות מתאימות להסדרת היחסים בין חברות־אם לחברות־בנות, ופרצות אלה מנוצלות מדי פעם על־ידי בעלי עניין בחברות, שמבצעים עסקות חריגות וגורפים רווחים פטורים ממס.

את העסקה הבולטת האחרונה ביצעו שני בעלי העניין המרכזיים בחברת „דנבאר". לפני כחודש מכרו השניים חבילת מניות של „דנבאר" בהיקף של כ־21.7 מיליון ש"ח לחברת־הבת „רניב מימון". ימים אחדים לפני העסקה עמד שער המניות של החברה על 650 אחר־כך עלה ב־37 אחוזים. העסקה התבצעה מחוץ למסחר בשער של 890, ותוך מספר ימים לאחריה צנח השער שוב לרמה הקודמת של 650. נודע כי אנשי הביקורת של הבורסה עקבו אחרי המהלכים, אולם הבדיקה הסתיימה בלא כלום. הבורסה עצמה אינה נותנת להתייחס לבדיקה של נייר־ערך מסויים, ולכן לא נמסרה מטעמה כל תגובה בנושא זה.

חשיפת „דלתא גליל" „על המשמר"

פעולות דומות לאלה שעשו במניות „דנבאר" מקובלות בקרב בעלי עניין בחברות שמניותיהן נסחרות בבורסה, ו„על המשמר" כבר חשף בעבר פעילות חריגה שביצע דב לאוטמן, בעל חברת הטקסטיל „דלתא

(המשך בעמוד 16)

נתגלה רימון בשמים ממקדש שלמה ● עמוד 3
50 ישראלים לפגישות עם אש"ף בז'נבה ● עמוד 3
רבין: אינם מסוגלים ליירט טילי קרקע ● עמוד 4
אמנון נדב נבחר למנהל הרדיו ● עמוד 19
הצבא והמשפחה / מטען חלול ● עמוד 9

לא מתפטרים

שר־המשטרה חיים ברלב צודק. הוא אינו חייב להתפטר. כאן זה לא יפאן וכשלונות מעולם לא חייבו שרים להתפטר ממשרותיהם ולבטח לא חייבו ביצוע הראקירי.

כך, למשל, שמיר לא התפטר בגלל הכשלת הסכם לונדון ויוזמת שולץ, שהביאה את האינתיפאדה. בגין לא התפטר בעקבות המעשים החריגים והלא־חריגים בשטחים וב„אנצר 3". שר־האוצר נסים לא התפטר לאחר שהעלה את המשק לפסים של האטה ומיתון. שר־התחבורה חיים קורפו לא התפטר בעקבות ריבוי תאונות הדרכים, שנגרמו לא במעט באשמתו, בגלל אי־סלילת כבישים וחוסר תאורה בצמתים. שר־החינוך לא התפטר בעקבות ההשבתה הממושכת ללא תקדים של הטלוויזיה וארבלי־אלמוזלינו לא התפטרה בעקבות הרס שירותי הבריאות והאנדרלמוסיה השוררת בהם. ואין לשכוח שגם נחמקין לא הגיש את התפטרותו, למרות התמוטטות כל מגזרי החקלאות, ואפילו סגנו כץ־עוז לא התפטר בעקבות פגיעת הממשלה בסקטור הקיבוצי.

גם שרים אחרים לא התפטרו. גד יעקבי לא יכול להתפטר, כי הוא לא נכשל בשום דבר, כיוון שמשרדו ממילא נעדר כל תוכן. יגאל הורביץ לא התפטר, למרות שאת נזקי תקופת כהונתו בניפוח המניות הבנקאיות משלם המשק בימים אלה. הוא לא התפטר גם בעקבות הסתבכותו האישית בפרשת פשיטת הרגל של עסקי שושלת הורביץ.

מודעי לא התפטר, למרות שכישוריו הפסיכולוגיים, על־פי עדויות חבריו השרים, מגיעים רק ל־90%; גם „תרומתו" הקצרה להרס סדרי החוק והמשפט בישראל לא הביאה להתפטרותו.

בממשלה הזאת התפטרו בסך־הכל שני שרים. ארנס, שהרפתקאתו בנושא „הלביא" עלתה למדינה כ־3 מיליארד דולר, ומוטה גור, שלא הסכים לחיפוי המחפיר של שמיר על מעשיו של ראש השב"כ. אולם לאחר תקופה מסויימת של ישיבה במדבר, גם שני שרים אלה חזרו אל כסאותיהם, והם בממשלה.

מכאן, שגם ברלב לא חייב להתפטר, למרות שהוא השר הממונה על שירות בתי־הסוהר המחפיר ביותר בעולם, הרצוף מחדלים ושחיתות המאפיינים שירות זה. ברלב יכול רק להצטער על התבטאויותיו נעדרי האחריות הציבורית. לו היה מגיש אתמול את התפטרותו, יתכן שהיום, לאור תפיסת הרצל אביטן, כבר היה יכול לחזור בו ולשוב לממשלה.

24 שעות במחיצתו של הרצל אביטן — סיפורם של אסתר ושמעון אלמקייס מבאר־שבע

הוא שטף כלים ושיחק עם הילדים

אילת מזור

בשבת אחר הצהריים, לאחר שנמלט הרצל אביטן מכלא באר־שבע ונטש את מכונית הטראנזיט בה ברח סמוך לאיצטדיון הכדורגל בעיר, התפרץ לבית משפחת שמעון אלמקייס, ברח' המשחררים 57, הנמצא סמוך לאיצטדיון. משפחת אלמקייס נבחרה באופן מקרי, ואין לה כל קשר עם אביטן. אביטן איים על בני המשפחה, זוג הורים ושני ילדיהם, כי יפגע בהם אם יזעיקו את המשטרה. הוא שהה בבית משפחת אלמקייס מהשעה 4 בשבת אחה"צ, ועד ליום ראשון בשעה 12.30, כאשר הזמין מונית בה נסע צפונה. אביטן לקח עמו כבני־ערובה את אבי המשפחה שמעון ואת בתו, ושחרר אותם רק בתום הנסיעה, בצומת רעננה, שם ירד מהמונית והמשיך דרכו ברגל לדירה בהוד־השרון בה מצא מקלט. בבית־משפחת אלמקייס התקלח אביטן, צבע את שערותיו והחליף את בגדיו.

„אסיר עולם עשה אצלי השבת"

אתמול בתום הדרמה שהסעירה את המדינה, אמר שמעון אלמקייס: „איזה אבסורד אסיר עולם עשה אצלנו את השבת". הוא סיפר כי בתו יפעת בת ה־6 שאלה אותו לאחר ששוחררו מידי החוטף: „אבא, הדוד הרצל הלך ולא יחזור יותר? הוא הבטיח להביא לי הרבה ממתקים." לדבריו „הרצל אביטן הבטיח לבני הזוג ולילדים זיקו בן ה־10 ויפעת בת ה־6 שישלח להם מעטפה עם המון כסף והרבה מתנות באמצעות שליחים".

נקישות חזקות בדלת

משפחת אלמקייס מתגוררת בבית מספר 57 ברחוב המשחררים בבאר־שבע, בקומה השנייה. האב שמעון, נהג אוטובוס בתחבורה העירונית, נח את מנוחת הצהריים בחדר השינה; אשתו, אתי קראה עיתון בסלון. הילד זיקו היה בבריכה והבת יפעת שיחקה בחוץ. איש מבני המשפחה לא ידע כי שעה קודם לכן הצליח אביטן להימלט מן הכלא. אביטן, שנטש את רכבו

(המשך בעמוד 16)

הנהג שהסיע את אביטן: השוטרים הציצו למונית ואמרו לי „סע חביבי"

אילת מזור

נהג המונית, גלעד חתיא־שווילי, בן 26 מבאר־שבע נהג המונית שהסיע את הרצל אביטן ושמעון אלמקייס ובתו לצומת רעננה מספר: „כ־12 בצהריים עברתי ליד צומת ביאליק — המשחררים שבבאר־שבע, עצר אותי בחור עם תיק של נהג אוטובוס. הוא פתח את הדלת והתיישב על ידי. אחריו נכנס עוד בחור, התיישב מאחור והחזיק ילדה על הידיים. זה היה הרצל אביטן. הם אמרו לי לקחת אותם לקסטינה. ביציאה מבאר־שבע עברנו מחסום משטרתי, השוטרים הסתכלו פנימה חטוף ואמרו לי סע, סע חביבי לא אותך אנחנו צריכים. באזור קרית־גת אמרו לי הנוסעים שהנסיעה היא לתל־אביב. אמרתי להם בסדר וקבלתי שטר של 100 דולר, והם אמרו לי לשמור את העודף לעצמי. הרצל אביטן הציע לי סיגריות קנט קנה לי שתייה בדרך וכל הדרך חיבק ונישק את הילדה והתנהג אליה מאד יפה. בצומת רעננה ירד אביטן.

„רק לאחר שנפגשתי עם השוטרים הם סיפרו לי מי היו הנוסעים במונית שלי. במהלך הנסיעה בכלל לא חשדתי."

ציורמצב

ספורטק/ הפועל תל־אביב

אין מה לדאוג

בהתחלת פגרת הקיץ איימו עלינו העיתונים, הפועל ת"א מתמוטטת. הכדורגל מתפרק, הכדורסל מתפרק. מרבית אוהדי הקבוצה לא נבהלו. כותרות של קיץ.

בינתיים נפתרו כל הבעיות שהיו קיימות כביכול בכדורסל, ונפתרו ייפתרו כל הבעיות, הקיימות כביכול בכדורגל, והפועל ת"א שוב תמשיך לשלם משכורות מרקיעות שחקים לשכירים שלה.

לינטון טאונס, לשעבר „ריאל" מדריד, מי שהיה מועמד לליגה היקרה בעולם האנ.בי.אי, היה אשתקד השחקן היחיד בהפועל שקיבל את כל המשכורות הפרמיות, הגבוהות מאוד, תמיד בזמן. איש איננו מעלה על הדעת כי טאונס זה, התרצה בקיץ להוריד ממשכורתו בישראל, בהפועל, בשל המשבר במשק העובדים, בסולל בונה, בקופת חולים, בהפועל ת"א.

טאונס ופרישמן. אין הרעת תנאים

יחד עם טאונס ישחקו בהפועל ת"א בשנה הבאה עוד שלושה כושים, דניס, ויליאמס, קיט בנט, וטרי. ארבעה שחקנים יקרים מאוד. הפועל ירושלים, קבוצה אחרת של מרכז הפועל, לא מעלה בדעתה להחזיק רביעייה יקרה כזו. הפועל חיפה, בעבר מקבוצות הקו הראשון של הפועל, איננה חולמת להחזיק הרכב אמריקאי. אני מעז לנחש, בלי שום קושי, כי אחרי דורון ג'מצ'י, יהיו משכורותיהם הגבוהות ביותר בין הכדורסלנים הישראלים. וישנם גם תומר חנוך ושמעון אמסלם, שדחה חוזה שמן במכבי ראשל"צ, בשל זיקתו לקיסר, טדי קאופמן ותנועת הפועלים.

שערוריית הפועל ת"א תימשך גם בעונה הבאה. החבית בלי תחתית תמשיך לשלם. הישגים לא יהיו. העסקנים לא יתנו את הדין.

דרך אגב, מאשימים את מכבי ת"א בכל השיקוצים שבעולם. אבל מכבי ת"א זוכה כמעט כל שנה באליפות המדינה ובגביע המדינה לנוער בכדורסל. ומה עושה הפועל ת"א לטובת הנוער? אפס. שום אליפות בשנים האחרונות, שום גביע. היו שנים שקבוצת הנוער של הפועל ת"א היתה חלשה כל־כך ששיחקה בליגת המשנה.

מוטי בסוק

בשטח/מירוץ בטיילת

„ספרייט" במקום שמפניה

מרחוק, אפילו במרחק נסיעה על כביש הטיילת, יכולת לחשוב שחבורת פינגווינים עלתה על החוף במחווה וירטואוזית של קיץ בשחור לבן. ורק כשעמדתי ממש על הטיילת, עם הגב אל השמש המסנוורת, קלטתי אותם. מלצרים. כובע פלסטיק שחור, חולצה לבנה, מכנסיים שחורים ופפיון. למעשה ידעתי שיהיו אלה מלצרים באחר־צהריים של גימיק פירסומי ל„טוקסידו". עמדו בשורה, מגש בידיהם ועליו כוס ובקבוק „ספרייט", רצו שני צעירים ימינה, שני צעירים שמאלה, וחייכו למצלמה והתקפלו.

ולא הייתי צריכה להזכיר את פאריס, את תחרות המלצרים המפורסמת שלה, יוקרתית לפחות כמו „דום פריניון", ושמפניית „בודרטון", כי יש באיזכור זה מידה של הקנטה. אבל מה לעשות,

גימיק למען תודעת „טוקסידו"

נזכרתי באותו מקניטו, שעמד על ביירות הבוערת ואמר, „יופי, עכשיו יכולה תל־אביב לחיות פאריס של המזרח־התיכון."

איזה פאריס ואיזה בטיח. בפאריס האמיתית מתאמן מלצר שנה שלמה לתחרות נשיאת המגשים. באותה פאריס הוא נושא מגש מוכסף ועליו כוס ובקבוק שמפניה מובחרת לאורך של לא פחות מקילומטר וחצי. את כובעי הפלסטיק הוא משאיר לליצני מונפרנס ולא יעלה על הדעת שיעשה, ולו צעד אחד, בלי אבנט טוקסידו קלאסי.

בפאריס של המזרח־התיכון, יעני, עוצר אדם מבוגר על הטיילת, מסתכל בוהה בחבורת פינגווינים ישראלית ושואל צלם, „תגיד מה קרה לאלה, התחרפנו?"

אלישבע איילון

אזמל/בנקים

בוא לגדול אתם

אחת הבדיחות הישנות בארץ היתה כדלקמן: „איך לעשות בארץ הון קטן?" והתשובה: „להביא הנה הון גדול." אינני יודעת אם זה עדיין תופס. הרבה אנשים הצליחו בכל זאת לגדול כאן עד שהיו לפלוטוקרטים רציניים — בדרך כלל בעזרתם האדיבה של השלטונות, שחילקו הלוואות נוחות, מענקים, הקלות במס ומהדלא לאנשי־שלומם.

אבל אף אחד לא הצליח להתחרות עם הבנקים. בנקים בישראל הם עסק לא נורמלי. מתח הרווחים שלהם משגע. מכל גרוש שעברו תחת ידיהם הם מרוויחים איזה חצי גרוש.

הנה מעשה שהיה: הילדה קיבלה מתנה מאמריקה מתנה ליום־הולדת. קרוב משפחה נחמד ומרובע הלך שם לבנק וקנה המחאה בנקאית בסכום הזה ושלח אותה בדואר. הילדה לקחה את ההמחאה והכניסה אותה לחשבונה בבנק. אחרי כמה ימים הגיע הדו"ח הבא:

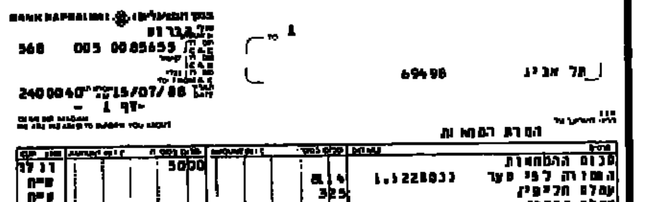

בנק הפועלים BANK HAPOALIM

568 005 0085655

תל אביב 69498

15/07/88

המרת המחאות

סכום ההמחאות	50.00	דולר
המרה לפי שער 1.1228033	[illegible]	ש"ח
עמלת חליפין	3.25	ש"ח
עמלת טיפול	1.62	ש"ח
[illegible]	1.95	ש"ח
זיכוי חשבונכם ערך 15/07/88	74.32	ש"ח

בקיצור, מסכום של כ־81 ש"ח ירדו כמעט שישה ש"ח בעמלות שונות, כולן מוטלות על אותה פעולה עצמה, היינו, המרת ההמחאה הבנקאית. התוצאה — מה שהיה חמישים דולר, שהם כיום כ־82 ש"ח (לפי שער יציג) הפך ל־74 ש"ח, שהם פחות מ־1.50 ש"ח לדולר.

ובכן, ילדים, מוסר ההשכל שעלינו ללמוד הוא כפול: קודם כל, אל תבזבזו את כוחכם ומרצכם בכל מיני תעסוקות יצרניות או מועילות — לכו לעסקי בנקאות ותראו נחת בעמלכם ועמלותיכם; ב. תגידו לדודים באמריקה שבעתיד ישלחו פשוט מזומנים במעטפה. אמנם זה פחות בטוח, אבל זה הרבה יותר משתלם. ברחוב משלמים היום 1.80 ש"ח לדולר. ודי לחכימא.

יעל לוטן

מלה בסלע/עיתונות חרדית

לישון עם אלוהים

בחורי ישיבות ואברכים, העוסקים עד השעות המאוחרות של הלילה בהתפלפלות, שעניינה פירושים ודברי תוכחה לפסוקים מהתורה או מהגמרא, מתקשים לקום בשעת בוקר מוקדמת — או אולי יש לומר בעיצומו של הלילה — כדי לשים צעדיהם לבתי־הכנסת, שם משמיעים בחודש אלול סליחות ותחנונים.

קשיי הקימה הפוקדים את תלמידי החכמים הגיעו גם לאוזניו של הרב עובדיה יוסף, שבמדורו „שואל ומשיב", המתפרסם ב„צהובון" החרדי „היום השישי", נדרש לאותה סוגיית שינה.

לאחר עיון בכתביהם של הרמב"ם, הרב יצחק בן גיאת ושאר גאונים מלומדים קובע הרב עובדיה יוסף, כי „אברכי ובחורי הישיבות שתורתם אומנותם, ואי אפשר להם להשכים קום בכל חודש אלול, שעל ידי כך יתבטלו מספר שיעורים, יכולים לקום בשני חמישי של חודש אלול, שהם ימי רחמים ביותר, שביום חמישי עלה משה רבנו להר סיני וביום שני ירד".

הפטור החלקי בו זכו תלמידי הישיבות כמובן שאינו תופס בעשרת ימי תשובה בחודש תשרי. „על כל פנים", כותב הרב עובדיה יוסף, „בעשרת ימי תשובה בוודאי שראוי גם לתלמידי חכמים לשתף עצמם עם הציבור ולומר סליחות ותחנונים, שזמן תורה לחוד וזמן תפילה ותחנונים לחוד".

הרב המלומד מסיים את דבריו בהמלצה: „תלמידי חכמים, שעוסקים בתורה עד שעה מאוחרת בלילה, ואי אפשר להם להשכים קום, ישתדלו לומר סליחות בציבור אחר חצות הלילה, וכן ישתדלו מאוד לומר תיקון חצות, כי מעלת אמירת תיקון חצות חשובה יותר מאמירת סליחות עם הציבור".

חבל, שהרב המכובד לא יעץ למתמידים הצעירים לבוא בשעריו של בסיס סליחה ומיזוג, להתנדב לצנחנים ושם ודאי היו מורגלים בשעות שינה מעטות שאחריהן באות שעות אימונים רבות, והרי ידוע שיש בין אותם צנחנים גם כאלה המוצאים להם פנאי להניח תפילין ולהגיד תפילה בפני בוראו של עולם.

טוביה בסקינד

חוכמת זקנים/בריחות

על פשעי הרצל אביטן נדפסו אותיות פורחות לרוב. על האחראים לבריחתו אמר אנטואן בולי דה־לה־מרט, בהתייחסו לארוע מארועי המהפכה הצרפתית: „זה גרוע מפשע. זהו מחדל".

דוביק רוזנטל

עורך „עמוד־אחורי": יצחק בוטון

נעצרו קצין וסוהר החשודים שסייעו לאביטן להימלט מהכלא

עוזר לקצין הבטחון יוסף קידר, וסוהר אבי קהיל, חשודים גם בכך שסיפקו לאסיר העולם את האקדח בו השתמש בבריחתו

זהבה מיזם

עוזר לקצין הבטחון בבית־המעצר „דרום" שבבאר־שבע, יוסף קידר בן 31, תושב אופקים, וסוהר אבי קהיל בן 30, אף הוא מאופקים — נעצרו אתמול בבית משפט השלום בתל־אביב ל־11 יום כחשודים בסיוע לבריחת האסיר הרצל אביטן.

בבקשה להארכת המעצר אותה הגיש פקד חיים פנחס ממפלג הבילוש שביחידה המרכזית בתל־אביב נאמר, כי השניים חשודים בהחזקת ונשיאת הנשק שסייע לבריחתו של אסיר עולם אביטן.

עוד צויין בבקשה כי מדובר בחקירה מורכבת ומסובכת ויש לחקור עדים רבים ולבצע פעולות חקירה מורכבות.

נלקח כבן ערובה

פקד חיים פנחס, ביקש כי השופטת, אסתר קובו, תורה על הארכת מעצר של 15 יום בשל חשש כי שיחרור מוקדם של השניים יחבל במהלך החקירה. הוא הגיש לשופטת חומר חסוי העוסק בחשדות כנגד הקצין והסוהר. סניגורם של השניים, עורך דין דוד וליכובסקי, טען, בפני השופטת כי הבקשה מנוסחת בצורה ערטילאית וכללית. כן הוסיף, כי לשניים אין עבר פלילי, וכי הסוהר אבי קהיל נלקח כבן־ערובה ע"י הרצל אביטן במהלך מנוסתו מהכלא. „לא הגיוני שאדם יסכן את חייו אפילו בשביל כסף. אביטן מצויד באקדח והאצבע שלו עצבנית על ההדק", אמר.

כאמור, החליטה השופטת להאריך את מעצרם של שני אנשי השב"ס ב־11 יום, לאחר שעיינה בחומר החסוי שהוגש בפניה.

הסוהר אבי קהיל (מימין) והקצין יוסף קידר אתמול בבית־המשפט בת"א (צילום: פרטוש)

„חי מעל ומעבר למשכורתו כסוהר"

אילת מזור

„התנהגותו של הקצין קידר בימים האחרונים, היתה מוזרה" אומרים בשב"ס. „ביום שבת סיים קידר את משמרתו ותחת לשוב לביתו או לפנות למגורי הסוהרים, נשאר בבית־המעצר". על קידר יודעים לספר כי חי מעל ומעבר למשכורתו כסוהר. בשב"ס ניתנה הוראה לכל הסוהרים והקצינים שלא להתראיין וכולם אכן ממלאים פיהם מים בנוגע לפרשה.

נחטפה על־ידי „ידיעות אחרונות"

אילת מזור

משפחת אלמקייס שהיתה בת־ערובה בידיו של הרצל אביטן במשך 24 שעות, נלקחה מייד לאחר שיחרורה, לחדר בבית־מלון בת"א ע"י העתון „ידיעות אחרונות". „ידיעות אחרונות" שיכן את המשפחה בחדר מבודד על מנת לזכות מפיה בסיפורה הבלעדי.

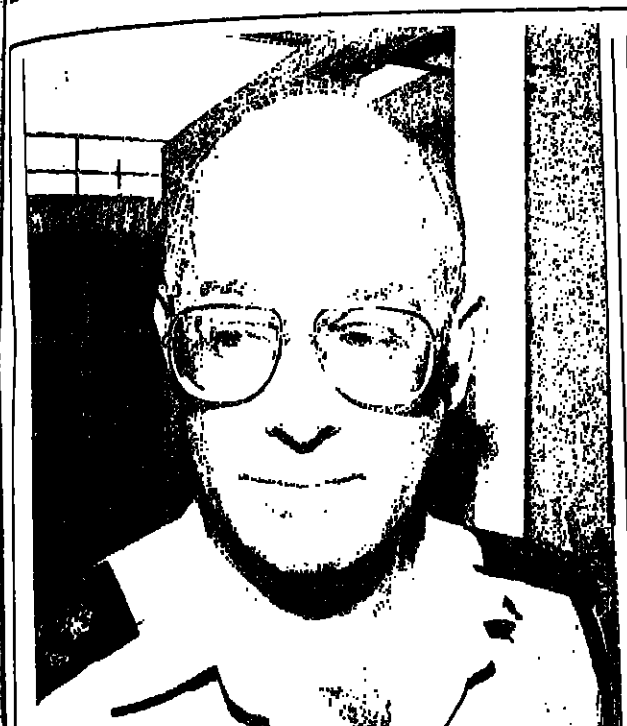

ניצב עוזי ברגר, שעמד בראש המפקדה הארצית שפיקדה על לכידת אביטן (צילום: פרטוש)

עין בעין עם עב"ם

אבי בניהו

בצומת כרכור, אמש גילינו לראשונה את כדור־האור הזה. הייתי בטוח שזהו קצה האנטנה של מפעלי גרנות, אולם זו שלצידי ברכב דיברה על כוכב גדול שנופל.

לקראת מבואות חדרה היינו כבר משוכנעים שמדובר בעוד עב"ם אחד, אלא שעבורנו היתה זו הפעם הראשונה שראינו דבר כזה בעין.

במשך זמן רב היה כדור־האור הזה תקוע במרכז השמיים, אורו חזק עשרות מונים מזה של כוכב. הוא לא זז ולא השתנתה עוצמת אורו.

פנינה אמרה, שאולי זה מטוס, ואני אמרתי, אולי מסוק שחג במקום, אבל נזכרנו, שאת הרצל אביטן כבר תפסו בצהריים ואת לוויין הריגול הישראלי טרם שיגרו לחלל. בעצם מיהרנו כדי להספיק למסעדת המלווה בחדרה, כמוס תינעל, ונאלצנו להיפרד מהעב"ם שלנו.

כחלוף שעה, על בטן מלאה, כבר לא מצאנו את העב"ם. ירון וילנסקי בגלי צה"ל דיווח על מאות מאזינים היסטריים שהתקשרו לתחנה הצבאית ועל חוזי שהעיד בריוות טלפוני ישיר, כי ראה את העב"ם בעיניו ואין לו כל הסבר, להוציא הנחה שמדובר בניסוי צבאי.

אני, ככתב צבאי, איני מכיר ניסויים כאלה. זה היה עב"מו

בקורת חצות

רוק'נרול מהביצים

מאיפה האנרגיה הזאת, שמפיק גופו הכחוש? איך יש לו כוח להשתולל עם הבמה משך שעה של הופעה ועוד רבע־שעה של הדרן קצביז הוא לא נח לרגע, האיגי הזה. השירים קצרים, מהירים, יוצאים מן הביצים הכי מוצקות ברוקנ'רול. איגי פופ נותן, והקהל לוקח ברצון, מופע של רוק בסיסי, מחוספס, פחיות הבירה שעפות על הבמה הן חלק מן ההצגה. החבר'ה קראו שכך נהג היה בהופעות שלו, אז הם בעניין.

הופעה של איגי פופ היא חזרה אל השרשים העמוקים ביותר של הרוק. חזרה אל האקורדים הבסיסיים, אל המבנה הבסיסי של להקת־רוק, בלי תוספות מלאכותיות. מה שאתם רואים, זה מה שיש. קחו את זה או עזבו את זה. ההמולה החמה והחור־משמעיתו קחו את זה. לא לפספס את המופע הבא, האחרון שלו. אין צורך להתלבש במיוחד, אפילו שכמה חבר'ה החליטו שזו הזדמנות מתאימה להוציא את חולצות הפאנק מן הארון ולגשת לספר לקבל תספורת מתאימה. זוג רגליים בריא בשביל לרקוד, ראש טוב בשביל להנות, ואני מסור לכם ערב פרוע יוצא מן הכלל. איזו פרידה נפלאה מן החופש הגדול.

עופר ניר

בסימן ג'ו פאס

הערב השלישי של פסטיבל הג'ז באילת עמד בסימן הגיטריסט ג'ו פאס. אישיות נפלאה ומוסיקאי מצויין שנכנס כבר, ובצדק, לפנתיאון של נגני הגיטרה הג'ז. פאס שייך ברוחו לדור של הבי־בופ, דור של מוסיקאים שחיפשו את האמירה שבכל קטע. אצל פאס הנשמה ולא הפגנות נגינה טכנית, היא העיקר. הנגינה של פאס היא כמו יין טוב רק משתבחת ומשתבחת עם השנים. יופי של מוסיקאי. עוד שמעתי את עדנה גורן החביבה עם תזמורת חיל־האוויר, את להקת „זויות" בפיוזן קצבי ואת האנסמבל הווקלי של בית־ספר רימון שהולך ומשתפר עם הזמן. השיאים של אילת עד היום הם הלהקה המצוינת של פיל וודס שזכתה לאהדת הקהל, רייב ליבמן ודיצ'י ביירת, שמילאו אולמות למרות הג'ז המורכב שהם מנגנים וכמובן ג'ו פאס שצליל הגיטרה שלו יישאר איתי עוד זמן מה, ואני בטוח שגם עם חלק גדול מהקהל. שמח באילת. היום יום אחרון אתם מוזמנים.

יוסי ונונו

הננו מודיעים בצער
על פטירתה של סבתא
לאה שטיינברג
ההלוויה היום, יום שלישי, 30.8.88, בשעה 15.00
משפחת הראבן
וקיבוץ גן־שמואל

בצהרי היום ברח' שרת בהוד־השרון

ניצה רימון

רק אתמול בצהריים חשו דיירי השיכון ברחוב שרת בהוד־השרון, בתכונה בלתי־רגילה ברחובם, אולם עדיין לא חשדו כי מדובר באסיר הבורח הרצל אביטן. ברחוב שרת 31, מתגוררים בעיקר אנשים קשישים, שחלקם כלל לא שמע על סיפור הבריחה המפורסם. כאשר התמקמו הצלפים בחצרות הבניינים הטוריים של השיכון, ועל הגגות, השתררה במקום דממת צעריים מוזרה. מי שהבין, התכנס לדירתו, ושמר על דומייה.

לקראת השעה שתיים וחצי הקיפו את האזור כוחות משטרה מתוגברים, מכל תחנות משטרת מרחב השרון.

עולף בגז ונלכד

כשניתן האות לפריצה, הגיח מלמעלה מסוק משטרתי, ובמקביל דילגו במהירות שוטרי היחידה המרכזית למלחמה בטרור, על פני מדרגות שלוש הקומות, והחדירו לדירה עשרות רימוני גז ועשן. הרצל אביטן המעולף מהגז נלכד מבלי שנורתה אף ירייה אחת: כל המבצע כולו הסתיים בתוך דקות ספורות מרגע שהחלה.

כאשר התאושש אביטן הורד למטה והובל למעצר, תחת משמר כבד של שוטרים. בבניין, שררה בהלה רבה ואסתר משה, השכנה בקומה השלישית של הבניין, שלא ידעה במה וכמי מדובר — פרצה למרפסת הבית בזעקות „הצילו". אחר־כך סיפרה כי חשבה שמדובר בהתקפת מחבלים.

השוטרים הרגיעו את דיירי הבניין, הגישו משקה וסייעו לכמה מהם להתאושש מהלם שעברו.

שתי שכנות נוספות בבניין, שנחנקו כתוצאה משאיפת הגז הובהלו לבית החולים מאיר בכפר־סבא, ולאחר טיפול שוחררו.

דירת איש הקשר?

הדירה בה שוכן אביטן במשך 24 שעות, היא דירה מטופחת בת 2 חדרים, מכוסה בשטיחים וכיים מקיר אל קיר, עם חדר שינה מצוייד והמרוהט בנוחיות. בעלת הדירה, גרושה בת 32, ששני ילדיה נמצאים בחזקת בעלה, היא אחותו של בבר מלכה, עבריין ידוע שריצה בכלא 10 שנים וכנראה ששימש כאיש הקשר של אביטן ואירגן לו את דירת אחותו. בעלת הדירה לא היתה במקום בזמן שאביטן שהה בה, ונמסר שהיא נעצרה ע"י המשטרה עוד בשעות הבוקר.

שכונת שרת, בהוד השרון, היתה שנים רבות שכונת מצוקה, אולם בשנים האחרונות נעשה ניסיון לשקם את השכונה והיא אוכלסה בעולים ממזרח־אירופה. האינטגרציה הפכה לסיפור הצלחה ואופייה של השכונה השתנה כליל.

החזון של ברלב: בית־כלא ללא מגע ידו של סוהר

זהבה מיזם

שר־המשטרה, חיים בר־לב, שוקל לבנות בית כלא, או יחידה של כ־20 תאים בבית־כלא קיים, בו לא יהיה כלל מגע בין אסיר לסוהר.

לדברי השר, הוא שוקל בניית כלא כזה, בעקבות כניעתם של סוהרים בשב"ס לאסירים בעלי כוח וכסף. בכלא, אותו הוא מתכנן וכמוהו ראה בחו"ל, יישב הסוהר בתא נפרד לגמרי מהאסירים, כשהוא סגור ומסוגר ומסביבו תאי האסירים וחצר הטיולים.

פתיחת הדלתות וסגירתן, תיעשה אוטומטית והתקשורת בין הסוהרים לאסירים תתבצע דרך אינטרקום ובאמצעות טלוויזיה בתאי האסירים, שתפקח עין 24 שעות.

זאת מכיוון שגם אגף „רקפת", השמור, וגם שיטת העברת האסירים מכלא לכלא, מעת לעת — הוכחו כבלתי יעילים במניעת קשר שבין סוהר לאסיר.

נציב שב"ס גונדר לוי שאול אמר אמש, כי תוגבר השמירה על הרצל אביטן, כך שהוא יוכנס לתא עם רמת ביטחון גבוהה, ויהיה צורך לבחור סוהרים מתאימים למשמר כזה. גונדר שאול, שרואיין ב„קול ישראל", אמר, כי המסקנות יוסקו בעקבות ההמלצות של הוועדה, שהוקמה לבדוק את המקרה, וחקירת הרצל אביטן ע"י המשטרה.

העו"ד: לשפר התנאים

לעומת זאת טען באותו שידור פרקליטו של אביטן עו"ד דוד יפתח, כי תהיה זו שגיאה להחזיק את אביטן בכלא שמור יותר, תוך הרעת התנאים. לדעתו, ניתן היה לגמור את כל עניין בריחתו בלי הפעלת כוחות משטרה, אם היו נענים להצעותיו של אביטן ביחס לתנאיו בכלא.

„כאשר אדם יושב שנים רבות בתא סגור, בלי שום תקווה לימים טובים יותר אין לו ברירה אלא לחשוב על בריחה. לעומת זאת, אם מאפשרים לו לעבוד וללמוד, בתקווה שיעבור לשלב של שיקום — יש לו מה לצפות", אמר עו"ד יפתח. הוא הוסיף, כי הדבר חל גם על התנאים של המעצר של שמעיה אנג'ל ויעקב שמש. הוא פנה בקריאה לשר המשטרה לאפשר לעיתונאים לבקר במקום מעצרם כדי לראות את התנאים המחרידים.

במלאת שנה למותו של
ברטיקו (אברהם) דגן
נעלה לקיברו ביום ה' 1.9.88 שעה 16.00.
המשפחה
וקיבוץ עין שמר

אנו משתתפים בצערם של חברינו
מרים, ודני אומנסקי והמשפחה
במות האם
זלוטה אומנסקי
תנחומים למשפחה
ההלוויה תתקיים היום, יום שלישי, 30.8.88, בשעה 13.00
בבית הקברות בכפר סמיר בחיפה
קיבוץ מרחביה

„על המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר (בחופשה)
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833 חשבון בבנק הדואר 3—43360—4
המען למכתבים: שירות שקדיואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone: 378833 Telex: 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102—121. טל' 3—233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' פבוגר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

היום — שביתה כללית בגדה; צה"ל שוקל הסרת העוצר בשכם

השביתה — לאות הזדהות עם המגורשים, במחאה על שריפת הפועלים הערבים ובהתאם לכרוז 24 — ח"כ יציב: לאפשר לתושבי שכם להצטייד במזון ● שלושה נפצעו בגדה אתמול

מנחם ענברי, עתי"ם

שלושה תושבים ערבים נפצעו אתמול במספר הפרות סדר שהיו ביהודה ושומרון.

בהפרת העוצר בשכם נפצע אתמול קשה צעיר בן 24 ואושפז בבית־החולים המזרח ירושלמי „אל־מקאסד אל־חיירייה".

דובר צה"ל מסר, כי הדבר אירע „עת שמספר מקומיים הפרו את העוצר ויידו אבנים לעבר חיילי צה"ל. במקום האירוע נתגלו אלות ממוסמרות. הפצוע מאושפז בבית החולים אל מוקאסד במזרח ירושלים ונמסר כי מצבו אנוש.

לדברי מקורות בשכם, נפצע הצעיר מכדור שחדר מבעד לדלת ברזל שהציב צה"ל בזמנו כדי לחסום את מבואות הקסבה. אין לפרטים אלה אישור ממקור אחר.

בכפר בלעא הסמוך לטול־כרם נפצע סאלח חסן חמראן בן 23, מקורות ערביים מסרו כי נפצע מירי. בכפר עין שבנפת רמאללה נפצע חאתם חסן אל דוגרי בן 17.

בתרקומיא שבנפת חברון נזרקו שני בקבוקי תבערה לעבר תושב מקומי, בעת שנהג ברכבו. הרכב נשרף כליל ואיש לא נפגע. דובר צה"ל מסר שהרכב נשא לוחית זיהוי ישראלית ולכן אין להסיק שמדובר בנסיון התנקשות במשתף פעולה.

בשכם שוררת התמרמרות רבה על העוצר הממושך, חמישה ימים ללא הפסקה. על רקע זה הוטחו שלשום דברים קשים בין ראשי הציבור בשכם לבין המושל הצבאי.

ח"כ גדי יציב (מפ"ם) פנה לשר־הביטחון בבקשה להורות למפקדת צה"ל בשכם לאפשר לתושבים הנתונים בעוצר להצטייד במזון.

פנייה זו באה בעקבות פניות של תושבי המקום לח"כ יציב בתלונה, שאין מאפשרים להם להצטייד במזון וכחלב לילדים ומשפחות רבות סובלות רעב.

לכתבנו נודע, כי צה"ל בודק אפשרות להסיר הבוקר את העוצר בשכם ובמקומות נוספים בגדה.

היום אמורה להתקיים שביתת מסחר כללית ביהודה ושומרון לאות הזדהות עם המגורשים ועם שלושת תושבי הרצועה שנשרפו בצריף באור יהודה, ובהתאם לקריאת כרוז מספר 24.

צה"ל יוזם כניסה לכפרים אשר הכריזו על עצמאות. כפר כזה מניף את דגל פלשתין על המסגד ואינו מרשה לאנשי להיכנס לכפר, אלא באישור הוועד המקומי.

בחירות 88 — דורית גפן

מכתבים וטלפונים — במבצע

דוברי מטה הבחירות של המערך והליכוד מנהלים חליפת מכתבים הקשורה במבצע הטלפונים שעורך מטה הארגון של המערך ואשר מעורר התנגדות בקרב הליכוד.

אתמול שלח דובר מטה הבחירות של המערך, אברהם בורג, מכתב לעמיתו דני נוה מהליכוד שבו נאמר: „קראתי בעיון את תגובתך על מבצע הטלפונים של המערך. בדרך כלל אני נהנה למקרא תגובותיך, ולפעמים הן אפילו נכונות. היום נראה לי, כי חרגת ממנהגך. הגבת בלי לדעת את האינפורמציה הנכונה, כי במכתבו של נסים זווילי למאיה תבורי נאמר שהמערך מוכן להשמיד למחרת הבחירות, בפיקוח ציבורי, את כל המידע שהגיע לידיו."

בורג מסיים את מכתבו: „בשם היושר הציבורי אני מצפה לשינוי הודעתך, ובשם ההגינות החברית אני מציע לך — אל תיתן ללחץ של החששות שלהם מפני המבצע להשתלט על אמינות הדוברות."

דובר הליכוד דני נוה, לא איחר להגיב וכתב לעמיתו במערך: „קראתי את מכתבך בפליאה רבה. דבריו של נסים זווילי, לפיהם המערך מוכן להשמיד את המידע, הם כשלעצמם מעידים על הפגם החמור באיסוף המידע על־ידי המערך. מה שיש להשמיד — אין לאגור מלכתחילה. כל אזרח במדינה יודע, כי משמידים מה שמלכתחילה לקוי ופסול. הליכוד, בניגוד למערך, אינו חושש מהבחירות. הליכוד חושש מהצפוי לאזרחי המדינה למחרת הבחירות ודואג לצנעת הפרט. הליכוד מביע את חששם של אזרחים רבים מכך שלמחרת הבחירות, בבואם לחפש עבודה, או לקבל שירותים מגופים הקשורים במערך, הם ייפגעו משום שאינם ברשימת תומכי המערך".

דובר הליכוד מסיים את מכתבו: „המלים היפות אין בכוחן לחפות על כך שהמערך עלול להחזיר את אזרחי המדינה לשיטת הפנקס האדום של מפא"י, והפעם באמצעות המחשב".

אוטונומיה במצע הליכוד

אתמול התפרסם לראשונה המצע המדיני של הליכוד והסעיף המרכזי בו הוא היוזמה לחידוש המו"מ לכינון אוטונומיה מלאה לתושבים ביש"ע.

בדברי ההסבר לסעיף זה המופיעים במצע נאמר בין היתר, כי עשר שנים חלפו מאז נחתמו הסכמי קמפ־דייוויד. מצרים אינה מוכנה להתחייב בשם האוכלוסייה המקומית, וגם המלך חוסיין חזר והודיע לאחרונה, כי אינו מתכוון לדבר בשם האוכלוסיה. „הליכוד ישים לפיכך רגש במדיניותו על הידברות עם האוכלוסייה המקומית לכינון האוטונומיה".

בליכוד אומרים, כי המצע מבטא את הקו לפיו הפתרון הריאלי ביותר הוא הסדר ביניים לכינון אוטונומיה, בעוד שכל אלה שהאמינו כי חוסיין מוכן ויכול להגיע להסדר בשם האוכלוסיה — התבדו.

אשר לוועידה הבינלאומית ייאמר במצע הליכוד, כי ועידה בינלאומית במתכונת המוצעת על־ידי המערך מונעת כל מו"מ ישיר לשלום, ואינה יכולה להוביל לשלום.

עוד נאמר במצע הליכוד, כי ישראל מוכנה לשבת עם כל מדינות ערב למו"מ ישיר על חוזה שלום.

צבן לרב יוסף: התפטר!

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) שיגר אתמול מברק לרב עובדיה יוסף בו הוא קרא לו להתפטר מתפקידו כדיין ולהתמסר בגלוי לפעילותו המפלגתית במסגרת ש"ס.

ח"כ צבן מזכיר, כי ב־15 בספטמבר עומד בג"ץ לדון בעתירתו נגד פעילותו המפלגתית של הדיין עובדיה יוסף.

ח"כ צבן קורא לרב עובדיה יוסף לחסוך מעצמו את ביזוי החוק וביזוי בית־המשפט העליון.

„גם פסק ההלכה שפסקת, הקורא לנערות בנות דתיות שמתגייסות לצה"ל, פסק הראוי לכל גינוי, אינו עולה בקנה אחד עם מעמדך כדיין בבית הדין הרבני הגדול", אומר צבן במברקו לרב עובדיה יוסף.

דיין ובורג תוקפים הליכוד

התקפה חריפה על מדיניות הליכוד, השואפת לסיפוח, המרמה את הציבור המטפחת אשליות כוח של מעצמת־על — השמיע אתמול אלי דיין, מועמד מפלגת העבודה לכנסת, בפגישה עם נציגי העיתונות הזרה.

מועמד אחר, אברהם בורג, האשים באותה פגישה את „הצמד שמיר־ארנס" בהרס השלום, בורג התהליך המדיני ובאחריות לאינתיפאדה.

בהתייחסו לציבור הדתי בירך בורג על שבירת הקשר בין דת לקיצוניות לאומנית. לדבריו, הציבור הדתי לגווניו מחפש דרכים לחזור אל דרך האחריות הלאומית, השותפות, ההסכמה והסובלנות והמערך הוא הכתובת היחידה.

„מוכרחים לדבר שלום"

דוכן התחנה של מפ"ם הוצב אתמול בתחנה המרכזית בבאר־שבע תחת הכותרת: „מוכרחים לדבר שלום".

בדוכן התחנה, שפעל כ־12 שעות, נכחו יהיעם מקיבוץ בית־זרע, הדסה, נחלאית מקיבוץ יד־מרדכי, עמוס, פעיל תנועת השומר הצעיר, ואת הפעילות ריכז נחום סיוון מקיבוץ דליה.

העוברים והשבים שחלפו אתמול בתחנת „אגד" הגיבו באופן שונה לדוכן התחנה. חלקם הודו וחלקם הביעו עוינות. עד סגירת התחנה נאספו כ־200 חתימות.

אילת מזור

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
נ ע מ ת
תנועת נשים עובדות ומתנדבות
מרכז נעמת
יתכנס מחר 31.8.88 בשעה 13.00 באולם הישיבות בקומה 7 בבית הועד הפועל בתל־אביב.
בהשתתפות:
מזכ"ל ההסתדרות — ח"כ ישראל קיסר
מזכ"ל נעמת — מאשה לובלסקי
הנושא:
מהלך חדש בהסתדרות
הערכות ושינויים במשק העובדים
ובקופת־חולים

רימון משנהב — שריד יחיד מבית המקדש הראשון — במוזיאון ישראל

בצלאל עמיקם

ממצא נדיר יחיד במינו מימי מקדש שלמה בירושלים הוצג אתמול לראשונה בישראל. מדובר ברימון משנהב, החפץ היחיד שניתן ליחסו לבית המקדש שבנה שלמה המלך והובא למוזיאון ישראל. הרימון נרכש בתרומת בעילום־שם ממוכר סודי תמורת 550 אלף דולר.

הרימון הזעיר (43 מ"מ גובהו, 21 מ"מ קוטרו) עשוי שנהב, הנחשב לחומר רב ערך. על הרימון חרוטה כתובת בכתב העברי הקדום — „לבי (תיהו) קדש כהנם" ובבסיסו נקב המעיד כי בבית המקדש שימש הרימון אולי שרביט בידי הכוהנים.

„החפץ בן 3.000 השנה והכתובת שעליו עומדים בשורה אחת עם חשובי הממצאים, כגון ברכת הכוהנים החקוקה על קמיעות הכסף שנחשפו בירושלים על־ידי ד"ר גבריאל ברקאי", אומרת מיכל דייגי־מנדלס, אוצרת לתקופת בית ראשון במוזיאון ישראל.

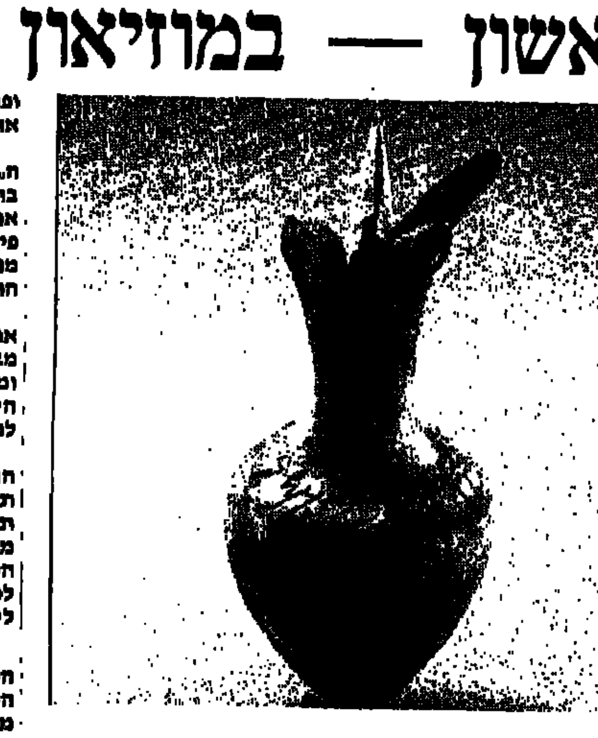

למרות חשיבותו הרבה של הרימון, פרטים רבים עליו עדיין אינם ידועים. הוא נתגלה על־ידי הארכיאולוג הצרפתי פרופ' אנדריי לאמייר אצל סוחר עתיקות בירושלים ופורסם על־ידו בכתב עת ארכיאולוגי בארה"ב ב־1984.

ב־1985 הוצג במוזיאון ה„גראנד פאלה" בפאריס בתערוכה „מתנ"ך ועד ימינו" אותה הציג כאוצר אורח יונה פישר, היועץ האמנותי של מוזיאון ישראל. שם בעל הרימון נשאר כמוס כל העת.

בסוף 1987 פנה מאיר אורבך, מדריך תיירים, למאיר מאיר, סגן יו"ר מוזיאון ישראל ומסר, כי הבעלים העלומים, היושבים בחו"ל, מוכנים למכור את הרימון למוזיאון.

מספר חודשים מאוחר יותר הודיע למאיר שוחר של תרבות ישראל מבאזל על תרומה כספית גדולה שהוא מבקש לתרום בעילום שם. המוזיאון והתורם החליטו לנסות להשיב את הרימון לישראל.

לאחר שנכנס לתפקידו המנהל החדש של אגף העתיקות והמוזיאונים נתקבל ממנו מכתב שבו מציין אמיר דרורי, כי יש עניין ברכישתו והצגתו של החפץ החשוב, בעל הערך הלאומי המיוחד.

50 ישראלים ו־50 אנשי אש"ף ישתתפו בכנס האו"ם בז'נבה

כתב „על המשמר"

50 ישראלים יוצאים היום לז'נבה, שם מתכנס הכינוס השנתי של האו"ם על הבעיה הפלשתינית.

בכנס ישתתפו גם כ־50 מאנשי אש"ף, ובתוכם כמה מבכירי הארגון, וייתכן כי גם יאסר ערפאת עצמו יגיע לכנס, כפי שהגיע לכנס שנערך בשנה שעברה.

כמו־כן ישתתפו בכנס מאות נציגים מכל העולם, וביניהם חברי הקונגרס האמריקני, וכן חברי פרלמנט מאוסטרליה, בריטניה, צרפת ואיטליה, ונציגים בדרג גבוה מן הגוש הסובייטי ובתוכם כמה מן האישים המקורבים לגורבאצ'וב.

בין המשתתפים הישראלים תהיה משלחת בת 14 אנשים מן הרשימה המתקדמת לשלום, חציים יהודים וחציים ערבים, בראשותו של ח"כ מוחמד מיערי.

כמו־כן ישתתפו בכנס משלחות של רק"ח ובעלי בריתה מחד"ש, וכן מארגונים שונים כמו ש"סי (שמאל סוציאלי ישראלי), „די לכיבוש", „נשים למען עצירות פוליטיות", „המועצה למען שלום ישראלי פלשתיני", „הארגון להגנת האסיר" ועוד.

המשתתפים הישראלים מתכוונים לנצל את שהותם באו"ם כדי לפתוח במסע הסברה בחו"ל, אשר יהווה אלטרנטיבה להסברה הרשמית של ממשלת ישראל. הם אומרים, כי ההסברה של ממשלת ישראל בחו"ל פשטה את הרגל לחלוטין.

במסע ההסברה הם יטענו, כי כאורחים ישראלים, המודאגים לעתידם ולעתיד מדינת ישראל והחוששים מהידרדרותה המוסרית של המדינה, הם קוראים לממשלה לחדול ממדיניות הסיפוח והכיבוש, להביע נכונות להוציא את צה"ל מהשטחים הכבושים ולפתוח במו"מ עם העם הפלשתיני באמצעות הנציג שהעם הפלשתיני בחר לעצמו — אש"ף.

כאות סמלי של שאיפתם לשלום, יכריזו חברי המשלחת הישראלית על נכונתם לקיים בעצמם דיאלוג עם בני העם הפלשתיני, כדי לקדם את השלום.

רבין קורא לפלשתינים לבחור נציגות שתנהל מו"מ עם ישראל

בצלאל עמיקם

שר־הביטחון יצחק רבין קרא לציבור הערבי הפלשתיני להתנער מאשליותיו ולבחור נציגות שתשב עם ישראל ליד שולחן המו"מ. „אם תבחרו באלימות, האלימות נענה בכוח".

שר־הביטחון שדיבר בכנסת בתשובה להצעות לסדר היום על המתרחש במתקן הכליאה בקציעות, אמר, כי החיילים והמפקדים שם עומדים יום יום במבחנים קשים מול פרובוקציות מתמשכות והם נדרשים לגלות איפוק רב ועמידה בנורמות התנהגות גבוהות. רבין שיבח את חיילי צה"ל בשטחים העומדים בכבוד ובמסירות, לבד ממספר אירועים, במשימה בטחונית ממדרגה ראשונה בשטחי יהודה, שומרון ועזה.

שר־הביטחון השיב להצעות סותרות לסדר היום של חד"ש (טופיק טובי) ושל התחיה (גאולה כהן), שלא נענתה ישירות משום שלא הביאה חתימות של 20 ח"כים.

רבין התייחס להריגתם של שני צעירים ערבים במהלך התפרעות קשה שהיתה ב־16 באוגוסט, לדבריו, מיד לאחר השתלטות כוחות צה"ל והרגעת הכלא, נפתחה חקירה במקרה שטרם מוצתה.

המשכים

אביטון נלכד במבצע

(סוף מעמוד ראשון)

בר־לב והמפכ"ל רב־ניצב דוד קראוס את פעולת המשטרה, שבוצעה במהירות וביעילות ובלא שנפגע איש.

המשטרה עלתה על עקבותיו של אביטון שעות ספורות לאחר בריחתו, בשבת, סמוך לשעה 3:30 אחר־הצהריים. בהגיעו לבאר־שבע, התדפק אביטון באקראי על דלת דירתו של שמעון אלמקייס, ברחוב המשחררים 58, בשיכון ד' בעיר. בדירה שהו אותה עת זוג הורים ושני ילדיהם. בדירה זו שהה אביטון כעשר שעות, התנהג כבעל־בית, וערך ממנה את שיחותיו הטלפוניות לעיתונאים ולגלי צה"ל. רק בשעות הלילה המאוחרות אפשר לבני המשפחה לישון כמה שעות, כשהוא עצמו נותר ער במשך כל הזמן. לאחר שנתפס, אמר אביטון למפכ"ל, כי התנהג יפה אל בני־המשפחה ונמנע מלכוון את האקדח אל האם.

ג'ינג'י חובש כיפה

בבוקר התקלח וצבע את שערו השחור לצבע ג'ינג'י, אילץ את בעל הדירה למסור לידיו את בגדיו, וכך, כשהוא לבוש בבגדי שמעון אלמקייס וחובש כיפה לראשו, כפה על האב ועל בתו, בת שש, לצאת עמו מהבית. הם עצרו מונית ואביטון הורה לנהג לנסוע לרעננה. אם המשפחה לא התקשרה למשטרה עד לשוב בעלה ובתה.

מבצע "סוגר 5"

משטרת ישראל נערכה ללכידתו של הרוצח המסוכן מייד עם בריחתו, ובמטה מחוז תל־אביב הוקמה מפקדה מיוחדת, בפיקודו של נציב עוזי ברגר. מפקדה זו פתחה במבצע שכונה "סוגר 5". היא ריכזה ותיאמה את פעולות המשטרה השונות בשטח — הן הגלויות והן המוסוות — ולקראת הלכידה הופעלה גם היחידה המיוחדת ללוחמה בטרור.

ידעו על הדירה בבאר־שבע

לאנשי המודיעין של המשטרה היה מידע קודם על כוונת אביטון לברוח באיומי נשק ולקחת עמו בני־ערובה. אנשי המודיעין הפעילו את המחשב המשטרתי ואמצעים מתוחכמים רבים אחרים, והצליחו, לדברי המפכ"ל, לעלות על עקבות הבורח כבר בערב בריחתו. במהרה הסתבר למשטרה, כי אביטון שוהה בדירה בבאר־שבע, אך המשטרה לא ידעה כמה בני־ערובה בדירה ומה מצבם. ההיערכות הטובה של מרחב הנגב וחסימת הצירים היוצאים מבאר־שבע שיבשו את דרך מנוסתו המתוכננת של אביטון, שהתכוון להגיע, כבר במוצאי־שבת לדירת קרובת־משפחתו, שהוכנה בשבילו מבעוד מועד בהוד־השרון.

תודה רבה ושלום

המשטרה לא פעלה בעת ששהה בבאר־שבע, כיוון שלא הספיקה להיערך לכך. ככל הנראה, אישרה המשטרה למונית, שבה נסע אביטון עם בני־הערובה, לצאת מטבעת המצור, מחשש שיפגע בבני־הערובה. אנשי המשטרה ויתרו גם על המעקב אחר המונית, כדי שחשדו של הנמלט לא יתעורר.

בצומת רעננה, עצר אביטון את המונית, נפרד מבעל הדירה, הודה לו ושילח את המונית לדרכה. משם עשה את דרכו רגלית לכיוון הפרדסים. המשטרה איתרה את נהג המונית בתוך זמן קצר ולחוקרים הסתבר, כי הנהג הבין כבר בדרך שהוא מסיע את אביטון, שכל משטרת ישראל רודפת אחריו, אך הוא לא ניגש להודיע על כך ביוזמתו.

בינתיים, חזרו האב והבת לביתם בבאר־שבע, ולאחר התייעצות קצרה, צלצלו למפקד תחנת־המשטרה במקום וסיפרו לו את סיפורם.

המצוד ברימוני־גן

לאחר שבעל המונית הראה לבלשי המשטרה היכן ירד אביטון, התחילו אנשי מבצע "סוגר 5" לסגור על הנמלט. תחילה, איתרו באופן כללי את מקום המצאו, אך לאט־לאט התלו סוגרים על איזור מצומצם יותר ויותר.

"ההיערכות החלה כבר בשעות הבוקר, כשידענו שהוא נמצא באיזור מסוים, ואחר־כך גם את המקום המסויים שבו נמצא. במקביל, תיכננו פעילות בהיקף גדול מאוד לשעות הלילה ולשעות שלפנות־בוקר, כשבכוונתנו לכתר את האזור במאות שוטרים ולערוך בו סריקות נרחבות מבית לבית," מסר קראוס. ממידע שהגיע בשעות הצהריים למפקדה הקדמית, באמצעות תצפיתנים, התברר, כי אביטון נמצא בדירה לבדו, ובהחלטה מהירה, שבחנה את כל השיקולים בעד ונגד, הוחלט לבצע את הלכידה כבר בשעות הצהריים.

אנשי הימ"מ, שנעזרו במסוק, הפציצו את הדירה ברימוני גז, כדי להימנע ככל האפשר מירי. מייד לאחר־מכן, פרצו לדירה ומצאו את אביטון שוכב המום ומעולף על המיטה. הוא הוצא מייד החוצה ונכבל, ובתוך שניות ספורות התאושש וחזר לאיתנו. בחיפוש שנערך בדירה נמצא האקדח — טעון אך לא דרוך.

שלושה חשודים בסיוע

בכך הגיעה לקיצה הדראמה, שהעסיקה את המשטרה והציבור למן יום השבת. בעקבות לכידתו, עצרה המשטרה שני גברים ואשה, החשודים כי סייעו לבורח בתכנון הבריחה ובביצועה. המפכ"ל הוסיף, כי בהמשך החקירה צפויים מעצרים נוספים של משתפי־פעולה ומסייעים. לדברי קראוס, סיפר לו האסיר, כי נמלט מהכלא משום שנכלא בבידוד.

השר בר־לב הוסיף, כי הוא מניח שבכוונתו של האסיר היה לנסות להגיע גם הפעם לחו"ל, והתנאים שהציג נועדו כנראה לצורך הטעיה.

ייתכנו מסקנות אישיות

גונדר שאול לוין, העומד בראש מערכת שירות בתי־הסוהר, אמר, כי הפעם ייכלא אביטון במקום שמור ביותר, וישמרו עליו ועל חבריו סוהרים שאומנו לכך ועברו בדיקות מהימנות ואמינות. עוד אמר, כי אם יתברר שפעל לא כשורה — יסיק מסקנות אישיות.

קראוס אמר אתמול, כי להערכתו, אין טעם לבזבז את זמנו של בית־המשפט ולהעמיד את אביטון, המרצה שני עונשים של מאסר־עולם, לדין על בריחה, ולכן תמליץ המשטרה לפני הפרקליטות לסגור את התיק.

ערפאת פועל באש"ף לקבלת תוכנית החלוקה של האו"ם מ־47'

דלית שחורי (ארה"ב)

וואשינגטון.— מנהיג אש"ף יאסר ערפאת מתכוון לשלוח "איתותים רציניים" לישראל ולארה"ב, לפיהם ברצונו לעשות ויתורים חשובים לישראל, אם יקבל התחייבות מקבילה מהאו"ם, על כך דיווח אתמול כתב ה"וושינגטון פוסט" מז'נווה, שם נפגש ערפאת עם מזכ"ל האו"ם פרז דה קויאר.

נראה, כי ערפאת בודק את האפשרות שמועצת הבטחון תקבל החלטה חדשה שתסייע לאש"ף למלא אחר התנאים שהעמידה ארה"ב להידברות ישירה עמו. אולם חוגים באש"ף העריכו, כי ארה"ב תטיל וטו על כל החלטה כזו.

פלשתינה — במקום השטחים המוחזקים

מזכ"ל האו"ם, פרס דה קויאר, אמר אתמול בשיחה עם כתבים ביציאה מ"ארמון האומות" בז'נווה בו נפגש עם ערפאת, כי מועצת הבטחון עשויה להשיג קונסנזוס חדש לגבי "המצב בפלשתינה", במקום "השטחים המוחזקים".

לשאלה האם ב"פלשתינה" התכוון לשטחים המוחזקים, השיב מזכ"ל האו"ם, זה רק "נורמאלי" שפקידי האו"ם ישתמשו במינוח זה.

תושבת קרית ארבע הותקפה בחברון

תושבת קרית ארבע, סימה בן לולו, בת 44, אשר נקלעה לפקק תנועה במכוניתה בלב העיר חברון, הותקפה באבנים ונפצעה קל מפגיעת אבן בכתפה.

רבין: אין ביכולתנו ליירט טילי קרקע־קרקע שישוגרו לעברנו

בידי סוריה ועיראק טילים המסוגלים לפגוע במרכזי אוכלוסייה בישראל — אמר רבין בוועידת ארגון נכי צה"ל

עתי"ם

שר־הביטחון יצחק רבין התריע אתמול, כי אם ישוגר לכיוון ישראל טיל קרקע־קרקע, מהסוג המצוי בידי סוריה עיראק וסעודיה, הרי שהוא יגיע אל המטרה. נכון להיום — אין מי שיירט אותו.

שר־הביטחון יצחק רבין אמר דברים אלה בפני באי הוועידה ה־51 של ארגון נכי צה"ל בבית־הלוחם בתל־אביב.

רבין אמר, כי לישראל ישנן בעיות ביטחון, וכי הפתרון הכולל הוא סביב שולחן המו"מ. אך בינתיים, בכל מקום שיש ניסיון טרור ושימוש באלימות, מחובתנו להראות להם כי לא ישיגו דבר.

"רק המחשה כזו תביא אותם לשולחן המו"מ. זה מה שהביא את מצרים לשולחן השלום. בכל המקרים השגנו את המטרה. הבעיה היא כיצד לחשל את רוח הציבור בישראל".

שר־הביטחון הוסיף, כי למרות שאמצעי התקשורת עוסקים באי־רועים בשטחים, הרי האיום העיקרי על ישראל נשאר צבאות מדינות ערב. לדבריו, מסתמנת האצה בתהליך ההצטיידות של מדינות ערב בנשק.

אתגר חדש

השר אמר, כי כיום מסוגלות סוריה ועיראק לשגר טילי קרקע־קרקע ולפגוע במרכזי אוכלוסיה בישראל. עיראק ואיראן רכשו ניסיון מבצעי בשיגור טילים במלחמת הערים שלא היה לה דומה בהיסטוריה. שימוש נרחב נעשה על־ידי עיראק בנשק כימי. נשק זה הכניס ממד חדש למסכת האיומים על ישראל, אמר רבין. כל אלה וסיום המלחמה בין איראן ועיראק מעמידים בפני ישראל אתגר חדש, להרתיע את האויב ולמנוע מלחמה, ואם זו תיכפה עלינו, להכריע במהירות המרבית.

לגבי האלימות בשטחים אמר רבין, כי אנו שולטים באוכלוסיה של 1.4 מיליון פלשתינים עויינים ושונאים ושאינם רוצים בשלטוננו עליהם. ההתקוממות היא סוג פעילות אלימה מטרותיה הן סכנה לעתיד מדינת ישראל, אף שהאמצעים הם אבנים ובקבוקי תבערה, המטרות אינן שונות מאלה של ארגוני הטרור וצבאות ערב — הדגיש.

מי שרוצה פתרון, אמר רבין, המקום הוא סביב שולחן המו"מ. מי שינסה לכפות רצונו עלינו ייענה בכוח. בתוקף זה עלינו לפעול במסגרת החוק. צבא שלא פועל במסגרת החוק, הוא אינו צבא הוא כנופייה — הטעים.

יו"ר ארגון נכי צה"ל, יוסף לוטנברג, מעניק לשר־הביטחון, יצחק רבין, תעודת חברות כבוד מטעם הארגון בוועידה הארצית של ארגון נכי צה"ל (צילום: ישראל סימיונסקי/י.פ.פ.)

מ"מ ראש עיריית עכו חושד: אש"ף מממן פרוייקטים של ערבים בעיר

יהודה צור

ממלא־מקום ראש עיריית עכו, מוריס בן־שושן, חושד שאש"ף מממן את פיתוח מגרש הכדורגל של הערבים בעיר.

מוריס בן־שושן סיפר אתמול לכתבנו, כי אישים מקרב התושבים הערבים בעכו פנו לעירייה בבקשה לסייע בידם לפתח את מגרש הכדורגל של אגודת הצעירים הערביים בעיר. כאשר נמסר להם כי העירייה אינה יכולה להעמיד כספים לרשות הפרוייקט, השיבו האישים הערביים, לטענתו, כי הם מוכנים להשקיע 25 אלף דולר אם העירייה תשקיע סכום דומה. בן־שושן ביקש לדעת מאין להם סכום כסף גבוה כזה. לדבריו, הם השיבו לו בבדיחות כי הכסף בא מתונס אולם תשובתם הרשמית היתה, כי אין הם יודעים את מקורו של הכסף, דבר שנראה תמוה בעיניו. "עוד לא ראיתי שאדם לא יידע מי נותן לו 25 אלף דולר", אמר בן־שושן.

הוא הוסיף, כי לאחרונה שופץ בית המוקדש לילד הערבי בהשקעה של כספים רבים וגם כאן מדובר, לדבריו, בכסף שאיש אינו מוכן להודות מה מקורו.

בתגובה על כך מסרו אישים ערביים בעיר, שלא ייתכן שממלא־מקום ראש העיר יסרב להשקיע כסף בענף הספורט של שליש מתושבי העיר ויחד עם זאת יעלה חשדות לא מוצדקים ביחס למקור הכספים. "אנחנו לא שואלים מה מקור התרומות שמגיעות לעיר ושאינן מיועדות לערבים, שמהווים שליש ממספר התושבים בעכו" — אמרו.

נדחתה תביעת המגורשים לקיים דיון פומבי בערעורים

עתי"ם

הדיונים בפני ועדת העררים המטפלת בעררים של המיועדים לגירושים, תושבי רצועת עזה, שהחלו שלשום בבוקר, יתחדשו היום בבית־הדין הצבאי בעזה.

כשהחלו הדיונים שלשום ביקשו פרקליטי המערערים לקיים דיון פומבי במעמד נציגי התקשורת וקרובי המערערים, וזאת, לפי טענתם, בגלל העניין הציבורי הרב שהנושא עורר בארץ ובעולם. הדיון הופסק וההחלטה הועברה לדרגים מדיניים בכירים.

אתמול בבוקר נמסר מטעם דובר צה"ל, כי אכן הדיונים יהיו פתוחים לעיתונאים וצה"ל יעשה סידורים לאבטח את המקום ואת הנוכחים. אולם בשעות אחרי הצהריים נמסר סופית, שהדיון יהיה סגור ואיש לא יורשה להיכנס מלבד המערערים, פרקליטיהם וחברי הוועדה.

ממצאי והמלצות של הוועדה יועברו להחלטת אלוף הפיקוד בתום הדיונים.

היום, יתקיים הדיון הראשון בעתירתם של 15 מתושבי יהודה ושומרון נגד צווי הגירוש שהוצאו נגדם לפני כשבועיים.

הדיון הראשון היה אמור להתקיים שלשום, אולם אי־הופעתם של עורכי הדין המייצגים את העותרים בפני הוועדות המיעצות, מנעה את קיום הדיון.

עורכי־הדין הודיעו שלשום, כי אין באפשרותם להגיע לכלא ג'נייד בשכם עקב העוצר המוטל בשכם וצה"ל נערך כדי לאפשר לעורכי־הדין לעבור בכל דרך שיבחרו.

הוועדות המייעצות רואות בחומרה את עובדת אי־הגעתם של עורכי־הדין ויש בכוונתן להביא את הדבר בפני לשכת עורכי־הדין לשם נקיטת צעדים נגדם.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

מנהל מוסיקלי זובין מהטה

סדרת קונצרטים לנוער

תשמ"ט 1988/89

קונצרט מס' 1 — יום ג', 8.11.88 — **"הטבע במוסיקה"** — קורט זנדרלינג, מנצח

קונצרט מס' 2 — יום א' 15.1.89 — **"בעיקר באך"** — קורט מאזור, מנצח

קונצרט מס' 3 — יום ב' 30.1.89 — **"אורחיו הצעירים של המאסטרו"** — זובין מהטה, מנצח — בהשתתפות התזמורת הפילהרמונית הצעירה

קונצרט מס' 4 — יום ד' 3.5.89 — **"מהפיקולו לקונטרבאס"** — אריה ורדי, מנצח

קונצרט מס' 5 — יום ה' 22.6.89 — **"מוסיקה ומחול"** — זאב דורמן, מנצח

כרטיסים ל־5 הקונצרטים
החל מיום ה' 1 בספטמבר 1988 במחלקת המנויים (היכל התרבות) בכל יום בין השעות 10–13.
מחירים: כרטיס אחד (לכל הסדרה) 90 ש"ח.
לרוכשים 2 כרטיסים – מחיר כל כרטיס 81 ש"ח.
לרוכשים 3 כרטיסים ויותר – כל כרטיס 72 ש"ח.

או נו — בראש ברית כוחות האופוזיציה שהוקמה בבורמה

או נו היה ראש ממשלתה הראשון של בורמה והאחרון שנבחר בדרך דמוקרטית • שמועות שלא אושרו: השליט לשעבר נה וין נמלט מהמדינה • ידיעות על אנרכיה, בריחות מבתי־סוהר והתמוטטות הסדר והשלטון

רויטר, סי"צ

ראנגון. — אישים ומדינאים ידועי־שם בבורמה, ביניהם או נו, שהיה ראש הממשלה האחרון שנבחר בדרך דמוקרטית, הקימו אתמול ברית אנטי־ממשלתית, בפעם הראשונה זה 26 שנה, ונשבעו להילחם למען הדמוקרטיה במדינה.

חבר הברית ודוברה, קאונג ניונט, אמר לכתב "רויטר", כי בראש 21 חברי הברית יעמוד או נו, ראש הממשלה הראשון של בורמה, לאחר שהוענקה לה עצמאות מידי בריטניה, ב־1948. הוא גם המדינאי האחרון שנבחר בדרך דמוקרטית לראש ממשלה, עד שתפס נה וין את השלטון, ב־1962.

מקורות בראנגון אמרו אמש, כי התחזקו השמועות כי נה וין ששלט בבורמה 26 שנה ופרש ב־23 ביוני, או עומד להימלט מן המדינה. לא היה אישור לשמועות אלה. שמועות דומות בעבר התבדו.

דובר הברית, אישיות פוליטית פעילה לפני ההפיכה הצבאית וכיום עורך־דין, אמר, כי עם חברי הברית נמנה גנראל טין או, שר ההגנה לשעבר, שהודח על־ידי נה וין, ב־1976.

הוא אמר, כי הברית תחתור למשטר דמוקרטי בבורמה, אולם לא הזכיר מועמד לראשות הממשלה הדמוקרטית.

מערי השדה המשיכו להגיע ידיעות על אנרכיה והתמוטטות הסדר והשלטון. לפי ידיעות רשמיות ובלתי־רשמיות, היו בריחות מבתי־סוהר בארבע ערים וכן נמסר על שוד מחסני אורז והתמוטטות השלטון המרכזי. במקומות רבים נטלו סטודנטים ונזירים בודהיסטים את ההנהגה לידיהם.

אתמול צעדו רבבות מפגינים במרכז ראנגון ודרשו להקים מייד ממשלת מעבר, כדי להשתית דמוקרטיה רב־מפלגתית בבורמה, לאחר דור של משטר דיכוי הרסני.

תאילנדים, שחזרו לארצם לאחר ששוחררו מהכלא הגדול ביותר בבורמה, סיפרו אתמול על ערימות של גופות ויריות פראיות בלילה, במהלך ניסיון בריחה בסוף השבוע. לדבריהם, נהרגו מאות אסירים כשסוהרים פתחו עליהם באש, בהתפרצות של אלימות שנמשכה 24 שעות.

בדיווחים רשמיים של בורמה נאמר, כי במריבות בבתי־הכלא נהרגו 57 אסירים ונפצעו 103. רדיו ראנגון מסר, כי 503 אסירים נמלטו ו־4,806 שוחררו מבית־הכלא הגדול, שנהרס רובו. אחד האסירים הבורמיים ששוחרר סיפר לדיפלומטים, כי נהרגו בין 400 ל־700 אסירים.

אלפים מבין רבבות האזרחים הבורמזים, שהפגינו אתמול ברחובות ראנגון בתביעה להנהיג דמוקרטיה במדינה. כאן הם נראים ליד פאגודה של האלה סולה, במרכז ראנגון הבירה. (צילום: איי.פי.)

הפרלמנט יחרוץ את גורלה של ממשלת פולין

רויטר

ורשה. — המנהיג הפולני וויצ'ך ירוזלסקי אמר, כי האחריות לאירועים שגרמו לגל השביתות האחרון מוטלת על הממשלה, וגורלה ייחרץ בישיבת הפרלמנט הקרובה.

בסכמו את הדיון באירועים האחרונים בוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית, הביע ירוזלסקי את תמיכתו בהצעת הממשלה לפתוח ב"שיחות סביב שולחן עגול" על אי־השקט התעשייתי והדגיש, כי הוא חותר לשיתוף עם אלה המוכנים לקבל על עצמם "הסדר קונסטיטוציוני".

ירוזלסקי אמר בדברי הסיכום: "אין אני דוגל בנוהג הפולני הישן של חיפוש אחר שעירים לעזאזל. אולם, הביקורת על הממשלה היתה צודקת. זאת סברה, כאשר הפרלמנט ידון בפעולתה של הממשלה, בישיבתו בספטמבר, הוא יחליט אם תוכל להמשיך בתפקידה".

ירוזלסקי הודה, כי הרפורמות הכלכליות נכשלו ולא השיגו תוצאות משמעותיות.

דיפלומטים ממדינות המערב ציינו, כי יקשה על הממשלה להחזיק מעמד לאור ההתקפות הקשות נגדה בישיבת הוועד המרכזי.

מנהיג "סולידריות", לך ואלנסה, הכריז אתמול, כי השביתות יימשכו עד שהשלטונות יהיו מוכנים לדון בהכרה באיגוד המקצועי, שנאסר על־פי החוק.

דובר המפלגה הקומוניסטית אמר, כי ואלנסה מועמד להשתתף בשיחות עם נציגי הממשלה, אך לא כמנהיג של ארגון בלתי־חוקי ולא בשעה שהוא משתתף בפעולות בלתי־חוקיות.

ואלנסה חזר על נכונותו לשוחח עם השלטונות ללא תנאים מוקדמים.

בינתיים נמשכות השביתות במכרה פחם ובמפעל פלדה בדרום פולין, בגדאנסק ובנמל שצ'צ'ין.

ארה"ב לא תערער על אי־סגירת משרד אש"ף באו"ם

רויטר, סי"צ

וושינגטון. — משרד המשפטים האמריקני הודיע אתמול, כי לא יגיש ערעור על החלטה לא לסגור את נציגות אש"ף ליד האו"ם בניו־יורק.

משרד המשפטים הגיש במרס תביעה לבית־משפט פדראלי במאנהטן, במטרה לאלץ את אש"ף לסגור את המשרד של המשקיף הקבוע שלו, בהתבסס על החוק נגד טרור, שאושר אשתקד. אולם שופט פדראלי פסק לפני חודשיים נגד ממשל רייגן, וקבע, כי אין לו הסמכות המשפטית לסגור את הנציגות.

בהודעה שפירסם אתמול משרד המשפטים נאמר, כי "החלטת הממשל מבוססת על הקביעה, כי בהתחשב במצב, מוטב לארה"ב לא להגיש ערעור". בהחלטה נאמר עוד, כי הוחלט על כך לאור שיקולים של מדיניות חוץ, כולל תפקידה של ארה"ב כמארחת של ארגון האו"ם.

הפגנה, שבה ישתתפו משלחות יהודיות מרוב מדינות אירופה, תתקיים בנו בספטמבר בשטרסבורג, לרגל קבלת־הפנים שתערוך הסיעה הסוציאליסטית של הפרלמנט האירופי למנהיג אש"ף, יאסר ערפאת.

בריה"מ תספק מפציצים מסוג סוחוי סו־24 לסוריה

סי"צ

אבו־דאבי. — ברית־המועצות הסכימה למסור לסוריה מפציצי "סוחוי" סו־24, שהם מהמתוחכמים ביותר בחיל־האוויר הסובייטי — מסר אתמול "אל־איתיחאד" מפי מקורות צבאיים מערביים.

העיתון מציין, כי זו הפעם הראשונה שבריה"מ מוכנה לספק מפציץ מודרני זה לסוריה, בת־בריתה היחידה באיזור. העיתון לא ציין את מספר המטוסים שיסופקו, אך העריך שהם יחזקו מאוד את כוחה האווירי של סוריה.

על־פי דיווחי המוסד הבינלאומי ללימודים אסטרטגיים בלונדון, יש לחיל־האוויר הסורי 478 מטוסי מלחמה מדגמי "מיג" ו"סוחוי".

רייגן וגורבאצ'וב — בין מועמדי פרס נובל לשלום

רויטר

אוסלו. — הנשיא רייגן והמנהיג הסובייטי גורבאצ'וב כלולים ברשימת המועמדים הקצרה, בת ארבעה אישים, לקבלת פרס נובל לשלום — שמועה כזאת דווחה אתמול באוסלו, חודש לפני ההודעה על הפרס. אין שום אישור רשמי לשמועות אלה.

"מה שאני יכול לומר לכם עכשיו הוא, שיש לנו רשימה קצרה של ארבעה מועמדים וההחלטה הסופית תתקבל ב־28 בספטמבר, יום לפני ההודעה על הפרס" — אמר מקור קרוב לוועדת הפרס.

כשנשאל לשאלה, אם רייגן וגורבאצ'וב כלולים ברשימה, אמר המקור: "אינני יכול להשיב דבר על שאלה זו. אני רק יכול לציין, כי לא היה קשה למצוא מועמדים מתאימים".

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 29.8.1988

	היחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
סל מטבעות	1	—	—	1.7055	1.7268	1.7180
דולר אמריקני	1	1.61	1.68	1.6278	1.6482	1.6401
מרק גרמני	1	0.86	0.90	0.8724	0.8833	0.8782
לירה שטרלינג	1	2.70	2.82	2.7437	2.7780	2.7644
פרנק צרפתי	1	0.25	0.26	0.2567	0.2599	0.2588
ין יפני	100	1.19	1.25	1.2139	1.2290	1.2219
גילדן הולנדי	1	0.76	0.80	0.7728	0.7824	0.7779
פרנק שווייצרי	1	1.01	1.06	1.0345	1.0474	1.0410
כתר שבדי	1	0.25	0.26	0.2524	0.2556	0.2543
כתר נורווגי	1	0.23	0.24	0.2360	0.2390	0.2378
כתר דני	1	0.22	0.23	0.2269	0.2298	0.2286
מרק פיני	1	0.36	0.38	0.3669	0.3715	0.3697
דולר קנדי	1	1.29	1.35	1.3150	1.3314	1.3252
דולר אוסטרלי	1	1.27	1.36	1.3153	1.3317	1.3285
ראנד דרום אפריקני	1	0.40	0.56	0.6716	0.6800	0.6257
פרנק בלגי	10	0.40	0.42	0.4154	0.4206	0.4188
שילינג אוסטרי	10	1.22	1.28	1.2407	1.2562	1.2488
לירה איטלקית	1,000	1.15	1.22	1.1753	1.1899	1.1829

עיראק מתנה חידוש שיחות השלום בהסכם על חופש השיט במפרץ

רויטר, סי"צ

ז'נווה. — הסכם על חופש השיט במפרץ הפרסי ובנתיב־המים שאט־אל־ערב הוא תנאי להתקדמות נוספת כלשהי בשיחות השלום המתקיימות בז'נווה — הודיע אתמול שר החוץ העיראקי, טארק עזיז.

"לא גילינו אצל האיראנים רצון טוב להשגת שלום... אנו עדיין במשבצת הראשונה", אמר עזיז, אך הוסיף כי הוא יישאר בז'נווה להמשך השיחות.

דובר האו"ם אמר לכתבים, כי "אין נתק ואין קיפאון," הדובר הביע תקווה, כי שתי המשלחות ימשיכו וייפגשו במועד קרוב.

מקור דיפלומטי מסר אמש בז'נווה, כי מזכיר האו"ם מתכוון להגיש לאיראנים ולעיראקים נוסחת־פשרה, כדי לנסות ולקדם את שיחות השלום. סבורים, שנוסחה זו נועדה לעקוף את המכשול העיקרי, שהוא תיחום הגבולות והריבונות בשאט־אל־ערב.

מנהיג התנועה הלאומית הכורדית בעיראק, מסעוד בארזאני קרא אתמול לממשלת תורכיה לפתוח את גבולותיה לפני הקורבנות של התקפות עיראק בנשק כימי. בראזאני אמר, כי במתקפה על הכורדים, נהרגו יותר מ־500 בני־אדם ו־3,000 נפצעו מהרעלות גז. בראזאני מסר, כי אלפי פליטים כורדיים מרוכזים עכשיו בגבול מול העיר כוכורקה, במחוז חאקארי. קיים חשש למגפות ולרעב בקרבם, בגלל זיהום המזון והסביבה בחומרים כימיים רעילים.

עוד טען, כי התקפות הגזים הרעילים של הצבא העיראקי התעצמו ביומיים האחרונים במחוזות זאקו, עמדייה ושייכן.

צוות סובייטי־אפגני המריא לחלל

רויטר, סי"צ

מוסקווה.– צוות של שלושה קוסמונאוטים, שכלל גם רופא אפגאני אחד, שוגר אתמול לחלל מבסיס באייקאנור ייצטרף לשני הקוסמונאוטים הסובייטים השוהים בתחנת החלל "מיר", החגה סביב כדור־הארץ.

הקוסמונאוט קפטן עבד אל־אחד מוהמד, בן 29, הוא האפגאני הראשון שיוצא למסע בחלל. מוחמד והטייס הסובייטי ולאדימיר לייאחוב, בן 47, יחזרו לארץ ב־6 בספטמבר. הרופא, דוקטור ואלרי פוליאקוב, בן 46, שיצא עמם, יישאר בתחנת החלל כדי לעקוב אחר בריאות ה־ קוסמונאוטים ולאדימיר טיטוב ומוסה מאנארום, השוהים בתחנה למן דצמבר שעבר.

בצילום: שני הקוסמונאוטים הסובייטים ועמיתם האפגאני מצטלמים למזכרת זמן קצר לפני השילוח.

(צילום: איי.פי)

מספר ההרוגים בהתנגשות בתצוגה האווירית בגרמניה עלה ל־47

רויטר, סי"צ

ראמשטיין. — מספר הנספים בהתנגשות האווירית שהיתה ביום ראשון בין שלושה מטוסים איטלקיים, בתצוגה האווירובאטית בראמשטיין, בגרמניה המערבית, עלה ל־47.

קרוב ל־230 בני־אדם עדיין מאושפזים בבית־החולים ומקבלים טיפול נגד כוויות ושברים. לגבי 50 מהם נאמר כי מצבם קריטי.

דוברים רשמיים ברומא מסרו, כי הצוות האווירובאטי של חיל־האוויר האיטלקי ישלים את תוכנית הופעותיו לשנת 1988, למרות האסון בגרמניה, אך ינקוט בצעדים כדי להגן על הצופים.

באיטליה גרם האסון זעזוע, שכן הצוות האווירובאטי נחשב שם לאחד הטובים בעולם. שר ההגנה האיטלקי הודיע, כי תיערך חקירה רשמית. קבוצה של מומחים צבאיים איטלקיים טסה לגרמניה, כדי לפתוח בחקירה.

השביתות הן רק חזית אחת

אריק לי

גל השביתות בפולין, שהתחיל במכרות בדרום הארץ והגיע עד לשצ'צין וגדנסק בצפון, מצטמצם, ומתקרב (כנראה) לסיומו. רוב הכורים, שהתחילו

בפולין מצטמצם גל השביתות. אך לתנועת סולידריות הן אינן בבחינת הקרב האחרון ■ העם הפולני מנהל מלחמת התשה תמידית נגד המשטר ובחזיתות נוספות

תנועת סולידריות: עד היום השלטונות לא מצאו את תחנת השידור של „רדיו סולידריות"

בשביתה לפני כשבועיים, חזרו לעבודה. במגזרים אחרים, השביתה אינה מתפשטת.

בסוף השבוע, ישבו מנהיגי המפלגה הקומוניסטית וראשי האיגודים המקצועיים הרשמיים, ודנו במה שהתרחש. אך במקום תגובת ניצחון או לפחות הרגשת סיפוק על כשלונה של תנועת „סולידריות", השמעה ביקורת חריפה מאוד על מדיניות הממשלה. מנהיגי המפלגה והאיגודים בחרו דווקא עכשיו, בעת סיום השביתות, לתקוף את ראשי המדינה, והאשימו אותם בניהול כושל בכל הקשור לכלכלה ולחברה הפולנית.

איך להסביר תופעה מוזרה זאת? האם לא ראינו עכשיו פעם נוספת הוכחה לחולשתה של תנועת „סולידריות"? אחרי סיום השביתות, המשטר היה צריך להרגיש בטוח יותר ויציב יותר ולא להיפך.

מה שעומד מאחורי הביקורת שהביעו מנהיגי הקומוניסטים, הוא העובדה שגל שביתות זה או אחר אינו הקרב האחרון. העם הפולני, הלאומני והקתולי, שלא השלים במשך 40 שנה עם שליטת הרוסים ובני־בריתם, מנהל מלחמת התשה נגד המשטר. שביתות הן רק ביטוי אחד למלחמה זו. אך יש גם חזיתות אחרות, ובינתיים:

● הכנסייה הקתולית: ביקורו של האפיפיור הפולני ביוני 1979 היה ניצוץ, ותוצאותיו ידועות — גל השביתות הענק של יולי־אוגוסט 1980, שהוליד את תנועת „סולידריות". גם בתקופה של שלטון צבאי, הכנסייה מהווה מעוז לתנועות התנגדות, ומושכת אליה אפילו פולנים לא־דתיים במיוחד. כמרים בודדים מזדהים באופן גלוי עם „סולידריות", וביניהם היו כאלה ששילמו בחייהם עבור אומץ ליבם.

● המקצועות החופשיים: שחקנים, עיתונאים, אקדמאים, אמנים, מוסיקאים, וסופרים היו בין ראשוני המתנגדים להפיכה הצבאית של ה־13 בדצמבר 1981. בתחילה ארגוניהם החליטו על חרם מוחלט, ולא שיתפו פעולה בכלל עם המשטר. היום, הם נוקטים במדיניות גמישה יותר, אך שומרים על ארגוניהם העצמאיים, תורמים את שרותיהם למחתרת, ומתנגדים בכל מיני דרכים למשטר הדיכוי. השנה, ארגונם העצמאי של העיתונאים, אשר הוחלף אחרי 1981 על־ידי ארגון רשמי, התקבל באגודת העיתונאים הבינלאומית.

● עיתונים וספרים במחתרת: גם לפני שהוקמה תנועת „סולידריות" היו בפולין עיתונים מחתרתיים רבים, וגם בתי־הוצאות לאור מחתרתיים. היום, התופעה היא קבועה והשלטונות אינם מצליחים לדכאה. מאז דצמבר 1981, הופיעו יותר מ־1,300 כתבי־עת מחתרתיים. ביניהם היו הרבה עיתונים קטנים, בעלי תפוצה זעירה, שלא הצליחו לשרוד זמן רב. אך יש גם עיתונים מחתרתיים מוצלחים, כמו שבועון מסויים בעל תפוצה של 50,000 עותקים. גם הוצאת ספרים מחתרתיים, ספרים שלא עוברים את הצנזורה הממשלתית, בדרך כלל מוציאה לאור בין 800 לבין 2,000 עותקים. היו גם מקרים שהוציאו 10,000 עותקים של ספר מחתרתי.

● בולים, רדיו, וידיאו: המחתרת הפולנית מנצלת את כל האמצעים כדי להפיץ את מסרה. השלטונות עד עצם היום הזה לא הצליחו למצוא את תחנות השידור של „רדיו סולידריות". הם אינם מצליחים למנוע הפצת קסטות וסרטי וידיאו מחתרתיים. בולי „סולידריות", ועליהם דיוקנאות של לך ואלנסה ומנהיגיה האחרים, נהפכו לתעשייה רצינית במחתרת. (יש אפילו כתבי־עת מחתרתיים לבולאים.) תצוגות אומנות לא־רשמיות אף הן תופעה יום־יומית. בתי־ספר עצמאיים, שבהם מלמדים לפי ספרי לימוד מחתרתיים, הם ביטוי נוסף להתנגדות ההמונית שעוברת על כל שכבות העם.

שבע שנות דיקטטורה גלויה, תחת משטר צבאי, לא הצליחו לשים קץ למה שהפולנים מכנים „החברה העצמאית". שביתות במכרות, במספנות, ובמפעלי פלדה, שהן בעלות חשיבות רבה, הן רק ביטוי אחד להתנגדות הפולנית, למלחמת התשה העממית. בשל עובדה זו, השליטים הקומוניסטים עצבניים כיום. הם דורשים תשובות מממשלתם. גל שביתות אחד אפשר לדכא, אך כפי שהישראלים למדו היטב, בהתנגדות יום־יומית של עם שלם — קשה מאוד להילחם.

מ"מ ראש דסק יום: חנה איש־הורביץ

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב   עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

עידן החד־צדדיות

לצעדים חד־צדדיים בהקשר המזרח־תיכוני אופי סתירתי. מצד אחד הם מפתים ומצד אחר הם ביטוי לייאוש ■ הייאוש הוא אפשרות שהסכסוך בין ישראל לפלשתינים ייפתר בדרך של משא־ומתן

רוביק רוזנטל

השבועות האחרונים הביאו עלינו גל של הצעות שונות, קטנות בתוכנן, אבל משותפות באופיין חשוב: הן מציעות מהלך חד־צדדי. למעשה, נתנה את האות למהלכים החד־צדדיים פעולתו החד־צדדית של חוסיין, שהודיע על ניתוק הקשרים עם השטחים. המהלך החוסייני יצר אספקט האופייני לפעולות חד־צדדיות — הוא טורף את המציאות, מבלבל את המעצבים אותה ודורש מכל הגורמים התייחסות בלשה. מהלך חד־צדדי הוא מהלך אלים במהותו, וככל מהלך אלים הוא יוצר תדהמה ובלבול. אם היריב אינו נופל על הקרשים, הריהו מתעשת וקם ובונה את מהלכיו במצב החדש שנוצר.

התגובות למהלך החוסייני החד־צדדי היו מגוונות. מסמכי חוסייני, המבוססים על כתבי ג'רום סיגל, הציעו הכרזה חד־צדדית על מדינה פלשתינית. אש"ף דן פעם נוספת על הכרזה חד־צדדית על ממשלה גולה, ואולי הפעם יבצע את המהלך. אריק שרון הציע ליישם באופן חד־צדדי את תוכנית אלון. אחד העיתונים דיווח שהליכוד יפעיל אחרי הבחירות באופן חד־צדדי את תוכנית האוטונומיה, ומומחה אמריקני, כמדווח בעיתון „העיר", מציע תוכנית אלטרנטיבית לתוכנית סיגל — הכרזה חד־צדדית ישראלית של הכרה באש"ף, באופן שיחייב את האירגון להרים את הכפפה ולהכיר בישראל.

לצעדים חד־צדדיים, בכל קונטקסט ובוודאי בקונטקסט המזרח־תיכוני, אופי סתירתי. מחד גיסא, הם מפתים מאוד. מאידך גיסא, הם ביטוי לייאוש. הייאוש הוא האפשרות שהסכסוך בין ישראל והפלשתינים ייפתר בדרך הקלאסית — דרך המשא־ומתן. הפיתוי הוא בכך, שהעושה מהלך חד־צדדי משנה את המציאות בלי עמל יתר, פועל בצורה המקסימלית על־פי האינטרסים שלו, והולך צעד קדימה לפני יתר המעורבים בסכסוך. בדרך כלל מתגלה הפיתוי כמיקסם שווא.

חוסיין הצליח, עד כה, במהלך החד־צדדי שלו, מפני שלמעשה לא שינה את המציאות מיסודה, אלא היטה את אפיקה. חוסיין ממילא לא שלט בשטחים, ישראל נטלה ממנו מזמן את הריבונות עליהם, ואת אפשרות השליטה הצבאית בהם. עם זאת, איבד המלך כמעט לחלוטין את המאחז החברתי והפוליטי הפנימי בשטחים. הוא נתן במהלכו גושפנקה למציאות קיימת, על־ידי הכרזה מילולית. לעומת זאת נקלעת כל הכרזה חד־צדדית בידי הגורמים האחרים, קרי, ישראל או אש"ף, למילכוד המציאות. הכרזה על ממשלה גולה או על מדינה פלשתינית בידי אש"ף לא תזיז מהשטחים את הישראלים, לא את ההתנחלויות ולא את הצבא. כלומר, מוקד הכוח יישאר ישראלי. טענתו של ג'רום סיגל, שהלחץ הבינלאומי והסתירה הפנימית המוסרית יחייבו את ישראל לצאת מהשטחים, אינה עומדת במבחן ההיסטוריה עד כה. עם זאת, צעד חד־צדדי ישראלי של סיפוח חלק מהשטחים ללא הסכמת האוכלוסייה יגביר את המרי האזרחי, ולא יעמוד במבחן בינלאומי כלשהו, מדיני או משפטי.

אחת הדוגמאות האפשריות להצלחה של מהלך חד־צדדי היא בואו של סאדאת לירושלים. אלא שזו דוגמה המוכיחה את היפוכה. סאדאת לא היה מודיע על נכונותו לבוא לירושלים, לולא קיבל איתותים ברורים מבגין שהכרזתו תיענה בחיוב. גם הופעתו של סאדאת היתה חסרת חשיבות ואפילו מזיקה אם לא היה בא בעקבותיה משא־ומתן פורה על השאלות המרכזיות שבין שתי המדינות. עם זאת, היתה הכרזת העצמאות של בן־גוריון דוגמה למהלך חד־צדדי מוצלח ששינה את תמונת המצב. אך הכרזת המדינה נראית עתה לא כפי שנראתה אז — מהלך סופי — אלא מהלך התחלתי ביחסים המפותלים בין שני העמים. כפי שנראה עתה, עם כל הייאוש הכרוך בדבר, אין מנוס ממשא־ומתן.

חוסיין. גושפנקה למציאות קיימת

אינתיפאדה אחת, ופתרונות לה רבים

יותר ויותר מתברר, כי המדיניות האנטי־פלשתינית של ישראל נתקלת בהתנגדות אמריקנית ■ מתחזק הרושם כי בריה"מ וארה"ב מצאו בסיס חדש לשיתוף פעולה ביניהן ביחס לבעיה הפלשתינית. ארה"ב ויתרה על „יוזמת רייגן" ובריה"מ על „תוכנית ברז'נייב"

פנחס ענברי

ישראל פועלת עכשיו בשטחים במגבלות שקשה להסתירה, במעין מרוץ נגד הזמן. ככל שמתחזקים האותות של הליכה פלשתינית בכיוון של תרגום האינתיפאדה לביטויי ממלכתיות פלשתינית, כך נחפזת ישראל להרוס את התשתית הממלכתית הזאת, בטרם תקרום עור וגידים. כך צריך להסביר את סגירת המוסדות הפלשתיניים שהחלה בקילוח דק, והפכה לשיטפון. בתוך סוף שבוע אחד נסגרו שלושה מוסדות פלשתיניים מרכזיים, ומוסד אחד קטנטן.

יותר ויותר מתברר, כי המדיניות האנטי־פלשתינית של ישראל נתקלת בהתנגדות אמריקנית. לכך יש הסבר שאינו נעוץ רק ברגישותה היתירה של וושינגטון ל„רוחות התושבים", מה שכונה בימי הממשל של קרטר „זכויות האדם", אלא בשינוי מדיני מפליג כלפי הגדה המערבית והבעיה הפלשתינית, שהוא גם סיבת המדיניות הירדנית החדשה בשטחים.

מתחזק הרושם, כי שתי המעצמות הגדולות מצאו בסיס חדש לשיתוף פעולה ביניהן ביחס לבעיה הפלשתינית, לאחר שבמצעים חד־צדדיים כל אחת מהן ויתרה על הבעייתיות במדיניות שנקטה לפני כן. הסובייטים ויתרו בעצם על „תוכנית ברז'נייב", אשר שמה לה למטרה לכפות על ארצות־הברית ועידה על המזרח התיכון, שהיא בעלת סמכויות כפייה, ואילו גורבצ'וב העביר את המזרח התיכון יותר ויותר לבירור דו־צדדי בין מוסקבה לוושינגטון. הסובייטים עוברים יותר ויותר לדבר על פורומים בינלאומיים ללא הקונספציה האמריקנית כמו למשל „ועדה מכינה" או „ועידת שרי החוץ" שהן ועידות נטולות סמכויות כפייה ואינן נושאות את התווית המפחידה של „תוכנית ברז'נייב". השינוי הסובייטי נענה בשינוי העמדה האמריקנית, והשינוי הזה הוליד בסופו של דבר את דגמי „המדינה הפלשתינית העצמאית", שעליהם מדברים היום כה רבות.

אמריקה זנחה בעצם את „תוכנית רייגן". העקרון שהיה מונח ביסודה של „תוכנית רייגן" היה פתרון הבעיה הפלשתינית בקשר עם ירדן, ולרבת־עמון שליטה על הגדה המערבית. זאת היתה בדיוק המטרה האסטרטגית של ירדן במימוש הדיאלוג עם אש"ף. הביטוי המעשי, אולי היחידי, שהאמריקנים דבקים בו ב„תוכנית רייגן" היה גיבוש כתובת פלשתינית למגעים המדיניים. כל עוד „תוכנית רייגן" עמדה בתוקפה, היו האמריקנים מקפידים לפגוש משלחת פלשתינית מן השטחים שהיתה מורכבת מחציה מתומכי ערפאת, וחציה מנאמני המלך. כלומר, בניית תשתית, צנועה ככל שתהיה, לכינון קשר בין שתי הגדות בפתרון הבעיה הפלשתינית. מן הרגע שהאמריקנים חדלו לפגוש קבוצות מן הדגם הזה, היה ברור כי זנחו את „תוכנית רייגן", ובמקום חיפוש פתרון המבוסס על קשר בין הגדות, הם התחילו לגבש דגם לפתרון פלשתיני עצמאי.

חנא סניורה ● סמל מובהק לאש"ף

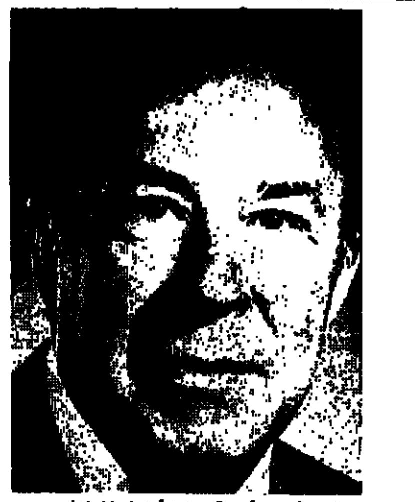

ג'ורג' שולץ ● מהלך פתיחה

כאשר למשל, עמד הדיפלומט האמריקני ריצ'ארד מרפי לפגוש פלשתינים בביקורו האחרון במזרח התיכון, לא היה מדובר עוד במשלחת מעורבת של תומכי אש"ף ותומכי ירדן, אלא משלחת פלשתינית ברורה, כאשר התערובת היא בין פלשתינים מן השטחים וחבריהם מן הפזורה. לירדן אין עוד מקום בחיפוש פתרון לבעיה הפלשתינית. כאשר אנו מבינים שבעצם מדובר בהבנה בין־גושית, קל לנו להבין מדוע הסכימו חוגי השמאל בשטחים לפגוש את שר החוץ ההולנדי בביקורו במזרח ירושלים בחודש שעבר, פגישה שהיתה ראשונה מסוגה.

עימות זוטא

השינוי הזה במדיניות האמריקנית לא החל בסיורו האחרון של מרפי, אלא מראשיתו של מסע הדילוגים הגדול של שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ לפני כחצי שנה. צריך לחזור תמיד למהלך הפתיחה של שולץ, כדי להבין את ההמשך. קודם שיצא למזרח התיכון זימן אליו שולץ, בעימות זוטא עם ישראל, את חנא סניורה ופאיז אבו־רחמה, שני סמלים מובהקים של אש"ף, ולא שום פרו־ירדני לצורך האיזון. זאת היתה פעם ראשונה שארה"ב לא ביקשה לשוחח עם פלשתינים על פי הקריטריונים של „תוכנית רייגן", ומן הפרספקטיבה הזאת אפשר לקבוע, כי המשמעות האמיתית של יוזמת שולץ הגדולה היתה הינתקות ארה"ב מן התוכנית.

כעת אולי אפשר להבין טוב יותר מדוע סרב המלך חוסיין לפגוש את שולץ, ומדוע לא התממשו הציפיות, „כי שולץ ישבור את שמיר". האמת היתה הפוכה — מכיוון שארה"ב הבינה כי אין פרטנר ירדני, לא היה טעם לשבור את שמיר: אדרבא, היא חיפשה גישה אחרת שאולי תאפשר חיבור בין הליכוד לבין אש"ף, מכיוון שהיה ברור לה, כי אי־אפשר למצוא חיבור בין ישראל לבין ירדן ובוודאי שלא בין הליכוד לבין ירדן, כי ירדן קשורה יותר מדי באסוציאציה הטראומטית לליכוד: חלוקת הארץ.

לפני כחודש, העניק השר שרון ראיון חשוב לג'רוזלם פוסט, והערה אחת צדדית בו יש בה כדי לפקוח עיניים. כאשר נשאל מדוע המפות שהציג מעוטרות בכתובות באנגלית, השיב בהתפארות למראיינים: את המפות האלה הצגתי לפני נשיא רומניה, ניקולאי צ'אושסקו ו„גורמים אחרים", שאותם לא פירט.

בחירות חופשיות

מי שמציג מפות לפני צ'אושסקו מתכוון שיועברו לידיעת אש"ף („גורמים אחרים"). ביום שישי העניק שר אחר מן הליכוד, משה ארנס, ראיון ל„חדשות" ובו הודיע, כי הליכוד, אם יחזור לשלטון, יקיים בשטחים בחירות חופשיות למוסדות האוטונומיה. הוא הודה כי תומכי אש"ף עשויים לנצח, ולא נשמע נרעש. מכאן, אפשר להבין את המוטיבציה האמיתית של הירדנים במדיניותם החדשה. אם החליטה וושינגטון ללכת על פתרון של מדינה פלשתינית, חייבת ירדן להבטיח, כי המדינה הזאת לא תקום בגדה המזרחית. על כך שמגעים מעשיים בכיוון כזה נעשים, העיד בעצם השר שרון בראיון לג'רוזלם פוסט, והם לא הופתעו.

ירדן: נסיגה שפירושה אחיזה

הנסיגה הירדנית מן הגדה בשלב זה היא בעיקרה פסיכולוגית ■ הביטוי המעשי שלה הוא יצירת חלל חוקתי המחייב את אש"ף לפעול ■ יותר משירדן נסוגה מהגדה המערבית היא מבצרת את הייחוד הירדני של הגדה המזרחית

הסתלקות ארה"ב מיוזמת רייגן מחדדת את טיבה האמיתי של תגובת הנגר של ירדן, ואת הסיבות האמיתיות לעצבנות הישראלית. יותר משירדן נסוגה מהגדה המערבית, היא מבצרת את הייחוד הירדני של הגדה המזרחית. היא מוכנה לסייע בחיזוק הפלשתיניות של הגדה המערבית, בתנאי מפורש שהגדה המזרחית תוכר אחת ולתמיד כירדנית.

בעניין העקרוני הזה לא זכתה ירדן להיענות פלשתינית, והדבר מגביר את חששה, כי מאחורי הסירוב הפלשתיני לעיסקה בנוסח גדה מערבית־פלסטין: גדה מזרחית־ירדן, עומדים מגעים חשאיים שבהם הובטחו לאש"ף כל מיני הבטחות, שהוסתרו מעיניה של ירדן. לפיכך, הנסיגה הירדנית מן הגדה, בשלב הזה, היא בעיקרה פסיכולוגית.

הביטוי המעשי העיקרי שלה הוא יצירת חלל חוקתי, המחייב את אש"ף לפעול, אבל מבחינת האחיזה הירדנית הממשית, לא זו בלבד שאין נסיגה — אדרבא, ניכר בירדן כי היא מנסה לחזק את אחיזתה, וזוכה לסיוע ישראלי. יש להניח, כי הנסיגה הירדנית מן הגדה המערבית תהיה מלאה ואמיתית רק לאחר שאש"ף יסכים להכיר בפלשתינים בגדה המזרחית כירדנים לכל דבר. כל עוד לא נתן לכך את הסכמתו, יתחזקו הלחצים הירדניים בגדה המערבית, אבל מתוך מבט מזרחה. לא המשך השלטון הירדני בגדה המערבית מעניין את ירדן, אלא הבטחת הירדניות של רבת־עמון, כאשר תקום מדינה פלשתינית. את פירות הלחץ בגדה המערבית מקווה ירדן לקטוף בגדה המזרחית.

פגישת היכרות

בשבוע הראשון, לאחר נאום המלך, היתה עמדת ירדן ברורה. נאמניה קיבלו תשובה חד־משמעית לגבי מכלול הבעיות הקונקרטיות שעוררה המדיניות החדשה: „הכתובת שלכם היא אש"ף" הודיעה להם ירדן, ובעניין זה היא כללה גם את בעיות השיווק של התוצרת החקלאית מן הגדה. לפיכך, איש אש"ף, מוחמד מילחם נפגש באותם ימים עם נאמני ירדן בגדה המערבית. לרבים מהם היתה זאת פגישת היכרות. אבל כעבור זמן קצר מאוד, התחולל שינוי בעמדת ירדן. מיד לאחר לכתה של משלחת אש"ף השתנתה הנעימה. התברר, כי ירדן נמלכה בדעתה ולא הסכימה לוותר על צינורות השיווק החקלאי.

מאז התבררה עמדה זאת, הסתמן דימיון מפתיע בין המדיניות הירדנית למדיניות הישראלית בגדה המערבית. לפני יותר משבוע פירסמה ירדן הבהרות לנאום המלך. הללו התבררו כשורה של הגבלות ולחצים הדומים דימיון מופלא ללחץ הביורוקרטי שמפעילה ישראל, למשל תעודות זהות. הטירטור הישראלי כבר הפך לשם דבר, ולעת נוסף עליו הטירטור הירדני. לא רק כדי להבטיח את תעודת הזהות של הגדה המערבית צריך הפלשתיני לכתת את רגליו בשבעת מדורי המינהל האזרחי, אלא גם כדי לחדש את הדרכון הירדני, שהפך להיות תעודת־מסע זמנית, עליו לבוא אישית לרבת־עמון, ולהתרוצץ שם במבוכי הביורוקרטיה הירדנית.

הסטודנטים הפלשתינים נתונים כעת בלחצים כפולים: גם ישראל איננה מאפשרת פתיחת שנת הלימודים, וגם ירדן ביטלה את העדיפות לבני הגדה המערבית, הסטודנטים ממדינות ערביות (אבל לא בני הגדה המזרחית).

בעיות של איחוד משפחות התעוררו כעת במלוא חריפותן, גם בירדן. ירדן מרשה כעת לפלשתיני מהגדה המערבית לשהות בתחומה רק שבועיים, בעוד ישראל מרשה לבן הגדה המזרחית לעשות בתחומה רק שלושה חודשים. לא מכבר פגשתי צעיר פלשתיני הנשוי לבת הגדה המזרחית. הוא איננו יכול לבוא עימה לירדן, כי יסולק אחרי שבועיים, והיא איננה יכולה לעשות במחיצתו בגדה המערבית, כי תסולק אחרי שלושה חודשים.

ישראל וירדן לוחמות בטחנות־רוח אבל ישראל יותר מירדן. יש סיכוי סביר, כי העולם הערבי יאזין לתלונת ירדן על אש"ף, וישכנע אותו למצוא עם ירדן נוסחה לפתרון זהותם הלאומית של הפלשתינים בגדה המזרחית. כאשר הדבר יקרה, תושלם נסיגתה של ירדן מן הגדה המערבית. אבל המשך הדבקות הישראלית במדיניות האנטי־פלשתינית — כאילו קיימת עדיין אופציה ירדנית ממשית — מכניסה את ישראל לעימות מסוכן עם ארה"ב ועם מערב־אירופה.

השיווק החקלאי

בישראל איתרו נכונה את הבעיה המעשית הראשונה, המתעוררת מן המדיניות הירדנית החדשה, והיא: השיווק החקלאי. בנושא זה מתפתח עימות לא רק בין ישראל לבין תומכי אש"ף, אלא גם עם השוק האירופי המשותף. מתברר, כי אם ישראל רוצה להשתלב במרקם הכולל של אירופה, עליה לקבל גם את התפישות המדיניות של האירופים, גם בבעיה הפלשתינית. בעניין זה הקדימו האירופים את האמריקנים, בהעדפת פתרון של מדינה פלשתינית נפרדת מירדן. הדבר בא לידי ביטוי מעשי בגדה המערבית, בהסדרים שגיבש השוק המשותף לשיווק ישיר של תוצרת חקלאית לאירופה. רק לאחר שהשוק לא נרתע להטיל סנקציות כלכליות על ישראל, הסכימה ישראל לאפשר הסדרים ישירים בין השוק לגדה.

כדי לחדד את ההקשר הפוליטי, ראוי לציין, כי נציב השוק, קלוד שסון מצרפת, תיאם את המגעים עם מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת ולא עם חוסיין מלך ירדן. המדיניות כולה נגדה את הקו הירדני העקבי, באותם ימים של קשירת השיווק של הגדה דרך רבת־עמון, ולא דרך נמלים ישראליים. צפוי, כי השוק יגביר את ההבנות עם אש"ף לגבי השיווק החקלאי בעתיד, והמשבר הקודם עם ישראל יכול להיחשב רק כיריית־פתיחה לקרב של ממש, שבו תצטרך ישראל לשלם מחיר יקר, אם תתעקש על עמדותיה האנטי־פלשתיניות. דברי הרהב של שר החקלאות, אריק נחמקין, על כושר העמידה של ישראל בעניין זה, לא עמדו במבחן המציאות, כאשר עמדה על הפרק „רק" בעיית ייצוא הפרחים.

ישראל נכנסת לעימות, לא רק עם אירופה — אלא גם עם הארגונים הבינלאומיים, הפועלים בשטחים, בתוכם כאלה שיש להם חסות אמריקנית ברורה. האירגונים האלה נוקטים קו פרו־פלשתיני זה זמן רב, וישראל השתדלה להתעלם, כל זמן שעניין הקמת המדינה הפלשתינית לא עמד על הפרק. אבל כעת שונים פני הדברים, ואם תחליט ישראל לממש את האזהרות שהזהירה אותם — הרי עליה לקחת בחשבון, שארה"ב לא תשב בחיבוק ידיים.

ישראל מבקשת, איפוא, להישען על משענת ירדנית בתחלות, היא נכנסת לעימות עם עולם התרבות, שאליו היא מבקשת להשתייך, בשעה שירדן מחפשת אחר סיוע ערבי ליישוב המחלוקת עם אש"ף, כדי להשלים את נסיגתה מן הגדה. מכיוון שהעולם הערבי לא יחליף כה מהר את חוסיין במכש ותוצאותיו, טובים סיכוייה של ירדן, שהעולם הערבי בסופו דבר יעמוד לימינה. ישראל תיאלץ אז להתפכח מאשליותיה אחת ולתמיד.

סכנת האיסלם הקנאי

בין הקבוצות האיסלמיות לבין אש"ף מתנהל מאבק מר על סיסמאות האינתיפאדה וגם על ניהולה בשטח. ברצועת עזה הראשונות שולטות כבר מן ההתחלה

על טיב התפכחות הזאת ועל ראשית הסיוע הערבי לעמדותיה של ירדן דווקא, לא של אש"ף, אנו יכולים ללמוד מן הצורה, שבה לובשת בגדה המערבית התעוררות של האיסלם הפונדמנטליסטי. כבר עמדנו על כך, שמראשית האינתיפאדה, נשלטה רצועת עזה, לאו דווקא בידי הכוחות הלאומיים הפלשתיניים קרי: אש"ף, אלא בידי הקבוצות האיסלמיות. בעת האחרונה התרחבה אחיזתם מעזה אל הגדה המערבית וגברה סכנתם לאש"ף.

החוגים של הקבוצות האיסלמיות מאוגדים תחת הכותרת „חמאס", „חרכת אל־מוקאוומה אל־איסלאמיה", תנועת הרזיסטאנס האיסלמי. בין אש"ף לחמאס מתנהל מאבק מר, גם על סיסמאות האינתיפאדה וגם על ניהולה בשטח. סיסמאות חמאס — לא לוועידה בינלאומית, לא לשיחות עם ישראל — מנוגדות תכלית ניגוד למדיניות הרשמית של אש"ף. המיפקדה המאוחדת של האינתיפאדה דורשת מן החוגים האיסלמיים לשתף פעולה עם מועדי השביתות של כרוזי אש"ף, והם מוכנים להסכים לשביתות נפרדות רק בימים בעלי משמעות דתית.

האיסלמיים לא כל־כך מתרגשים מדרישות הלאומיים, וביום ראשון לפני שבוע שביתה שלהם זכתה להיענות די גדולה, למורת־רוחם של המיפקדה המאוחדת. בעקבות הצלחת השביתה האיסלמית, גברה המתיחות בין תומכי אש"ף לאיסלמיים, ובכפר דורה בהר חברון שרפו תומכי אש"ף חנויות ודירות של פעילים איסלמיים. ברמאללה מנעו בשבת האיסלמיים מתומכי אש"ף, בסכינים, להיכנס למסגד.

כמו המפקדה המאוחדת של אש"ף, גם חמאס מוציאה כרוזי אינתיפאדה, הממוספרים כמו כרוזי אש"ף. הכרוז האחרון, שמספרו 28, הוא בעל חשיבות מיוחדת, מכיוון שבמאבק שבין אש"ף לירדן, תומכת חמאס דווקא בעמדות ירדן. ראויה לציון מיוחד כותרת הכרוז: „פלשתין איסלמית מן הים עד הנהר". הישראלי מיד יתרגם — ובצדק — את כוונת מחברי הכרוז לחסל את מדינת ישראל. אבל בזיקה בין אש"ף לירדן על הגדרת מיהו פלשתיני, כרוז חמאס מגדיר את פלשתין עד הנהר בלבד. הגדה המזרחית איפוא היא ירדן. הקרדיט לפרוץ האינתיפאדה ניתן די בצדק לאיסלם, ולא לאש"ף, ומה שחשוב יותר לענייננו — תנועת חמאס מצטערת על החלטת ירדן לנתק את הקשרים עם הגדה המערבית, משום שלדעתה, קודם כל יש לשחרר את פלשתין, ואחר כך להתווכח למי היא שייכת. זאת בדיוק היתה עמדת ירדן, קודם שהחליטה להתנתק מן הגדה.

עוד לפני האינתיפאדה, היו לאש"ף בעיות קשות עם האחים המוסלמים. בשכם, למשל, הם ניטרלו את אש"ף באופן די מביך: באוניברסיטת א־נג'אח. אם יחליטו האחים המוסלמים להתייצב במלוא כוחם לצד ירדן — תהיה לאש"ף בעיה אמיתית. לא רק לאש"ף, גם לישראל. על־פי כרוזי חמאס ברורה מגמת פניהם לעורר גם את ערביי ישראל, כדי לשחרר את פלשתין כולה. מי ששקוע במלאכת שבירת חוט השדרה של הלאומיות הפלשתינית בגדה, צריך לקחת בחשבון את צמיחת האיסלם הקנאי במקומו.

פעם היה מספיק לדעת יידיש

דניאל בלוך, המסיים כהונה בת שש שנים כציר לענייני עבודה בשגרירות ישראל בוושינגטון, משאיר אחריו מערכת קשרים מצויינת, הערכה וידידים רבים לישראל. הוא משאיר גם שורת המלצות להיערכות הסברתית חדשה בארה"ב

דליה שחורי, וושינגטון

בימים אלה סיים דניאל בלוך, דני בפי כל, תקופת כהונה בת שש שנים כציר לענייני עבודה בשגרירות ישראל בוושינגטון, הממונה על הקשרים עם האיגודים המקצועיים בארה"ב ובקנדה ועם משרדי העבודה והבריאות בשתי המדינות. אף כי המשרה היא על תקן משרד החוץ, הרי לפי הנוהג, שנשמר כל השנים ההסתדרות ממליצה על המועמד ומשרד החוץ מאשר. אל בלוך המליץ בשעתו ירוחם משל, בלוך נטל חופשה מעיתונו „דבר", ויצא עם משפחתו לוושינגטון.

מחוץ להגדרה הפורמאלית, התבקש בלוך לטפל גם במערכת הפוליטית־חברתית שמחוץ לקונגרס, כלומר: בקשרים עם מטות המועמדים לנשיאות בשתי המפלגות הגדולות, הדמוקרטית והרפובליקנית, ובאיתור כוחות עולים במפלגות אלו. פגישתנו מתקיימת בעיצומם של ארועי הפרידה ממנו, ואני תוהה בקול, מה בעצם היה תוכן התפקיד שמילא, הנראה לי מסוג התפקידים שאישיות העושה טובעת את תבניתם. בלוך אומר, כי משמעות התפקיד היא לגייס את תמיכת האיגודים המקצועיים ויתר הגורמים שאיתם בא במגע, כדי שיפעילו את השפעתם המדינית וההסברתית לטובת ישראל בארה"ב ובארגונים הבינ־לאומיים.

פדרציית העבודה האמריקנית וקונגרס הארגונים התעשייתיים (AFL — CIO) הם מרכיב חשוב וקבוצת־כוח חזקה במערכת האמריקנית, בעיקר במפלגה הדמוקרטית. הם מאגדים בתוכם 13 מליון איש, נשיא הארגון הוא ליין קירקלנד, ידיד גדול לישראל. הארגון הוא גם בעל השפעה רבה בארגון העבודה הבינלאומי בז'נבה ובפדרציה הבינ־לאומית של־האיגודים המקצועיים החופשיים בבריסל. אי־אפשר להמעיט מחשיבות הקשר עם האיגודים המקצועיים האמריקניים. גוף אמריקני בולט אחר, שעימו דאג בלוך לטפח קשר, הוא „הדמוקרטים הסוציאליסטיים" — קבוצה בעלת השפעה מבחינה אינטלקטואלית וחברתית, המורכבת מראשי האיגודים המקצו־עיים ומיוצגת באינטרנציונל הסוציאליסטי.

ליחסים טובים עם האיגודים המקצועיים יש גם צד כלכלי. לאיגודים המקצועיים יש קרנות־פנסיה גדולות וחזקות, המחפשות מקו־רות השקעה. הם רוכשים אגרות מלווה־פיתוח, תורמים למגבית ההסתדרות ולגופים כמו „אור־ט" והליגה לידידות ישראל־ארה"ב, מעדיפים בעסקיהם את בנק הפועלים ואמפ"ל. תפקיד ציר העבודה הוא לקדם ולטפח נושא זה.

תפקיד ייצוגי

יש הבדל בין האיגודים המקצועיים ב־ארה"ב לבין אלה שבארץ. החברה האמריקנית היא קפיטליסטית ואינדיווידואליסטית הרבה יותר, ומסורת האיגודים המקצועיים בה היא, לכן, פחות חזקה — לא רק לעומת ישראל, אלא גם לעומת ארצות מערב־אירופה. אך כיוון שארה"ב היא פדראציה, יש הבדלים בין האיגודים המקצועיים בתוך המדינות. במדינות כמו ניו־יורק, מסאצ'וסטס, פנסילווניה, אילינוי ומישיגן, החקיקה אוהדת את האיגודים המקצועיים. זאת, לעומת מדינות כמו טקסס, פלורידה ומדינות במערב ארה"ב, שבהן החקיקה מקשה מאוד על פעולתם.

בארה"ב, לעומת ישראל, האיגודים, הם רק איגודים מקצועיים. אין בהם מקבילות ל„חברת העובדים", או לקופת־חולים. לחלק מן האיגודים המקצועיים האמריקניים יש שליטה, כאמור לעיל, על קרנות פנסיה גדולות. כן יש לאיגודים המקצועיים סניפים בכל מדינה, עיר ומחוז. המערכת בכללה היא ביזורית מאוד. הסמכויות אינן יורדות מלמעלה למטה, כמו בהסתדרות, אלא צומחות מלמטה למעלה.

בלוך מביא דוגמה להבדל: שביתת איגוד המכונאים במשרדי „אל־על" בניו־יורק היתה כרוכה בתסבוכת שנבעה מכך, שהנהלת „אל־על" סברה, שאפשר לשבת עם ישראל קיסר שלה ועם ההרפלד שלהם, כלומר עם נשיא האיגודים המקצועיים ליין קירקלנד, ולסיים את העניין. אך לא, לנשיא האיגודים המקצועיים בארה"ב אין שום סמכות כלפי שביתה מקומית. תפקידו הוא בעיקר ייצוגי. הוא נציג האיגודים כלפי חוץ: הציבור, דעת הקהל, הקונגרס. הוא מעין שר חוץ. תפקידו יותר פוליטי מאשר יוניוניסטי. הוא גם מתאם פעולות משותפות בין האיגודים השונים ומיישב ביניהם סכסוכים. זה הכל.

איך נראה יום־עבודה של בלוך? הפעולה המדינית שלו התרכזה בוושינגטון, במרכז האיגודים המקצועיים ובמשרד העבודה. החלק ההסברתי של התפקיד חייב נסיעות רבות מחוץ לוושינגטון, לפגישות עם מנהיגי איגודים מקצועיים והופעות בפניהם. בלוך שם דגש בפעילותו על מנהיגים צעירים, מאחר שהוותיקים מכירים את ישראל, ביקרו בה ומקיימים איתה מסורת של ידידות. בהנהגה החדשה של האיגודים המקצועיים, הוא אומר, יש פחות יהודים ויותר שחורים והיספאנים. באיגוד תופרי בגדי הנשים, למשל, צריך לדעת היום ספרדית וסינית. פעם היה מספיק לדעת אידיש.

למצוא איזון

האם הוא יכול להצביע על הישגים? שאלה מלחיצה, שהנחתום יצביע על עיסתו. הוא עסק הרבה בשביתה שהיתה ב„אל־על". הוא פעל מאחורי הקלעים כדי להשפיע, שהחלטות בכינוסים בינלאומיים יהיו לטובת ישראל, או לפחות, לא נגדה. זמן קצר אחרי שהגיע לוושינגטון התקבלו במועצת ה־AFL — CIO החלטות נגד המלחמה, שישראל ניהלה בלבנון. הממשלה אז היתה ממשלת ליכוד, ההסתדרות — בידי המערך, והיה עליו ללכת על קו עדין בין העמדות, ולמנוע את גינוי ישראל או התרחקות מישראל.

גם תקופת האינתיפאדה הציבה אתגר. „לא אמרתי שאסור למתוח ביקורת על ישראל, אבל תמיד עבדתי על כך — ודי הצלחתי — שיימצא איזון בין הביקורת על עניין ספציפי לבין ראיית הדברים בהקשר הרחב של היחס לישראל ושל היחס המיוחד להסתדרות ולתנועת העבודה".

האיגודים המקצועיים מסייעים למועמדים להיבחר לבית־הנבחרים ולסנט. בלוך מספר על כמה מקרים, שבהם הצליח להביא את האיגודים המקצועיים לכך, שאחד המרכיבים בשיקוליהם במי לתמוך, היה יחסו של המועמד לישראל. האיגודים המקצועיים תמכו, למשל, בסנטור פול סיימון (אילינוי), אשר מול צ'ארלס פארסי, ושלא היה ידוע כידיד ישראל. הם לא היו נוקטים עמדה זו, אם סיימון לא היה תומך שלהם. אך במקרי שוליים, כאשר שני המועמדים היו שווים מבחינת עמדתם (החיובית), היה ניתן להשפיע על מתן התמיכה למועמד האוהד את ישראל. בלוך זוכר אף שלושה מקרים, שבהם הסכימו האיגודים המקצועיים, התומכים בדרך־כלל במועמדים דמוקרטיים, לתמוך במועמדים רפובליקניים, לאור יחסם החיובי לאיגודים עצמם ולישראל.

בתקופת כהונתו כציר לענייני עבודה, לא היו יחסים טובים בין האיגודים המקצועיים לבין הבית הלבן, מטעמים מובנים. אולם, אף־על־פי שלאיגודים המקצועיים לא היו מהלכים בבית הלבן, הם סייעו לישראל מספר פעמים, תוך הפעלת קשריהם על בסיס אישי. ליין קירקלנד הוא ידיד טוב של מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ ובשנה הראשונה לכהונתו היו מספר פעמים, שבהן קירקלנד התערב וסייע.

דוגמה טריה: נציגי האיגודים המקצועיים בוועדת המצע של המפלגה הדמוקרטית סייעו בגיבוש המצע ובהדיפת התיקונים שהביא מחנה ג'סי ג'קסון. הם נהגו להתייעץ עם בלוך לאיזה נוסח להסכים ולאיזה לא. היום תומכים האיגודים המקצועיים במייקל דוקאקיס לנשיאות, ב־1984, הם תמכו בוולטר מונדייל.

תור הזהב לא יחזור

לקראת סיום תפקידו חיבר בלוך סקירה מקיפה, הכוללת ניתוח מגמות המדיניות האמריקנית והסקת מסקנות מבחינת צרכי ישראל. בלוך כותב, כי תור הזהב ביחסי ישראל־ארה"ב, שהיה בתקופת רייגן, לא יחזור. נוסף על כך יש בקיעים ותהיות בקהילה היהודית, בעקבות פרשת פולארד, פרשת אירן־קונטרס וארועי האינתיפאדה. עוד מגמה שיש להיערך לקראתה היא: השינויים הדמוגרפיים הצפויים בארה"ב, שיביאו לירידת משקלה היחסי של הקהילה היהודית, תוך עליית משקלן של קבוצות אתניות לא־יהודיות.

הדבר מצריך בחינה־מחדש של ההיערכות הדיפלומטית וההסברתית של ישראל בארה"ב. הבחינה־מחדש צריכה לכלול, בין היתר, התארגנות אחרת של הפריסה האזורית של ישראל ברחבי ארה"ב והגדלת תקציבי ההסברה. ציר ההסברה, כותב בלוך, הוא היחיד בעל תפקיד ארצי, המיועד כולו לפעולה בקרב ציבור לא יהודי. בעתיד יהיה צריך יותר ממלאי תפקידים ארציים, כדי שיוכלו להקדיש זמן לפעולה בקרב ציבורי־יעד לא יהודיים כמו שחורים, היספאנים, אסיאנים, כנסיות ועוד.

בלוך ממליץ למנות נציגים לענייני עבודה בכל שגרירויות ישראל, בשל הצורך בטיפול מיוחד בנושאי עבודה ואיגודים מקצועיים, שהם עוד צינור לגיוס תמיכה בישראל.

במדינות שבהן אין נספח עבודה או נציג מדיני של ההסתדרות, הוא מציע להטיל את הנושא על אחד הדיפלומטים, כחלק מתפקידו.

כן יש למנות אדם מיוחד במשרד החוץ, בדרג של יועץ לשר החוץ, שירכז את הנושא, דוגמת עוזר מזכיר המדינה לענייני עבודה בינלאומיים במחלקת המדינה בארה"ב. בלוך ממליץ להפריד את הטיפול בקנדה מארה"ב, בשל רגישות הקנדים לכך, שרואים בהם סניף־משנה של ארה"ב.

ולבסוף, בלוך ממליץ על שיתוף הציר לענייני עבודה במלוא המידע המדיני, ההסברתי והכלכלי המגיע לשגרירות, כדי להפיק את מלוא התועלת מפעולה מתואמת.

הוא מציין, לדוגמה, את שיתוף־הפעולה המלא מצד הציר הכלכלי לשעבר, דן הלפרין, בעת המאבק בקונגרס על השגת הסכם אזור הסחר החופשי. לעומת זאת — בלוך רומז כנראה לתקופה האחרונה — „לעתים מועדף סידור" וכתוצאה „מפאראנויה של סודיות יתר, נמנעה היכולת להפעיל גורמים ידידותיים בעוד מועד". בלוך ממליץ גם, כי לרשות הנציג לענייני עבודה, הנושא בתפקיד ארצי המשתרע עד קנדה והאיים הקאריביים, יועמד תקציב משל עצמו, לא קשור ותלוי בתקציב השגרירות.

בלוך יצא לניו־יורק, לשהות של שנה, בה יתגבר את פעולת מגבית ההסתדרות. לאחר מכן ישוב לארץ. הוא רשאי להסתכל אחורה בסיפוק. הוא השאיר אחריו מערכת קשרים מצוינת, הערכה רבה וידידים שרכש לעצמו ולארצו.

ניקולאי איוואנוביץ' בוכארין ● אישור־מחדש

לשוחח עם ההיסטוריה

„גורבאצ'וב היקר". סרטו של הבמאי האיטלקי קארלו ליצאני שבמרכזו עומדת אנה לארינה. אלמנתו של ניקולאי בוכארין — יפתח השנה את פסטיבל ונציה

אהרון ניר, רומא

סרט על בוכארין — או יותר נכון, על אשתו של בוכארין, אנה לארינה — יפתח השנה את הפסטיבל של ונציה. העצבות שאפפה את הסרט הזה בשלבי יצירתו מעלה הבמאי שלו, קארלו ליצאני, על דפי „קוריירה דלה סרה", בתיאור פגישתו האחרונה עם אנה לארינה, בארוחת־ערב שב„הוטל נאציונאל", המלון היוקרתי הנשקף על הכיכר האדומה, על המאוזוליאום של לנין, על חומות הקרמל ועל הבניינים בהם שוכן השלטון הסובייטי מאז ימיו של לנין, דרך תקופת סטאלין, עד מיכאיל גורבאצ'וב. זוהי הפעם הראשונה, זה חמישים שנה, מאז סעדה כאן באחרונה. זאת, בחברת בעלה, ניקולאי בוכארין, „חביבו של לנין", שאמור היה לרשת את מקומו בהיררכיה הסובייטית אך הוא נרצח בידי סטאלין.

אלמנת בוכארין היתה נרגשת ביותר מן הפגישה הזאת עם הבמאי האיטלקי, אשר בא במיוחד למוסקבה, כדי להזמינה להקרנת הבכורה של הסרט, המשחזר את חייה הטרגיים, ואשר יפתח את פסטיבל ונציה. היא אכן נענתה להזמנה. לוונציה היא תבוא בחברת נכדה בן ה־16, הנושא את שמו של סבו.

בפעם האחרונה שהתה אנה לארינה מחוץ לגבולות בריה"מ בשנת 1934, בפאריס, בחברת בעלה, שעליו כבר היה פרוש צל המוות שסטאלין הכין לו. בוכארין החליט אז לשוב לבריה"מ, למרות הסכנה שנשקפה לחייו. בסרטו של ליצאני, כאשר אשתו של בוכארין שואלת לסיבת החלטתו לחזור למוסקבה, הוא עונה לה בציטטה של מאיאקובסקי: „הייתי רוצה לחיות ולמות בפאריס, לולא היתה קיימת עיר ששמה מוסקבה".

הלילה שלפני המעצר

אנה לארינה טרם ראתה את סרטו של ליצאני, שבמרכזו עומדת דמותה־שלה. היא רק קראה את התסריט המלא, שבמיוחד בשבילה תורגם לרוסית. שם הסרט יהיה „גורבאצ'וב היקר", המלים שבהן פתחה האלמנה את מכתבה אל מזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, אשר בו דרשה את טיהור שמו של בעלה. כידוע, נענה גורבאצ'וב לבקשתה: בוכארין זכה תחילה לרהאביליטאציה משפטית־חוקית, ואחר־כך פוליטית, והוחזר למפלגה. אחרי שתי הרהאביליטאציות סרה אנה לארינה אל מערכת „איזווסטיה", היומן שבוכארין היה עורכו ביום מעצרו, כדי לקבל שני חודשי משכורת שהגיעו לה על־פי החוק הסובייטי בענייני רהאביליטאציה.

עלילתו של הסרט משתרעת על לילה אחד, הלילה שקדם למעצרו של בוכארין. את עיקר ריקמת העלילה נטל ליצאני מפרק מתוך זכרונותיה של האלמנה, אשר פורסם עוד לפני הופעת הספר כולו באחד מגליונות „אוגוניוק". בוכארין, שהיה מודע לכך, שגורלו נחרץ על־ידי סטאלין, שינן באותו לילה לאשתו — למען תדע היא בעל־פה — את צוואתו הפוליטית, המסתיימת במלים המפורסמות: „...דעו חברים, כי בדגל שתשאוהו ברמה בדרך לקומוניזם היתה גם טיפה מן הדם שלי".

הדרמה של גורל בעלה, שהאשה לא ידעה עד אז, מתגלה לה שלבים־שלבים בדירה בקרמל, שהיתה פעם של אשת סטאלין, ושהרודן העמידה לרשות הזוג בוכארין לאחר התאבדות אשתו.

תחיה דמות אגדית

אחרי הפגישה עם אלמנת בוכארין במוסקבה, ב„הוטל נאציונאל", מדבר עליה הבמאי ליצאני בהערצה. „היא עשתה עליו רושם לא יתואר" — הוא מספר על דפי „קוריירה דלה סרה". „היא נלהבת ונראית הרבה יותר צעירה משאפשר היה לשער לגבי בת 75, אשה יוצאת מן הכלל, אשר בשעתו השתעשעה על ברכיו של לנין והצטחקה עם סטאלין כעם סבא טוב וניגות. לשוחח עימה היה כאילו שוחחת עם ההיסטוריה. סבורני, כי נועדה ליהפך ברבות הימים לדמות אגדית כמו אנה פראנק". את דמותה של אנה לארינה מגלמת בסרט בתו של ליצאני, פלאמיניה.

„הדבר היוצא מן הכלל הוא — ממשיך ליצאני בדברי הערצה על אלמנת בוכארין — שאינה נוטרת טינה בליבה כלפי איש. היא אמרה לי שהיתה לה אהדה רבה לטוליאטי, אשר הכירה מקרוב. „תזכיר יאלטה" (שטוליאטי כתבו כידוע לפני מותו, ושהכיל את הסימנים הראשונים להתפכחות המנהיג הקומוניסטי־איטלקי מפולחן סטאלין — א.נ.) היה בשבילה סימן, שהזמנים עמדו להשתנות, ושתיסמונת הסטאליניזם מתקרבת אל קיצה".

אפילו ביחס לאישים, שהיו מעורבים ישירות במות בעלה, יש בפיה של אנה לארינה דברי הבנה. „כאשר מולוטוב הצביע נגד בוכארין — הסבירה לי — „אשתו נמצאה במאסר. גם שני בניו של קאגאנוביץ', שהצביע אף הוא נגד בוכארין, היו מעין בני־ערובה באחד המחנות של סטאלין. הן מדובר במנהיגים, שעמדו בפסגת השלטון הסובייטי. והרי אחת הטרגדיות העמוקות של הסטאליניזם טמונה דווקא ביכולתו להפוך את קורבנותיו לרבי־טבחים".

אבי בניהו

מטען חלול

ה„פלישה" לחיי המשפחה

בשבוע שעבר, במסגרת שיחה עם כתבים צבאיים לרגל יום חיל־הים, הסביר מפקד החיל, האלוף אברהם בן־שושן, כי מפקדת החיל תתחיל לטפל יותר ויותר במשפחת איש הקבע, באשתו ובילדיו.

„איתרנו את האשה כמרכיב מרכזי מאוד בהחלטתו של הבעל אם להמשיך לשרת בקבע ואם לאו. כל מפעל קטן במדינת ישראל שם דגש על משפחתו של העובד יותר מאשר צה"ל, ואת זה אנו הולכים לתקן", הבטיח האלוף בן־שושן.

הגישה החדשה, עליה מצהיר חיל־הים, מקבלת משנה תוקף לאור עיון בסקר מיוחד בנושא זה שפרסם המכון הישראלי למחקרים צבאיים, והקיף מדגם מייצג של 100 משפחות של משרתי קבע. מאותו סקר עולה כי רוב נשות משרתי הקבע חשות מחויבות לבעל כבן־זוג ולא לשירות הקבע.

תפיסת חיל־האוויר כפי שהיא באה לידי ביטוי בחיי היום־יום בטיפול בפרט, במשפחת הקצין והנגד, נותנת למשפחה ולילד ולטיפוח תחושת „משפחת חיל האוויר", והיא באה לידי ביטוי גם בממצאי הסקר.

משפחות בהן הבעל משרת בחיל־האוויר הביעו עמדות חיוביות יותר. הן הביעו שביעות רצון כללית גבוהה יותר מחיי המשפחה, בני הזוג לחוצים פחות והנשים דיווחו על הגשמה עצמית רבה יותר יחסית לנשות המשרתים בזרועות צה"ל האחרות. „משרתי הקבע בחיל האוויר וכן נשותיהם, חיוביים יותר בהשוואה ליתר המשתת־פים במחקר באשר לגיבוי ותמיכת צה"ל במשפחת הקבע", קובע המחקר.

עיקר הסקר שהתפרסם לאחרונה ב„במחנה" עוסק ברמת־החיים של אנשי הקבע ומשפחותיהם וקובע כי רוב משפחות הקבע שייכות למעמד חברתי־כלכלי בינוני־גבוה. בממוצע מתגוררת משפחה כזו ב־3.76 חדרים בדירה, ל־86 אחוזים מהם בעלות על רכב פרטי, אולם רק 32 אחוזים תיארו את מצבן הכלכלי כ„טוב" או „מצוין". מסתבר כי רוב משרתי הקבע באותו מדגם (כ־80 אחוזים) דיווחו שהם מגיעים הביתה פעם בשבוע בלבד או אפילו לעתים נדירות יותר.

המחקר שכלל נגדים וקצינים מדרגות רס"ר ועד לתת־אלוף מראה שנשות אנשי הקבע חשות שהשירות הצבאי של הבעל „פולש" אל חיי המשפחה ומשפיע עליהם באופן שלילי. הן לא רק מדווחות על לחצים בעוצמה חזקה, אלה אף חסרות מערכת תמיכה נאותה בכל הקשור לניהול חיי־משפחה תקינים. במקביל. רבים מאנשי הקבע חשים תסכול עמוק על מה שהם „מפסידים" בבית כאבות לילדים וכבעלים. „הם חשים רגשות אשמה על שאינם משתתפים די הצורך בגידול ילדיהם. הערכותיהם של אנשי הקבע לגבי תפקידיהם כהורים נמוכות מאלו של בנות הזוג, הם אף מציינים במפורש שיחסיהם עם ילדיהם נפגעים בעקבות השירות בצבא הקבע", קובע המחקר.

בסעיף במחקר הנוגע ליחסו של המפקד לנושא, עולה כי 75 מאנשי הקבע ונשותיהם ציינו שהמפקדים הישירים לא מתחשבים במשפחות. נתונים אלה ונוספים חייבים להדליק נורית אדומה אצל אלה העוסקים בתחום זה במטה הכללי. בצה"ל לא המתינו למחקר החדש כדי לאתר את משפחת אנשי הקבע כגורם מרכזי, וכבר בשנה החולפת ערכה מחלקת פרט באכ"א מספר פעולות קיץ למשפחה ולילד. גישתו של מפקד חיל־הים לנושא, כמו גם הטיפול במשפחה כפי שבאו לביטוי בחיל האוויר, הינם הכרח בצבא של שנות התשעים.

עובדה היא שהנושא מציק כיום למשרתי הקבע הרבה יותר מסעיפי השכר, תנאי השירות והמצב הכלכלי.

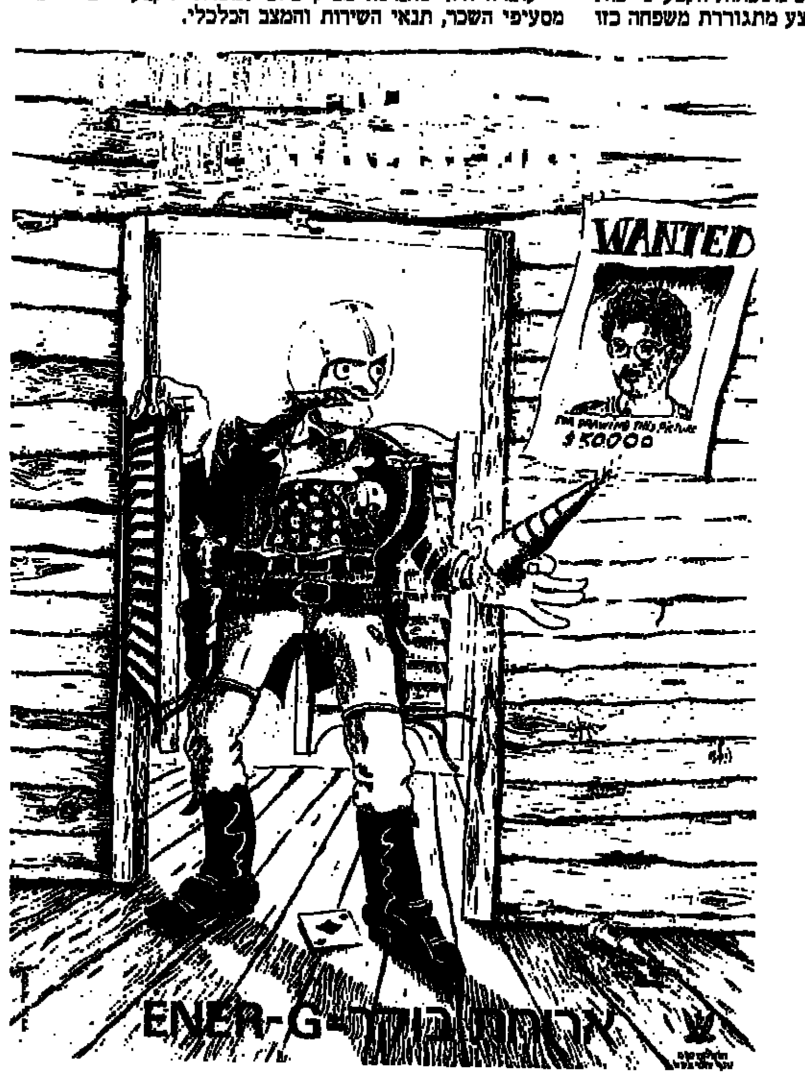

ארוחת בוקר בטייסת

חיל האוויר יוצא למסע פרסום לשונה... ארוחת הבוקר.

אין זה סוד כי טייסי חיל האוויר מקבלים מדי בוקר חלב טרי ומעת לעת לחמניות טריות כדי להקנות להם ארוחה בריאה, מזינה וטובה, הדרושה להם לשעות האימונים וליתר הפעילות. אולם ככל הנראה ירדה קצת המודעות לארוחת הבוקר והטייסים בחלקם מעדיפים לישון בבוקר חצי שעה נוספת. לפיכך באה הכרזה הבאה המקשטת כל טייסת, חדר אוכל ומשרד בחיל האוויר. „אם אתה צריך ליוות, תידה, אכל קודם־כל ארוחת בוקר".

הכל בסדר, אלוף

מפריחים שמועות ● מימין לשמאל האלוף בן־שושן, קולונל דיטר קלנר, נספח צבא גרמניה בישראל, והאלוף (מיל.) זאב אלמוג (תצלום: דובר צה"ל)

לקראת סוף השנה אמור להיחתם החוזה לייצור ספינות הטילים „סער 5" והצוללות „דולפין" עבור חיל־הים הישראלי.

בימים אלה מתנהל משא־ומתן במקביל בישראל, בארצות־הברית ובגרמניה בנו־שא עלות הפרויקט. על־פי פרסומים שונים, מבקשת המספנה הגרמנית להעלות את המחירים, אולם חיל־הים הישראלי מתנגד, וכבר הוכיח כי אין כל שינוי באפיון הכלים וכהגברתם המחייב תוספת מחיר.

בינתיים עלתה במערכת הביטחון הצעה לבחון בניית צוללת אחת במספנות ישראל, ופורסם על מתיחות כלשהי בין זאב אלמוג, מפקד חיל־הים לשעבר ומנכ"ל מספנות ישראל כיום, לבין המפקד הנוכחי האלוף בן־שושן, השמועות על המתיחות מתפוגגות למול התמונה המצורפת.

הטבח שבתמונה הינו רס"ר שייקה רוזנבלום, אשף המטבח של בה"ד 3 (בית־הספר המרכזי לחי"ר של צה"ל). השבוע כיכב שייקה בתחרות אשפי המטבח של צה"ל כשהציג את פרוסות הבשר המגולגלות שלו. אבל מה שמעניין יותר ומצדיק אפילו פרסום חוזר לרס"ר מבה"ד 3, הינו דברי ההסבר שנתן לתחתיות תפוחי העץ הממולאות בכרוב אדום ובפלפל. שימו לב: „הירוק הוא התשובה למציתי היערות ואילו האדום של הכרוב מסמל גלעד לזכר חיילינו: (מן העיתונות). וחוץ מזה רס"ר שייקה הוא באמת טבח טוב, מניסיון אישי (תצלום: דובר צה"ל)

„רעות" בקבע

היום אחרי־הצהריים יתקיים טקס העלייה על הקרקע של „רעות", הוא ישוב משרתי צבא הקבע.

הישוב החדש בו יתגוררו מאות משפחות של אנשי קבע, ממוקם באזור מודיעין שליד יערות בן־שמן. „רעות" הינו הישוב הייחודי הראשון לאחר הניסיון המוצלח של פרוייקט שיכון הקבע בעיירה יבנה. עוד בטרם יעלו ראשוני המשפחות על הקרקע ב„רעות" כבר התגבשו בחיל האוויר ובאגף כוח־אדם (המופקדים על הפרויקט) מספר לקחים ומסקנות לעתיד. בכוונת צה"ל להמשיך במפעל מגורים זה כדי לעודד את החתימה הארוכה לצבא הקבע ולזכות את המשרתים בתנאי שירות, אולם הגיעו למסקנה כי „שיכון צבאי" עדיף שיהיה צמוד לישוב קיים כדי להקל על השירותים לציבור, על מערכת החינוך, פינוי אשפה, תרבות ועוד. בינתיים, אחרי פרויקט יבנה ישוב „רעות" מתנהל משא־ומתן מתקדם עם ראש העין.

הכלאה משפטית

לאחר מספר אי־הבנות ואי־סדרים שנתגלו במתקן הכליאה של צה"ל ברוהריה הוצב במקום מפקד כלא חדש, משפטן במקצועו.

לפני מספר שבועות נערך בכלא ביקור רב־משתתפים כשבמהלכו נתגלו מספר אי־סדרים ובעקבותיהם גם ביקורת קשה מצד עורכי־הדין והתקשורת על המתקן.

משתתפי הסיור, אנשי פיקוד המרכז והפרקליטות הצבאי, הגיעו לכלל מסקנה שיש להחליף את מפקד המתקן, אולם אז היה מי שאמר „יש בעיה למצוא מועמד מתאים".

המושיע בעניין זה היה הפרקליט הצבאי הראשי, תא"ל אמנון סטרשנוב, שהואיל להקצות מסגל הפרקליטות את רב סרן אמי ברנליל, משפטן במקצוע, שהוצב מיידית כמפקד הכלא וכבר זכה לשבחים גם משר הביטחון. למרות העובדה שכעבור זמן קצר התאבד שם אחד העצירים לא שייכת לתפקוד השוטף של המתקן שעכשיו הדברים בו ברורים הרבה יותר.

תא"ל אמנון סטרשנוב ● המושיע

צו הריסה בצה"ל

בניית בלתי־חוקית קיימת גם בצה"ל. אגף האפסנאות של המטכ"ל יוצא להילחם בבנייה בלתי חוקית, פרי יוזמתם של מפקדים מקומיים בבסיסי צה"ל, מתקניו ומחנותיו.

באיגרת למפקד שהופיץ באחרונה אגף האפסנאות נכתב: „חוזרת ונשנית התופעה ליוזמה מקומית של מפקדים לסגירת גגונים בין מבנים, הקמת סככות מאולתרות, חיבור קווי הזנת חשמל פיראטיים וכו'. עבודות בינוי אלה מחייבות אישור וטיפול של גורמי הבינוי המוסמכים, תוך פיקוח מתאים ובקרה מלאה. כל הקמת מבנה, סככה, גגון שאינם בהליכים הללו מוגדרת כבנייה בלתי־חוקית", קובע המטה הכללי. הבעיה היא שבצה"ל מנימה אין מי שיבצע צווי הריסה.

מי מפחד מ"מיין קאמפף"?

את המוסיקה של וגנר, גאונית ככל שתהיה, אין לנגן בישראל. אך את "מיין קאמפף", המחריד והגזעני, ראוי שהקורא העברי יכיר

ראובן עשור

בין תורת הנאצים ובין עולמו של ריכרד וגנר קיים קשר בל־יינתק. היטיב לבטא זאת היטלר עצמו, באומרו: "למי הרוצה להבין את התורה הנאציונאל־סוציאליסטית, עליו להאזין למוסיקה של וגנר". וגנר היה אחד האישים שהרשימו והשפיעו על היטלר יותר מאחרים, מתחילת דרכו כנער ועד ליומו האפל האחרון. בספרו מאזכר היטלר את וגנר יותר מכל אדם בודד אחר, ובין היתר מספר: "כאשר עמדתי בפעם הראשונה ליד קברו, הייתי נפעם ואחוז חרדת קודש לפני קברו של גרמני גדול זה". המוסיקה, התוכן, הצבעים העזים דיברו אל היטלר ואופיו יותר מכל דבר אחר: המסר המיסטי והבלתי רציונאלי, דמיונו העשיר ללא גבול, הססמיות שבו — על מעשי הגבורה, הרצח הבגידה, על עולמו השוקע, על "גרמניותו" הרגשית והכמעט בלתי־נתפסת על ידי זרים — תאמו את עולמו הרגשי של "הפיורר".

לא פחות מכך דיברה אל היטלר עובדת היותו של וגנר מראשי האנטישמיים החדשים במחצית המאה הקודמת, עת התגבש עולמו הרוחני והרגשי של היטלר. למרות שבימי חייו של וגנר, רבים ממעריציו היו יהודים, ואף נמצאו תומכים מוסריים וחומריים מקרבם, ואף מנצחים יהודיים. כמו גם היום — נחשב וגנר בצדק לסמל ברור ומפורש של האנטישמיות ושל תורת הגזע. היום ניתן לראותו, כריעבר, אחד מסוללי הדרך הרוחניים למחנות ההשמדה, למרות שייתכן שבזמננו לא יכול לדעת במורע את מסקנות שיפוטו, ואולי גם לא התכוון לכך בימי חייו.

כבר מסיבה זו יש טעם בהחלטה לא להשמיעו ולא להציגו בארץ. לכך מיתוסף, כאמור, הטעם החמור לא פחות והאקטואלי יותר: הפיכתו בצורה מוחלטת על־ידי הנאצים לסמן המאבק שטוף־הדם נגד העם היהודי. הנאצים ווגנר — חד הם, ורבים כבר עמדו על ההשוואה בין יצירתו של וגנר לימיו האחרונים של היטלר באווירה של "שקיעת אלים" ("GOTTERDAMMERUNG") — בבונקר, מתחת לאדמה, עת עשן מכסה את עריה ההרוסות של גרמניה, והיטלר ואווה בראון מתאבדים, וגופותיהם נשרפות כמו בסיום הדרמה.

משני טעמים אלה — ותהיה המוסיקה של וגנר גאונית ככל שתהיה — לא יכולה המוסיקה הזאת לחפות על המסר האמיתי העקור והמוסתר־גלוי, לפחות לא בעיני העם היהודי שנפל קורבן לעולמו הרגשי הפרוורטי הזה. בארץ אין מנגנים את וגנר, לפחות מאז ליל הבדולח, לפני 50 שנה. עובדה זו נעשתה למעשה מסורת לאומית, שיש לוי־עתי לשמרה, ובוודאי שלא להכניסה דרך דלת אחורית כלשהי, כגון על־ידי הרדיו או ביומן החוץ של הטלוויזיה. עדיין נחוצה מחיצה בולטת וברורה, אם כי אולי אחרונה וסמלית בינינו ובין הגרמנים: חייב להישאר תמרור ושלט־אזהרה, שהעם היהודי אינו יכול לשכוח.

הקורא ייצא מחוסן

קשה להבין מהו מקור ההתנגדות לתרגום הספר "מיין קאמפף" לעברית. אחרי הכל, התברר שתורתו של היטלר, המיוצגת בספר זה, התנפצה לרסיסים. האנושיות כולה מאוחדת בדחיית עיקרי תורתו הגזענית, ומבינה היטב את הסכנות האיומות שבה. אותנו, כיהודים, מעניינים בעיקר הפרקים הרבים, המוקדשים לעם היהודי, לסגולותיו ולדרכו, ואנחנו יכולים רק להזדעזע מהשיפוט החולני והמעוות שלו במיוחד בשאלה היהודית. מה יכול לקרות, אם הקורא הישראלי הצעיר יתקל בטענות מחוסרות־שחר, בסילופים גרנדיוזיים ובשקרים בולטים לעין?

ארבא, לקורא העברי הצעיר תתברר כל אפסיותה של תורת הגזע, העומדת על כרעי תרנגולת, והיא תחסן אותו רק יותר אחרי שיעיין בספר זה. לצערנו, ספר זה הופיע, הוצא בלמעלה מ־10 מיליון עותקים בגרמנית ומאות אלפים עותקים נוספים בשפות רבות אחרות. רבים היום יכולים לקרוא בו באנגלית, יפנית או ערבית.

אדולף היטלר ● גזעני

ריכרד וגנר ● פרוורטי

הטענה שהושמעה בטלוויזיה בנידון, כאילו הספר אינו מצטיין ברמתו והוא משעמם איננה רלוונטית. וכי כל מה שמתורגם לעברית הוא בעל ערך ספרותי, או מצוי ברמה נאותה?

מבחינת מבנהו, מורכב "מיין קאמפף" אמנם מפרקים משעממים למדי, ויש בו בהחלט גיבובי־מילים ופרזות למכביר. מסיבה זו ראה בו רוב הגרמנים, בזמנו, אוסף של דברי הבל, ולצערנו — רוב האינטליגנציה הגרמנית, כולל היהודים, לא התייחס אליו ברצינות רבה שעלה ביקור. עם זאת, יש בו כמה פרקים מעניינים וחוקים, כגון חוויותיו כחייל במלחמת העולם או דיעותיו על מקומה וחשיבותה של התעמולה ("פרופגנדה") בתקופה המודרנית. נכון, גם שהשפה איננה תמיד נקייה, אם כי עמלו עורכיו פה ושם להשוות לו סגנון יותר מתקבל על הדעת.

מי שמעוניין בפוליטיקה של ימינו, אינו יכול ואינו צריך לפסוח על ספר איום זה, שהסכנה שברעיונות שהובעו בו הביאה לקטסטרופה הגדולה ביותר בתולדות האנושות. כשם שלא יעלה על הדעת, לשלול קריאה (על־ידי תרגום לעברית) של כתבי־שטנה אנטישמיים אחרים, כגון ה"פרוטוקולים של זקני ציון", או על עלילת הדם בדמשק או של ספרות ערבית אנטישמית — אין לשלול מהקורא הישראלי הצעיר עיון בספר מחריד וגזעני זה. ליהפך, הקורא העברי יכול לצאת רק מחוסן ומחוזק.

להשוות תנאים עם המתחרים בחו"ל

צבי כסה / היבטים

בחודש מארס האחרון שלחתי לנשיא התאחדות התעשיינים את המכתב הבא:

"בעקבות שיחתנו בע"פ אני מעלה בפניך את ההצעה הבאה: "לו היתה המדיניות הכלכלית קולעת לצרכים האמיתיים של המשק, היתה הממשלה רואה את תפקידה הראשון בדרך זו:

"התעשייה הישראלית צריכה להתחרות בשווקים הבינלאומיים. לשם כך צריך להבטיח לה דבר אחד — שכל תנאי התשתית שבהם פועלת התעשייה יהיו דומים לאלה שבמדינות המתחרות.

"תנאי התשתית הם מחירי ההון להשקעה, מחירי ההון השוטף והחוזר, תנאי מיסוי, מכסים (ועל גורמי הייצור השונים ועל מוצרים), תעריפי אנרגיה, הובלה ותחבורה, תקשורת, נמלים, פיתוח סביבתי ומי ממנן כמה), תקציבי הכשרה והסבה מקצועית, מחקר ופיתוח, מערכות מירע וכיו"ב.

"הצעתנו היא, לערוך "מפת תנאי תשתית" ב־3־4 מדינות רלוונטיות (הולנד, פינלנד, צרפת, גרמניה ויפן). במפה זו יוצגו כל המרכיבים החשובים המשפיעים על כושר התחרות. מול המפה הזאת תוצג "מפת תנאי התשתית" הישראלית. ההבדלים והפערים בין שתי המפות יהוו יעדים שלצמצומם צריכה המדיניות הכלכלית להביא את המשק בתוך פרק זמן מסויים.

"הממצאים שיופקו במחקר האמור יתנו בידי התאחדות התעשיינים, ובידי תומכי התעשייה בכנסת ובמשרדי הממשלה, חומר חשוב להכוונת מאבקיהם והתמודדויותיהם לטובת הסקטור המט"חי והמייצר מטבע זר ליצוא או חוסך יבוא).

"התנאים הקשים בהם פועל היום — מאז המדיניות החדשה של יולי 1985 — הסקטור המט"חי אסור שישבשו את הכנת הנתונים ואת ניסוח היעדים לשלבים הבאים של פיתוח המשק: הגדלת היצוא וצמצום הפער במאזן התשלומים.

"אנו מציעים להתאחדות התעשיינים לממן את המחקר המוצע לעיל. התקציב המשוער, להערכתנו, עומד על סביבות 50,000 דולר. אם תשקלו את העניין בחיוב, נשמח לדעת שקלענו לאינטרסים הנכונים של הסקטור המט"חי".

אין עם מי לדבר

התשובה לא באה. אין עם מי לדבר. לזכותם אני יכול רק לומר שהם יודעים, כי אם גם יהיו בידיהם כל הנתונים, לא יהיה להם עם מי לדברו

קודם לפנייה הזאת לתעשיינים העליתי את הרעיון בשיחה עם הנהלת משרד הכלכלה. הם הרי אמורים לתכנן או לפחות להציע תכנון כלכלי לישראל. הם דווקא הביעו תמיכה ברעיון. אבל — אין להם כסף בתקציב. ולכן — אין עם מי לדבר, ולכן, עומדים התעשיינים מול הממשלה ללא אמות־מידה ערוכות וגלויות לבחון בהן את המדיניות הכלכלית הממשלתית ולהיאבק על התמיכה הציבורית להשגתן, והממשלה מצליחה לתמרן את עמדותיהם בעיני הציבור כאילו היו בכיות סחיטה.

הרי אין מנוס מלהציג שאלה גדולה — מדוע ישראל היא המדינה היחידה בכל המערב הדמוקרטי שלא הצליחה להתאושש בכלכלתה מאז משבר הדלק של שנות ה־70? איך קרה שב־15 השנים האחרונות כמעט לא היה גידול של התל"ג לנפש וזה אחרי ש־20 שנה קודם לכן היינו ראשוני הצומחים בעולם. יש מדינות שסובלות מחוסר יזמות. אבל הארץ הזאת נתברכה ביזמות עסקית גדולה מאד. אם יש גאות במסעדות — מיד נפתחות מסעדות חדשות. איזו יזמות. אם הלך טוב בבנקים — תראו כמה סניפים נפתחו ואילו קומבינציות אין ספור לטיפול בכסף ובחסכונות ובכוח אדם מציעים הבנקים. אין דבר כזה בשום מקום בעולם. אם הלך טוב בתיירות — תראו כמה יוזמה בתיירות פנים וחוץ ובידור. הולך בספרים — כמה ספרים מדפיסים וקונים בארץ הקטנה הזאת. יוזמה אדירה. רק לא במיגזר המט"חי, המייצר סחורות ושירותים ליצוא. כאן הכל נעצר. אז אם יש יזמות, מה בכל זאת קורה אצלנו.

מיותר להמציא שוב את הגלגל. רצוי לבדוק מספר מדינות בגודלה של ישראל. בשבוע שעבר סיפרתי כאן על המודל השוודי. ניקח לדוגמה את שכנתה של שוודיה, פינלנד. מדינה קטנה, 4.5 מיליון תושבים. לפני 48 שנה היתה להם מלחמה נוראה עם הרוסים. לפינלנד היו אז 120 אלף הרוגים ופצועים, 400 אלף פליטים שהרוסים גירשו מהצפון, ו־75% מכוח האדם עסקו בחקלאות. והיום זאת מדינת שגשוג אדירה. התל"ג חשבתי לנפש — למעלה מ־13 אלף דולר. הינו, כפול מאשר ישראל. למעלה מ־50% מהתל"ג הולך ליצוא. התעשייה, מודרנית שבמודרנית. וכל אלה, לא רק ללא סיוע הון מבחוץ, אלא יחד ומעבר למס הגבוה שהרוסים כפו עליהם לשלם בחוזה השלום. ויש עוד מדינות כאלה בעולם, כמו אוסטריה, דנמרק, אירלנד. היצוא של אירלנד לנפש כפול מהיצוא הישראלי (כ־3,000 דולר לעומת 1,500 דולר לנפש בישראל). לפני 20 שנה זה היה הפוך. מה קורה כאן?

התשובה ודאי מורכבת מהרבה גורמים. אבל ברור לי, שתנאי התשתית שבהם פועלת התעשייה הם לא רק החלק החשוב בתופעה, אלא גם החלק שניתן לתיקון.

גרמניה העלתה בשבוע שעבר את הריבית הבסיסית מ־3 ל־3.5% לשנה. התשואה על ההון בתעשייה הישראלית נעה בממוצע בין 3 ל־5 אחוזים. התשואה על אגרות־החוב ממשלתיות ללא סיכון היא 5.5 אחוזים. איזה אידיוט ישקיע בתעשייה בתנאים כאלה. מנהל חברה ציבורית פיננסית סיפר לי השבוע, שהם ערכו בדיקה במספר גדול של מפעלים. באף מפעל לא מצאו ששילמו פחות מ־15% ריבית ריאלית בשנה אחרונה.

בנק ישראל נוהג לומר שהריבית הממוצעת בתעשייה, אם מחשבים את מה שהוא קורא הטבות (ומה שאני קורא תיקון השער הלא־ריאלי שהממשלה החליטה עליו) הניתנות לתעשייה, איננה כל־כך גבוהה. אבל מה לעשות, שהחלטות ההשקעה של היזמים נקבעות בעיקר ע"פי הריבית השולית. מדוע? מפני שאם קרתה טעות, וההשקעה גדולה מהמתוכנן, או שהרצה נמשכה שנה במקום חצי שנה — מי יוכל לשלם את הטעות הזאת. ומי לא טועה בדברים האלה?

במדינה אחרת, אם סולל־בונה פושטת את הרגל, היתה באה חברה אחרת וקונה בזול את סו"ב, משקמת אותה ומרוויחה הון. אבל בארץ אין מי שיכול לקנות חברה גדולה, כי הכסף הוא בידי הממשלה, ולכן אין ברירה אלא לפנות לממשלה לסיוע. ואז באים חכמי השורה הנקראים שרים ואומרים: למה אתם פונים לממשלה. מילכוד 22. ואם צריך לגייס הון להשקעה מהבנקים, כמו שנוהגים בכל מדינה, מחירו יהיה כזה שההפסד ערוך מראש.

לעומת זאת, אילו תנאי תשתית למימון וסיוע להשקעות ניתנים במדינות המתחרות, אילו תנאים מסייעים — קרקע חינם, מבנים בחינם, הכשרה מקצועית ע"ח הציבור, שחרור ממיסים וכיו"ב — כאשר רוצים למשוך משקיעים.

תעשייה אזרחית מול תעשייה בטחונית

בכל המדינות הרלוונטיות להשוואה הממשלה מקציבה סיוע בדרכים שונות ומשונות לעידוד המחקר והפיתוח. אצלנו, מרבית תקציבי המו"פ הולכים לתעשייה הבטחונית. עפ"י מחקר שפירסם באחרונה מכון פאלק, השקעה של 1 דולר במו"פ בתעשייה הבטחונית בעולם המערבי מניבה כ־2 דולארים מכירות שנתיות והשקעה של 1 דולר במו"פ בתעשייה האזרחית מניבה 6־8 דולארים מכירות שנתיות. אם נחשב עכשיו את היחסים האלה, כלומר היעדר האיזון בין מו"פ בטחוני (ולאחר תקופת האמברגו הצרפתי, כאשר נפתחו לפנינו המחסנים האמריקניים), לבין מו"פ תעשייתי אזרחי ונכפיל את ההפרשים ב־20 שנה, נוכל להעריך את גודל ההחמצה שנגרמה ע"י גורם תשתית לא מאוזן זה. ויש להזכיר את צמצום ההשקעה במו"פ בחקלאות, השקעה שיכולה היתה להעמיד את החקלאות הישראלית, כמו בשנים רחוקות בעבר, הרבה לפני מתחריה מדרום אירופה וצפון אמריקה.

"בתנאי תשתית" יש גם לכלול את הקשר בין מוסדות המדע לתעשייה. נכונים דבריו של פרופ' קנן מהאוניברסיטה העברית, כי מדינות זרות (יפאן, ארה"ב) מייצרות ומייצאות כבר היום מוצרים בשווי מיליוני דולארים, מוצרים המבוססים על מחקרים ופיתוחים ישראליים, הרי זו [illegible] של בטלנות.

ואם מזכירים את התקשורת [illegible] גר באיזור שגרים בו המנהלים של [illegible] מהתל"ג. איך אפשר לנהל עסקים [illegible] טלפונים ותקשורת מפגרת כזאת [illegible] משרד באיזור העסקים של ת"א [illegible] חודשים לקו טלפון. הרי התקשורת [illegible] הם היום תנאי תשתית ראשונים במעלה [illegible] מיסוי מוטל היום על ציוד תקשורת [illegible] מחשבים. איזה משק בעולם מטיל [illegible] ועסקיו מיסים כאלה? ואחר־כך [illegible] מדוע שער השקל איננו ריאלי [illegible] כל־כך ליבואנים.

תנאי תשתית הם גם תהליכי הכשרה המקצועית, מבתי הספר המקצועיים [illegible] ועד להשתלמויות והדרכה וכו'. כתוב לי ללמוד, למשל, מיפן ומשוודיה איך [illegible] תהליכי הכשרה והדרכה וקידום [illegible] לעובדים, למהנדסים, למנהלים וכיו"ב.

מי בעולם מנהל משק עם מנהלים ש[illegible] מהם נמצא תמיד במילואים? מי שאינו [illegible] במגע יום־יומי עם מנהלים אינו יכול [illegible] את הנזק העצום הנגרם למשק בגין [illegible] השנתי במילואים. איך אפשר לתבוע מהתעשייה להתחרות בלי להביא את [illegible] הקשה הזה בחשבון ההתחשבנויות [illegible] השירותים המקומיים שאינם סחירים [illegible] השירות במילואים מביא נזק אישי [illegible] העסק ולעובדיו. בסקטור המט"חי [illegible] לתחרות הבינלאומית, הנזק הוא [illegible] התחרות של ישראל בשוקי העולם.

השירותים המקומיים מתחרים עם [illegible] או עם "מכבי ת"א". הסקטור המט"חי מתחרה ב־N.B.A. ובאולימפיאדה — עם יפנים וקוריאנים גרמנים ואמריקנים. מי שלא [illegible] כי מה שהופך עסק — המתחרה [illegible] האולימפיאדה" העולמי — מכישלון [illegible] או משגשג לכישלון אלה ה־2 או 3 אחוזים השוליים, ולכן כל הפרעה היא קריטית. [illegible] "תנאי התשתית", אלה שהזכרתי [illegible] שפסחתי עליהם מקוצר המצע, הם [illegible] לבחינה ולמדיניות — מי שלא מבין [illegible] משמעות הדברים האלה, מוטב שלא יעסוק [illegible] הכלכלה.

נוכח היחס המושר כל־כך ש[illegible] מציגה כלפי המיגזר המט"חי, היתה צריכה לבוא התארגנות נגדית של כל המיגזר [illegible] — המשק הפרטי, ההסתדרותי והשיתופי [illegible] יחד — להכין מפת השוואה של תנאי התשתית בין ישראל למדינות המתחרות, ולהיאבק בציבור ובפוליטיקה על תהליך הדרגתי של התכנסות התנאים האלה ל[illegible] עם המתחרים.

[illegible]

עסק רע מאד

שלמה פרנקל

אחד המסמכים האהובים עלי ביותר הוא דף מסויים בדרכון שלי, המעיד כי באוקטובר 1983 הייתי בפאריס, צרפת. לרגל הנסיעה הזאת נפטרתי מכל אחזקותי (המעטות) בבורסה ובכללן, כמובן, המניות הבנקאיות. זה מה שנקרא, אני מניח, יותר מזל משכל הרבה יותר. בגלל אותה נסיעה, ההתעניינות שלי במניות הבנקאיות היא, איך לומר, קצת תיאורטית.

אני זוכר שלא נתקלתי אז בפאריס בישראלים רבים. אלה שהיו להם יותר שכל ממזל נשארו כנראה בארץ, עם המניות. ואני מבין שקרוב ל־190 אלף משפחות וקצת יותר מ־4000 פירמות עדיין תקועות עם השארית הבלתי־פרויה של המניות הבנקאיות, אלה שעומדת לפדיון באוקטובר השנה: בסך הכל 3.6 מיליארד דולר.

ברור שזה כאב־ראש לא קטן מבחינת משרד האוצר, בנק ישראל והבנקים. מה יהיה — הצפה בשקלים של המשק, שתגרום להתפרצויות אינפלציוניות? וביזיון מי חזיר השליטה בבנקים? ועוד כאלה שאלות שמטרידות את בעלי חבית.

אבל לא צריך לשכוח גם בכאב הראש התוקף את צידו השני של המטבע, או המגיה, היינו: 194 אלף גברים ונשים שצריכים להחליט עד אוקטובר מה כדאי להם לעשות עם אחזקותיהם במניות הבנקאיות.

נדמה לי שהשלב הראשון בבחינה הזאת, עוד לפני שמחליטים מה לעשות הלאה, הוא לבחון ברצינות מה קרה לכסף מאז.

המניות הבנקאיות שמחסור צמודות, כידוע, לדולר האמריקני, לפי השער שהיה לו שהם שנסגרה הבורסה לשימוש הקהל הרחב (כי חמורים שונים בבורסה עשו עסקאות מעניינות בימי הסגירה האלה). שער הדולר היציג היה אז בערך 6.6 אגורות חדשות. אם נניח שלא יחולו שינויים מפליגים בשער הדולר היציג עד למועד הפדיון באוקטובר, הוא יעמוד אז על 170 אגורות חדשות; יתברר למחזיקי המניות הבנקאיות כי שווי אחזקותיהם עלה פי 26.

כדי לדעת אם זה טוב או רע, אפשר כמובן להשוות זאת עם עליית המדד מאז ולהוסיף קצת ריבית. אבל אם עושים את החשבון הזה, צריך לסמוך על יהודי שהוא אומנם משקף את עליית המחירים לצרכן מאז. כיוון שהחותם מעלה אינו נמנה עם המאמינים הגדולים במדד, נעדיף קנה מידה אחר, הנסמך פחות על ספרים ויותר על כסף מזומן — השכר הממוצע במשק למשרת שכיר לפי חוק הביטוח הלאומי.

באוקטובר 83 היה השכר הממוצע למשרת שכיר 47 ש"ח. על־פי הנתונים ודוגמא אפשר להניח כי באוקטובר 88 הוא יעמוד על 1,700 ש"ח. פירוש הדבר הוא, שהשכר הממוצע למשק עלה פי 36. כלומר הרבה יותר מעליית הדולר, שכזכור עלה רק פי 26. ולכן לעומת מחיר העבודה, המשק האחוקה במניות הבנקאיות היה עסק רע מאוד.

30.8.88

קיפאון במקום צמיחה

המשק נתון בהאטה, הסיבות לכך הן האינתיפאדה, ירידה בגידול היצוא כתוצאה מאובדן כושר התחרות וירידה בצריכה הפרטית — כך מסכם את המצב שוקי בן־בסט, מנהל מחלקת המחקר בבנק ישראל.

חלה סטייה מקו הצמיחה שאיפיין את התקופה מאמצע 86 ועד לרביע השלישי של 87. בסוף 1987 החלו סימני האטה, לאחר שקודם לכן גדל התוצר בכ־7 אחוזים, מזה כ־5% כתוצאה מעליות [illegible].

סימני ההאטה גברו מאד ב־88. מאמצע 1988 ניתן לדבר על קיפאון, או אף על ירידה בתוצר, אם כי בממוצע עדיין יגדל התוצר לעומת השנה הקודמת, רק בהשפעת הרמה ההתחלתית הגבוהה.

אבי בן־בסט, מנהל מח' המחקר בבנק ישראל — האינתיפאדה אשמה

ההאטה, או הנסיגה, מתרחשת בשלושה ענפים מרכזיים - תעשייה, בנייה ותיירות. כל האינדיקטורים מצביעים על ירידה בשוק העבודה, אומר בן־בסט.

הממוצע היומי של המובטלים גדל, מ־12,800 ל־17,400, ותביעות לתשלום דמי ביטוח לאומי עלו מתחילת השנה מ־18,500 ל־25,000. קטנו גם ההזמנות לעובדים. הגידול בצריכה פרטית נעצר.

גידול זה ניזון מירידה בשיעורי החיסכון ומהורדת המיסוי. החיסכון התייצב על רמה נמוכה, אך ב־1988 אין רפורמה במיסוי שתגדיל שוב את הצריכה.

אולם עיקר הירידה נגרם בגלל האינתיפאדה. חלה ירידה בביקושים של תושבי השטחים, הגורמת לאובדן של כחצי אחוז תוצר עסקי. זוהי ירידה בכשליש בביקוש הנמוך שהיה קודם, שהסתכם ב־1.6% תוצר בסך־הכל.

אלא שהשיעור הנמוך הוא ממוצע, בעוד הפגיעה בענפים, דיפרנציאלית, באה לידי ביטוי בענפי ההלבשה, הטקסטיל, המלט והמזון.

התיירות נפגעה ומתחילת השנה קיימת ירידה של 27%. ושוב, בממוצע שנתי, הירידה תהיה מתונה יותר, אך צפוי אובדן 1% מהתוצר העסקי. ברביע השני הירידה היא פי 3 לעומת הרבעון הקודם. כלומר, המצב העכשווי גרוע יותר מהירידה הממוצעת.

בבנייה, 40% מהמועסקים באים מהשטחים. לכן בעיות התעסוקה גרמו לאובדן של כ־1% תוצר עסקי. במשך הזמן יימצאו תחליפים, אם על־ידי הזמנת עובדים מחו"ל או על־ידי תיעוש הבנייה.

מכאן, שהאינתיפאדה גרמה לאובדן של כ־3% תוצר עסקי, או 2 אחוזים תוצר לאומי. לפיכך, גידול התוצר השנה יהיה סביב כ־2%, לעומת הציפיות ל־4.5%. קיפאון במקום גידול.

מאחר שהירידה בתעסוקה מהשטחים היתה בשיעור של 20־30 אחוז, ועובדי השטחים מהווים כ־7% מכוח העבודה, חלק מהאבטלה בעקבות ההאטה בפעילות העסקית יוצא לשטחים.

ירידה בכושר ההתחרות

אי שינוי שער החליפין מינואר 87 הרע את כושר ההתחרות של היצוא. השכר הריאלי ליחידת תפוקה ביצוא התעשייתי עלה ב־10%־12% לעומת הרמה עקב הפיחות. המחירים היחסיים מצביעים על פער של 20% לעומת ממוצע 86.

למדיניות הזאת יש מחיר, והוא - הרעת כושר ההתמחות של המשק. הגורם העיקרי, לדברי בן־בסט, הוא שכר חריג מעבר לפריון. גרמו לכך טעויות בהערכת מדיניות הממשלה. המנהלים לא האמינו בשער חליפין יציב. כגורם אחר הוא מונה את חוק שכר המינימום ואת הסכם תוספת היוקר.

נשאלת השאלה, אם המשק עלה על פסי האטה ועשוי לגלוש למיתון, מדוע אין בנק ישראל דואג להוריד את שיעורי הריבית על־ידי אספקה מוגברת של כסף.

השאלה במקומה, מסכים בן־בסט. הוא מסכים גם, כי בנק ישראל שגה בעניין העלאת הריבית לאחר הפיחות האחרון.

עוד הוא מאשר, כי ההאטה במשק חריפה מהצפוי, שהריבית הריאלית גבוהה יותר מהצפוי.

לעומת זאת הוא מסביר, כי הריבית ירדה מתחילת השנה. הריבית הנומינלית חח"ד היתה 3.9% בינואר וירדה ב־3.3% בממוצע ביולי. באשראי לזמן קצוב הירידה קטנה יותר, מ־2.67% ל־2.46%.

במונחים שנתיים, הירידה במחיר הכסף היא 8%. התהליך הזה יימשך, אומר בן־בסט, בלי לנקוב במועד הצפוי של השינוי.

צבי טימור

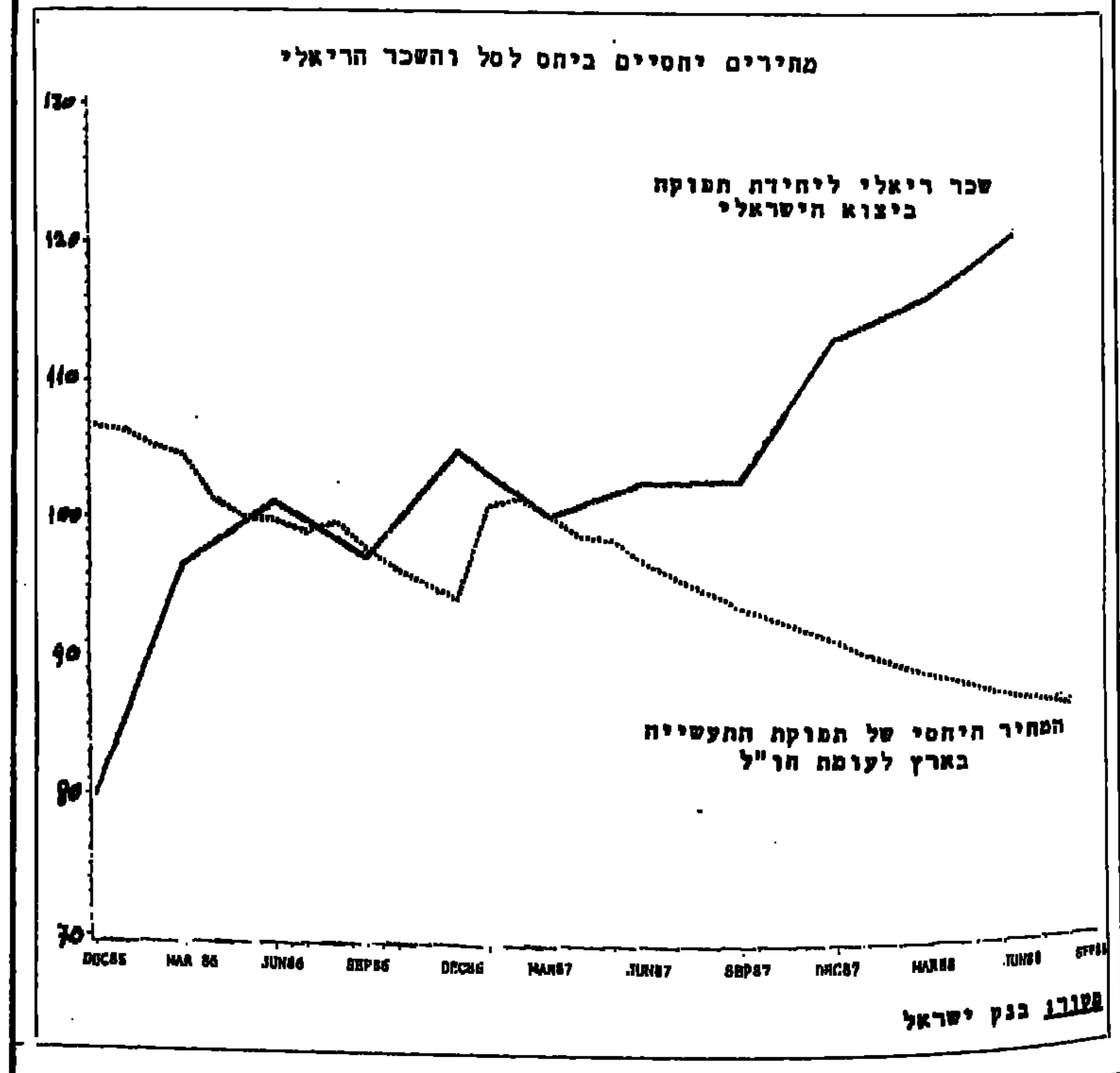

שנה חקלאית גרועה

תשמ"ח היתה שנה חקלאית גרועה ואין חולק על כך — קובע חיים מולכו, ראש המחלקה לכלכלה ומשק במרכז החקלאי. תשמ"ח התאפיינה במכות טבע, שהקשה בהן היו ימי חשרב באמצע חודש מאי, שניתן להגדירם כאסון טבע. על כך התוסף ריבוי המזיקים בכותנה, שחייב עשירה ריסוסים בחומרי הדברה. כל ריסוס, מציין מולכו, עולה הרבה. תשמ"ח הצטיינה גם ב"קללת השפע" — השוק מוצף בכמויות אינסופיות של ירקות ופירות והמחירים כל־כך נמוכים שממש לא כדאי לקטוף. ק"ג תפוחים או שזיפים שנמכר בשנה שעברה בשוק ב־2 ש"ח נמכר עכשיו בשקל אחד ואף בפחות. החקלאים מקבלים עבור ק"ג פרי עד 40 אגורות.

מסיכומים ראשוניים שהכינה המחלקה לכלכלה במרכז החקלאי עולה, כי התפוקה החקלאית הכוללת ירדה ב־7.5 אחוזים לעומת התפוקה בתשמ"ז. לדברי מולכו, הנתונים מראים ירידה של 12 אחוז בתפוקת הענפים הצמחיים וירידה מתונה של 0.5 אחוזים בתפוקת ענפי בעלי־חיים. לדעתו הירידה הריאלית של מרבית הענפים החקלאיים, גם באלה שלא סבלו ממכות טבע, מקורה בגורמים הכלכליים השוררים במשק, גורמים שלדבריו אינם מעודדים צמיחת ענפים חקלאיים, כשם שאינם מעודדים צמיחה בענפי ייצור אחרים.

בולטת במיוחד הירידה בענף האבוקדו, ההדרים והחיטה. באבוקדו נאמדת הירידה בעקבות אסון השרב ב־70 אחוז, בהדרים בשיעור של 30 אחוז ובחיטה מגיעה הירידה הריאלית ביבולים ל־40 אחוז. כאשר משקללים את הירידה הריאלית בתפוקת שלושת הענפים האלה, המהווים כ־20 אחוז מתפוקת ענפי החקלאות, מגיעים ל־6 אחוזים. יתר ענפי החקלאות תרמו אחוז אחד בלבד. הירידה באחוז אחד משקפת ירידה של כ־0.5 אחוזים בענפי צומח אחרים.

מולכו מציין עוד, כי אומדן היצוא החקלאי הטרי בשנת תשמ"ח מראה ירידה בשיעור של כ־14.5 אחוז בהשוואה להיקף היצוא בשנה הקודמת. כמעט כל הירידה נובעת מהירידה ביצוא האבוקדו וההדרים. גם ביצוא מסתמנת ירידה של אחוז אחד בלבד ביתר הענפים.

מולכו מזכיר, כי העלייה ביצוא הירקות, במיוחד בעגבניות, תפוחי־אדמה ומלונים, באה בעקבות פעולות עידוד ספציפיות שנקטה הממשלה. לרשות מגדלי הירקות הועמד אשראי במחיר סביר להרחבת שטחים והקמת חממות, כדי שיהיו ירקות לאורך כל השנה כדי שלא יחזור המחסור בירקות כפי שקרה בחורף 86/87, שדחף את מדדי המחירים לצרכן כלפי מעלה.

הוא מדגיש, כי השוואה בין מדד המחירים לצרכן, ללא ירקות ופירות, בתשעה החודשים הראשונים בשנת תשמ"ח (אוקטובר 87 — יוני 88) למדד הספציפי של ירקות ופירות בתקופה זו מראה כי בעוד המדד לצרכן עלה בהשוואה לתקופה המקבילה בשיעור בתקופה זו מראה כי בעוד המדד לצרכן עלה בהשוואה לתקופה המקבילה בשיעור של כ־15 אחוז, מדד מחירי הירקות והפירות עלו בכ־8.5 אחוזים בלבד.

בענפי בעלי־החיים ניתן לציין את המשך הגידול הריאלי בתפוקת הענפים המייצרים חלב וביצי מאכל, לעומת הירידה הריאלית בתפוקות הענפים המייצרים בשר (בקר, עופות) ודגים. בכך יש יותר מאשר רמז על תגובת המשקים החקלאיים לתנאים המוכתבים ע"י המדיניות הכלכלית השוררת במשק — ייצור החלב והביצים מוסדר בהסדרים לאבטחת מחירים ע"י הממשלה, ולפיכך איננו חשוף לירידה המתמשכת בכדאיות, מאידך, בשוקי הבשר, שבחלקם מוסדרים ע"י אבטחת מחירים, קיים יבוא של בשר קפוא, העלול לגרום להסטת ביקוש לכיוון היבוא, באופן שתקטן כדאיות של הייצור המקומי.

חיים מרגלית

משמרות לילה ותופעות לוואי

בעשרת אלפים עובדים במשק מועסקים דרך קבע במשמרות. מחקר ראשון שנעשה על־ידי המכון לאיבחון הפרעות בשינה מגלה, כי עובדים אלה סובלים מעייפות כרונית, מהפרעות שינה ויש להם קשיים במישור החברתי והמשפחתי. אחרי 20 שנה לוקה חלקם ביתר לחץ דם.

ב־4 בספטמבר יתקיים בתל־אביב כנס בינלאומי לחקר השינה, בהשתתפות חוקרים מרחבי העולם. מטעם ישראל ישתתף פרופ' פרץ לביא, מנהל המכון לאיבחון הפרעות בשינה, שעמד בראש הצוות שחקר מאות עובדים בשלושה מפעלים שונים. המחקר מומן על־ידי הוועדה לפעולה מונעת ומחקר בבריאות בעבודה שמינה שר העבודה והרווחה. מטרתו היתה לבחון את ההפרעות קצרות הטווח והמיידיות ואת ההשפעה הכרונית המתמשכת, העלולה בסופו של דבר להביא לתחלופה מוגברת ולפגיעה בחיי העובד.

התזה המרכזית במחקר קובעת, כי הסימן הטוב ביותר לכך שהעובד יכול להסתגל למשמרות הוא אם העובד יכול לישון במשך היום. החוקרים ציידו את העובדים בשעון מיוחד, שבדק את תגובותיהם במשך שעות העבודה ושעות המנוחה. המחקר העלה, כי כ־15 אחוז מעובדי המשמרות מתלוננים על מיחושים גופניים, יחסיהם המשפחתיים לקויים ורבים מהם היו מעורבים בתאונות עבודה. נמצא, כי העובדים הנפגעים ביותר מעבודה במשמרות, ובעיקר בלילה, הם מבוגרים, שאינם שבעי רצון מעבודתם, ולבד מ"היסטוריה" של תאונות עבודה הם סובלים מכאבי ראש ושילשולים ולחץ הדם שלהם גבוה יותר יחסית.

הקשיים העומדים לפני עובדי משמרות הם בעיקר הקושי לשמור על ערנות במשך שעות העבודה במשמרת, וקושי נוסף — להבטיח שעות שינה סבירות וחיי משפחה וחברה תקינים. אם עובד אינו מצליח להתמודד עם המאמץ בגין חילופי משמרות, ניכרת הידרדרות גם בהסתגלות הכללית שלו בעבודה.

העבודה בלילה נעשית, בדרך כלל, במפעלי חרושת ובשירותים כמו שרות תעופה, רכבות, שידורי רדיו, מסעדות, מרכזי מחשבים בנקים ושירותים אחרים. בעשר השנים האחרונות נערכו בעולם מחקרים רבים, שהצביעו על אי־הסתגלות מהירה לעבודת לילה, לעומת הסתגלות מהירה מאד למעבר מעבודת לילה לעבודת יום. מחקרים אלה הצביעו על תופעות נלוות אצל העובדים דרך קבע בעבודת לילה. עובדי משמרות סובלים מהפרעות בשינה, ירידה ביעילות, תחושה של עייפות, כאבי גב וקשיי נשימה. כל המחקרים הצביעו על הצורך לקצץ את מספר הלילות בהם העובד נמצא בעבודה.

המחקר של לביא ממליץ לשבור אחת ולתמיד את השמרנות הקיימת של סבב משמרות כל שבעה ימים, ולעבור לשיטה חדשה, של הימנעות מעבודה רצופה בלילות ומתן אפשרות לצבירת שעות שינה. כדי להימנע מתופעות לוואי, יש לדעתו לשמור על חמישה עקרונות:

● מספר קטן ככל האפשר של לילות עבודה רצופים.

● סבב משמרות בכיוון בוקר, צהריים וערב. לכיוון הסיבוב נודעת השפעה רבה על התיפקוד, כמו אצל אנשים הטסים מערבה, לעומת אלה נוסעים מזרחה. לדוגמה, ההשפעה על הטסים לארה"ב לעומת החוזרים מזרחה. הכיוון הכללי חייב, איפוא, להיות בהתארכות היום, ולכך יש השפעה חיובית על עובד המשמרות.

● הכללת סופי־שבוע חופשיים, וכן ימי חופשה בין סבב לסבב, לצורך צבירת שעות שינה.

● מרווחים סבירים בין משמרות הלילה.

● גמישות אשר לזמני ההתחלה והסיום של המשמרות ומשך הזמן שלהן.

לדעת פרופ' לביא, יש להנהיג מעקב צמוד אחר עובד משמרות חדש. מי שמתקשה, יש להציע לו לוותר על עבודה במשמרות, שהיא רווחית בהרבה מכל משמרת אחרת. המימצאים הפכו להיות, באותם מפעלים בהם הם בוצעו, חלק מהמשא־ומתן על הסכמים מפעליים־מקומיים. אלה אמורים להגיע לרופאים תעשייתיים ולאנשי ההסתדרות וכמו אגודות מקצועיות, תאים של האיגוד המקצועי וועדי עובדים.

אבשלום קווה

מבזקים כלכליים

אלקטרה הכפילה רווחיה

■ רווחי חברת אלקטרה הוכפלו במחצית הראשונה של 88 והסתכמו ב־2.1 מיליון ש"ח. מחזור המכירות גדל בתקופה זו בשיעור ריאלי של 19 אחוז, לעומת התקופה המקבילה אשתקד והסתכם ב־92 מיליון ש"ח. המכירות ליצוא הגיעו ל־5.5 מיליון דולר. השיפור ברווח הנקי נבע, בין השאר, משינוי שיטת הרישום החשבונאי, בתקופת הדו"ח הוחל ברישום עבודות אלקטרו־מכניות מתמשכות, על־פי התקדמותן — שיטה המשקפת את ההתאמה בין הדיווחים החשבונאיים לפעילות הריאלית. במחצית 88 נרשמה עלייה של 14 אחוז בקבלת עבודות אלקטרו־מכניות חדשות. במוצרי צריכה נרשם גידול של 16 אחוז במכירות, שבא לידי ביטוי בעיקר במכירות מזגנים ותנורי בישול לשוק המקומי. במקביל לגידול בפעילות גדלה מצבת כוח האדם של החברה ב־10 אחוזים, וגם בסעיף ההשקעות נרשם גידול ריאלי של 43 אחוז.

מחשיבים את הכלכלה

■ סקר נושאים בעלי חשיבות לציבור הרחב הוזמן במכון "דחף" ע"י איגוד לשכות המסחר. בסקר, שבוצע על־ידי ד"ר מינה צמח, עולה כי 84 אחוז מ־1200 הנשאלים ייחסו חשיבות רבה לנושאי הכלכלה והמדיניות הכלכלית. 81 אחוז ייחסו חשיבות וחשיבות רבה לכל הקשור באינתיפאדה. לדעת 76 אחוז מהנשאלים, יש חשיבות רבה לעתיד השטחים רק 70 אחוז סימנו את נושא הבריאות כבעל חשיבות רבה.

ערכה לצליינים

■ ב"ירדנית", אתר התיירות הידועה של קבוצת כינרת, המהווה אתר טבילה לתיירים נוצרים בירדן, הסתיימו באחרונה עבודות הרחבה ושיפוצים והוא כולל עתה אמפיתיאטרון קטן המוביל אל תוך המים, מסעדה הנשקפת מעל מרפסת אל הירדן, מלתחות, חנות מזכרות ועוד. במסגרת תכנית הפיתוח במקום פנו אנשי "ירדנית" אל המעצב יואב בן צור, מ"יואב גרפיקה", כדי שיעצב להם שורה של מוצרים לשימוש אורחי המקום, כגון כוס שתיה חד־פעמית, מפית שולחן, שקיות לחנות המזכרות וכיו"ב.

שיפור תנאי הסחר

■ ברבע הראשון של 88 עלה מדד המחירים של יבוא הסחורות בכ־0.7 אחוזים לעומת הרבע האחרון אשתקד, בניכוי הסחר ביהלומים ודלק, שכן תנודות המחירים היו שונות מהמגמות הכלליות, עלו מחירי היבוא באותה תקופה ב־3 אחוזים בקירוב. דובר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ציין, כי מדד המחירים של היבוא מחושב מתוך נתונים הנקובים בדולרים ולכן הוא מבטא גם את השינויים בערך היחסי של הדולר לעומת המטבעות האחרים שבהם נערכות עסקות היבוא. יצוין, כי ברבע הראשון השנה ירד ערכו של הדולר לעומת רוב המטבעות האחרים בשיעור של 1.5 עד 5 אחוזים. בעקבות העלייה הגדולה יותר במחירי היצוא (4.1 אחוזים) לעומת מחירי היבוא (0.7 אחוזים), חל שיפור ברבע הראשון בתנאי הסחר של ישראל ב־3.6 אחוזים לעומת הרבע האחרון אשתקד.

העורך הכלכלי: צבי טימור

30.8.88

מפוף ומשם

דיוויד לי־רות

מה חדש?

מוות בפסטיבל

עופר ניר

פסטיבל הרוק־הכבד בדונינגטון, אנגליה, תבע השנה שני קרבנות צעירים, שני צופים שמצאו את מותם, כפי הנראה נמחצו בלחץ ובדוחק, תוך כדי הופעה של להקת „רובים ויורדים", שניים אחרים נפצעו.

למעלה ממאה אלף צופים נלהבים נכחו בפסטיבל ולדברי אנשי המשטרה, אין מקום להטיל את האשמה במארגנים או במאבטחים, אלא בקבוצה של כמה מאות מעריצים, שהתלהבו יותר על המידה והחלו לרקוד בפראות. תוך כדי כך, סבורה המשטרה, הוטחו ארבעת הצעירים על הקרקע ונרמסו בלהט ה„סלאם דאנס". המארגנים, המאבטחים והשוטרים, לא היו מוכנים לתופעה זו, שטרם נתקלו בה בפסטיבלי רוק־כבד.

מאוחר יותר, כמעט שהתרחשה טרגדיה כפולה. אחד המאבטחים ראה כיצד צעיר נוסף נופל מתחת לרגלי הקהל. המאבטח זינק לבמה, בשעה שהופיע דייוויד לי־רות, כדי שהזמר יפסיק לרגע את הופעתו, יזעיק את החובשים ויתרה בקהל, שיזוז אחורה. אבל הזמר לא הבין מה המאבטח רוצה ממנו וכפי הנראה חשב שמדובר במעריץ נלהב מדי שמנסה להתקרב אליו. הוא הורה להשליך אותו מן הבמה ואחד מאנשי צוותו של הזמר, דחף את המאבטח מגובה של כחמישה מטרים, אל הקהל. עמיתיו של איש האבטחה נתקפו חמת־זעם וכמעט שפוצצו את ההופעה. הצעיר שנרמס חולץ מתוך ההמון. בינתיים, הבחין גם דייוויד לי־רות במתרחש. הוא, אגב, לא טרח להתנצל בפני המאבטח הפגוע. בסיכומו של הפסטיבל, המתקיים זו השנה התשיעית, נרשמו 450 מקרים שטופלו בתחנת העזרה הראשונה, מאה יותר ביחס לשנה שעברה. השנה, אגב, היתה נוכחות־שיא בפסטיבל. נוסף לפצועים ולחולים, נרשמו גם כמה מעצרים ביומן המשטרה.

פרינס בהופעה ביתית

ערוץ 4 הבריטי יקרין מופע של פרינס בשידור חי מאירופה, ב־9 בספטמבר. לא את כל המופע, שנמשך למעלה משעתיים, אבל גם השעה־וחצי המובטחות, מהוות פיצוי יוצא מן הכלל למעריצים שלא הצליחו לתפוס אותו במסע־ההופעות שלו בבריטניה, בחודש שעבר. זו הפעם הראשונה שפרינס מתיר שידור ישיר מקונצרט שלו וההישג ההיסטורי הזה שייך כולו למפיק מלקולם גירי, שהיה אחראי בעבר על תוכנית־הרוק היוקרתית „הטיוב" ושחיזר במרץ וללא־ליאות, למעלה משבע שנים, אחרי הזמר, כדי להשיג את הסכמתו. 14 צלמים יכסו כל זווית באולם ועל הפרויקט יפקח הבמאי דייוויד מאלט, שביים את סרטי־ההופעה של טינה טרנר ודייוויד בואי.

ועוד בעניין פרינס, הפעם בתחום הקולנועי. הוא, כידוע, הופיע בשני סרטים („תחת ירח הדובדבן" ו„גשם סגול") ומוצף בתסריטים מצד מפיקים שמכבירים בערכו כמושך קהל. תסריט אחד במיוחד שהוא שוקל ברצינות, עוסק בחייו ומותו של הגיטריסט ג'ימי הנדריקס. הנדריקס היה — ועודנו — האליל שלו וסגנון הנגינה של פרינס הושפע לא מעט מזה של הנדריקס. הבדל משמעותי אחד בין שניהם: פרינס, בניגוד לז"ל, לא שותה, לא מעשן ולא מסניף.

רק אלביס, כל הזמן

תחנת רדיו קטנה בסינסנטי, ארצות־הברית, עשתה היסטוריה, כאשר שינתה את מתכונת שידוריה והפכה להיות התחנה היחידה בעולם המשדרת אך ורק אלביס פרסלי, 24 שעות ביממה. לבד ממוסיקה (ויש לא פחות מתשעים אלבומים ולמעלה מ־650 שירים לבחור מתוכם), משדרת התחנה גם שיחות של מאזינים, על אלביס כמובן, טריוויה של „המלך" ועוד ועוד. יש חיים אחר המוות.

● בחודש הבא יתקיים בלוס־אנג'לס טקס חלוקת פרסי הווידיאו־קליפים המצטיינים של השנה. ג'ורג' הריסון מועמד בלא פחות משבע קטגוריות שונות ובהן, כמובן, הקליפ הטוב ביותר, עבור הלהיט „כשהיינו מופלאים". גם להקת יו.2 מתמודדת בקטגוריה זו. מייקל ג'יקסון, תתפלאו, מועמד בקטגוריה אחת ויחידה (ודאי יזכה בה), עבור הכוריאוגרפיה הטובה ביותר..

● להקת „גרייטפול דד" שברה את שיא־ההופעות במדיסון סקוור גרדן בניו־יורק. היא תופיע בתשע הופעות רצופות ובסך־הכל, מאז ראשית דרכה, 25 הופעות באולם זה. השיא הקודם, 21 הופעות, הוחזק בידי אלטון ג'ון...

● מדונה פורשת. לא מן הפופ, רק מן התיאטרון. היא סיימה את הופעתה במחזה „זרז את המחרשה", שהועלה בברודוויי וזכה להצלחה, בזכות אתם־יודעים־מי...

מופעים

בת־זמננו

יוסי ונונו

בעקבות הצלחת הסדרה „הג'אז בצורה אומנותית", שאותה ערך והגיש המוסיקאי רוי ברימנס (עולה חדש מאנגליה), הזמין מוזיאון תל־אביב תוכנית חדשה, בעריכתו על מוסיקה בת־זמננו, עם אמנים אורחים מחו"ל, ואנסמבל הג'אז הישראלי, שהוקם לאחרונה על ידו.

ברימנס הוא מוסיקאי־ג'אז פעיל, ולא פחות חשוב מכך — מורה ושליח־ג'אז מצוין. הוא מקדיש חלק ניכר מזמנו בישראל לטיפוח מסגרות, שתעודדנה יצירה מקצועית קבועה בתחום הג'אז הקונצרטנטי בישראל.

קונצרט הבכורה של האנסמבל יתקיים ב־9 בספטמבר, במוזיאון תל־אביב, ויכלול יצירות מקוריות, שנכתבו על־ידי ברימנס, במיוחד לאנסמבל החדש. בהמשך הוא יתן הרצאות, מלוות בהדגמות, על מוסיקה בת־זמננו.

סע וטייל וראה את ספרינגסטין

עופר ניר

באירופה, מקובל מאוד להציע חבילות טיול המשלבות גם כרטיסים להופעות. חבריה מאנגליה, שלא הצליחו לתפוס את יו. 2 בלונדון, יכולים, תיאורטית, לעלות על מעבורת או מטוס, ולראות אותם ברומא, נגיד. לאחרונה, השתלבנו גם אנחנו, בישראל, בתחום הזה. משה מורד (איש חברת תקליטים ידועה) ופיני איתן (עובד לשעבר באותה חברה, עיתונאי ומדריך טיולים), הציעו לפני כחודש דיל נחמד, שילב טיול ללונדון וההופעות של מייקל ג'קסון, ספרינגסטין ועוד.

ההצעה החמה ביותר כיום, מתייחסת למופע ענק למען ארגון אמנסטי, שיופיעו בין השאר, סטינג, פיטר גבריאל, טרייסי צ'פמן וכמובן, ברוס ספרינגסטין, הבוס בעצמו. האירוע הזה יתרחש בראשית ספטמבר ושתי חברות, לפחות, מציעות אותו לציבור, בשני מחירים, בשתי ערים.

חברת VIP מציעה את המופע למען אמנסטי בעיר טורינו, באיטליה ובנוסף, מופע של פרינס, במודנה. המחיר שלה יקר יותר מן ההצעה של „בא לי נסיעות" אבל ככל הידוע, VIP מציעה שהות ארוכה יותר בחו"ל. המחיר של „בא לי" הוא 649 דולר, עם אפשרות לתשלומים, והוא כולל כרטיס טיסה, מלון וארוחות בוקר וכרטיס למופע, באיצטדיון וומבלי בלונדון. היציאה, ב־2 בספטמבר, חזרה ב־9.9 אם הייתי יכול, הייתי נוסע.

ביקורת מופע

מבולבל ויומרני

יוסי ונונו

לג'אן מריק פרובני היה רעיון טוב, אבל זה לא בליבך הצליח לו. המופע „טרם דוראס דה מול" (בריכת השולטן — 23.8) נפל במלכודת היומרה.

פרובני ניסה להעמיד על במה אחת גם פלמנקו וגם ג'אז, גם מחול וגם שירים של לורקה, מבלי לנסות לשלב בין הסגנונות. התוצאה היתה בליל של קטעים ללא חוט מקשר, כשהפלמנקו מאפיל על הג'אז, והריקוד — על קטעי הקריאה השירה, שהיו קצת מביכים (אני מניח, שחלק גדול מיושבי בריכת השולטן אינם מבינים ספרדית).

קטעי הפלמנקו כשלעצמם היו טובים, מחיאות־הכפיים הקצובות סחפו, וכך גם קטעי הריקוד של כרמן אלבארס. שאר הקטעים, עם לחנים הנוטים למינימליזם, פשוט לא עברו.

מינימליזם ובריכת השולטן הם שני הפכים. אין מה לעשות נגד זה. יפה עשתה מחלקת התרבות של עיריית ירושלים, שמימנה מופע כזה, אם כי לא בטוח, שזה המופע הנכון להגיגות סוף הקיץ. אני מהמר, שיורם גאון (6.9) יצליח יותר.

תקליטים

קלסיקה

יוסי ונונו

„הקלאש" — סיפור הקלאש" — אן.אם.סי.

עד היום כמעט לא הרפיסו אצלנו תקליטים של „הקלאש". עכשיו מפצים אותנו עם אלבום כפול. „הקלאש", אחת הלהקות החשובות של העשור האחרון, השפיעה על הצליל של הרוק העכשווי יותר מכל להקה אחרת, שפעלה בשטח, מאז מהפכת הפאנק של 76־77. מייק ג'ונס, ג'ו סטראמר, פול סימונסון, טופר הידון, התחילו כפאנקיסטים.

„הקלאש", חשוב לציין, היתה להקת הפאנק היחידה, שחבריה הבינו במוסיקה, כל השאר עשו רעש. אחר־כך הם זרמו בקלות אל תוך הגל החדש, כשהם ממשיכים להתפתח ולהשפיע. הרוק שלה היה מיליטנטי, צליל קשיח, חזק. לא מתפייף. הטקסטים פוליטיים, עם בזוננות ואכבלה, והמשך בבעיות של דרום־אמריקה.

28 השירים, שמאוגדים בתקליט, הם מהשנים 77־82, שירים שעומדים במבחן הזמן ונשמעים רעננים גם היום. לא שומעים היום רוק כזה וחבל. בין הקטעים בתקליט, אפשר למצוא את „שבעת המופלאים", „רוק בקסבה", „זהו רדיו קלאש", „שוד בנק", „שוטרים וגנבים", „רדיו קלאש" וטובים אחרים. תענוג של תקליט.

הגיע הזמן לגלות את „הקלאש" גם אצלנו. מי שימצא בהם עניין, יוכל להמשיך עם האלבומים „לונדון קוראת" ובעיקר עם „סנדיניסטה" — אלבום תוכה, הנאה מובטחת. חשוב לי להדגיש, לא מדובר בעוד להקה טובה. „הקלאש" זו קלסיקה של רוק, מומלץ.

שמח

יוסי ונונו

ג'יקי מקייטן — „התגשמות".

נתחיל משם התקליט, לא ברור לי לאיזו התגשמות מתכוון ג'יקי מקייטן. מי שמחפש תקליט חושפני על הדרך של מקייטן להגשמה עצמית, שיוותר. סביר יותר להניח שהשם מקרי, סתם מילה.

הדבר חיובי הראשון שבולט בתקליט הזה היא העובדה שמקייטן לא לוקח את עצמו ברצינות. למקייטן אין את המנופחות של חיים משה ולא את המרירות והעצבות של זוהר ארגוב ז"ל, הוא סתם בחור נחמד מראש העין, שמדבר בח' וע' ורוצה לעשות שמח. השיר המשותף עם טובית צפיר מובן בהקשר הזה. בדרך לגיטימציה והרחבת הקהל מוכן מקייטן לצחוק על עצמו, וזה שוה. מקייטן משיג את המטרה הראשונה הוא מתחבב. מעבר לזה יש עניין של טעם קשה להגיד שאני מקשיב לתקליט כל שעה פנויה שיש לי. יש כמה שירים נחמדים כמו „החיים בזבל" (ארלט ספיה — מקייטן) או „ברוך השם יש עבודה" (אלון אבירדן).

העיבודים והפקה המוסיקלית של נסי ברנדס משדרים בצורה המרהלות ניצוח את מקייטן והממשיכים את הכוון הקליל הבידורי. מקייטן מייצג נכון את הצד הלא מתיימר של הזמר המזרחי. יש לו סיבה למסיבות. זה המוטו. המילה האחרונה היא על העטיפה: מגיע „לוסרים" המוזרים עטיפות קצת פחות מרושלות.

מחזיק מעמד

יצחק קלפטר — „מחזיק מעמד" (אן.אם.סי.).

בטרמינולוגיה של הפופ, אפשר להתייחס לקלפטר בתור „סיידמן", להבדיל מ„פראנטמן". הסיידמן הוא האיש שבלי עדיו, הפראנטמן הוא נבה מבחינה מקצועית. לפראנטמן יש, לרוב, כאריזמה שופעת. לסיידמן, לא פעם, היא חסרה. הסיידמן הוא הכלי. הפראנטמן הוא הקול, המנהיג, גורף התשואות, החשוף לציבור.

קלפטר הוא סיידמן נפלא. הוא אחד הגיטריסטים הגדולים שצמחו בארץ. בהיסטוריה הקצרה של הפופ הישראלי, אי־אפשר לתאר את התפתחות הפופ בארץ, בלי הגיטרה שלו. הוא לא זקוק לקבלות בתחום הזה. אבל קלפטר אינו מסתפק בכך. קלפטר, וזה לגיטימי לחלוטין, רוצה גם לשיר, קלפטר, כזמר, חייב לצפות להתייחסות אחרת. קלפטר אינו זמר. נקודה. הגיטרה מחוברת אליו כמו איבר מגופו. אפשר לדמיין את קלפטר עומד על הבמה, שותק. לא יעלה על הדעת, לראות אותו, והגיטרה אינה בידיו.

מה שחותם מטה מנסה לומר, בעדינות האפשרית ביותר, שלא ימליץ על התקליט הזה לכל אחד, אלא אם כן מדובר במעריציו הנאמנים של קלפטר, מאז תקליט הסולו הראשון שלו (וזה השלישי). אלא אם כן מדובר במי שמוכנים להתרכז על הגיטרה של קלפטר ולהתעלם משירתו. לא שהוא רע מאוד. לא שהוא צורם. הוא נסבל, לא יותר מזה.

לפי קלפטר, נעשה בתקליט הזה ניסיון להתקרב לקהל. לא מרגישים בזה כל כך. „מחזיק מעמד" לא נשמע שונה, ודאי שונה, מתקליטיו הקודמים. אם היה שונה, לא היה של קלפטר. „מחזיק מעמד" מצליח להחזיק מעמד בזכות הגיטרה של קלפטר, אלמלא היה מוסיקאי מוכשר, נראה שכזה, היתה ביקורת זו מסתכמת בקטילה גמורה. הגיטרה המצילה את התקליט הזה מפסילה מוחלטת. קלפטר, כפי הנראה, ימשיך לשיר את עצמו, עבור מעריציו, לא בשבילי.

ע.נ.

לעוס

יוסי ונונו

ג'ון ארמטריידינג: „שלב הצעקה", חליקון.

כבר 10 שנים, שג'ון ארמטריידינג יוצרת אותה מוסיקה. לא שזה רע, זה פשוט נגמר. בקרוב היא אצלנו. בינתיים היא שולחת לנו את האחרון שלה, שנשמע כמו ה־10 שקדמו לו. אני לא יודע מה אתכם, לי זה נמאס.

זה כבר לא עובר עלי. כמה שנים אפשר לשיר על אהבה, קנאה, בדידות וכו', באותו סגנון, עם אותו צליל. באלו שלא שרה כלום במוסיקה של שנות ה־80. [illegible]

עם הזמן חל פיחות באיכות השירים של ארמטריידינג. היא ניסתה לחפות בהפקה מבריקה. הפעם זה לא עובד, גם הגיטריסט מרק קנופלר, שהוזעק לעזרה, אינו מציל את המצב. למרות שלשה שירים הוא נשמע טוב.

בסך־הכל נראה לי, שארמטריידינג נמצאת במצב [illegible] שלה וממשיכה ליצור בכוח האינרציה. אין לה משהו חשוב או חדש להגיד. [illegible] אני, מה לעשות, לא אוהב דברים לעוסים. נשאר רק לקוות שבהופעה היא, זה ישמע טוב יותר.

ג'ון ארמטריידינג

מחשב נגד נזלת

נזלת שמנסים לרפא מציקה לנו שבוע, זו שלא מטפלים בה – שבעה ימים. אין זה נכון שהיעדר תרופה יעילה לנזלת נובע מזלזול הרופאים במחלה טורדנית, אך בלתי מסוכנת זו. המדענים דווקא הקדישו לנזלת לא מעט זמן ומאמצים. הם גילו, למשל, שקיימים כמה אלפי סוגים של וירוסים העלולים לגרום לנזלת וכדי לבודד את זה שתקף את החולה חייבים לקבל עליו כ־7000 פרטי מידע. מעשית: כדי להגדיר, בכל מקרה של נזלת, את סוג הוירוס שגרם לה, על הרופא לערוך בדיקות שיימשכו 10 שנים! המחשב יעשה אמנם את האבחנה כעבור חודש, אבל גם כך הנזלת כבר תחלוף. הרופאים לא התייאשו, בימים אלה התבשרנו, כי בארה"ב טורחים המדענים על פיתוח מערכת מיחשוב מיוחדת, שתצליח – בצורה מהירה ויעילה – לעבד את הנתונים ולהגדיר את סוג הווירוס התוקף ואת התרופה שתחזק נגדו את האורגניזם.

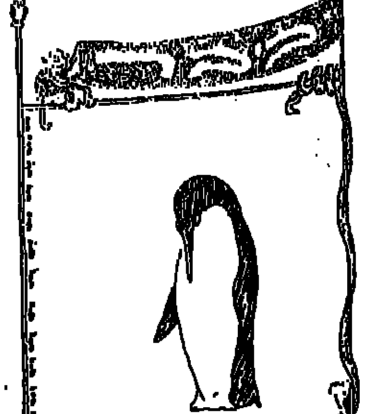
החום לא ירד, אבל הלחות, לעומת זאת עלתה

בעריכת צביה בן־שלום

במשחק כמו בחיים

לצד המחשב האישי, התופס את מקומו הגבעי בחדר הילדים, נותרו עוד כמה משחקים ותיקים שהם מבחינת נכס צאן ברזל, כגון השחמט או הברידג' ומבין משחקי הלוח נראה שהמונופול הוא המוביל. כמעט כל אחד מאיתנו שיחק בשלב זה או אחר בחייו במשחק הקפיטליסטי הזה, המאפשר לך לנדוד בכל הארץ במסלול מעגלי, לרכוש שטחי קרקע ומכני ולאינסיירי (חברת חשמל, מים), לבנות בתים ומלונות, לגבות כספים משאר השחקנים, להחזיר כסף לבנק ולשבת שני סיבובים בבית סוהר. בגירסאות אחרות העונש הוא לוותר למצדים או לעצור במחסום של הנגב — אבל כל אלה חיקויים.

ההיסטוריה של המונופול מעניינת לא פחות מהמשחק עצמו. בשנת 1933 ניגש מהנדס מובטל, צ'רלס ב. דארו, לחברת המשחקים הגדולה PARKER BRATHERS, והציע את המשחק שהמציא. החברה דחתה אותו בגלל 52 שגיאות משחקיות", כגון: המשחק ארוך מדי, אין למשחק סיום ברור, המסלול הוא ללא מטרה, החוקים מסובכים מדי וכו'. דארו לא התייאש ובלית־ברירה התחיל לייצר ולמכור את המשחק בעצמו. בשנת 1935, אחרי שמכר כמה אלפי יחידות, רכשה חברת פרקר את זכויות ההפקה ומאז היה המונופול לאחד המשחקים הנמכרים ביותר בעולם. להשלה כללית: מדובר ב־100 מיליון קופסאות מונופול שנמכרו ב־80 מדינות ו־20 שפות, אך לא ברוסיה, אם כי היצרן טוען שמתערוכה אמריקנית במוסקבה נגנבו שישה משחקים.

מעין אנפין ובהפשטה משקף המונופול את החיים הכלכליים. חברו בו אלמנטים של מזל, תאוות הרכוש, קנייה ומכירה, תחרויות ומו"מ. הוא נכנס פעמים רבות לספר השיאים של גינס. בבקשה: המשחק הארוך ביותר נערך במשך 59 יום; המשחק הארוך ביותר ששוחק בו בהמהופך (על התקרה) נמשך 36 שעות; באמבטיה נמשך המשחק הארוך ביותר 99 שעות ו־350 צוללנים שיחקו בו משך 45 יום מתחת למים. קוריוז אחר: במשחק מונופול שנערך ב־1961 באוניברסיטת סיטנסבורג (161 שעות בסך־הכל) אזל הכסף בבנק. הסטודנטים התקשרו לחברת פרקר, אשר הטיסה במטוס מיוחד מיליון דולר (שטרות משחק, כמובן) ונייירת ברינקס הביאה את האוצר מנמל התעופה לשחקנים. בשנת 1973 הפך המשחק למשחק תחרותי וב־1983 כבר השתתפו 19 מדינות באליפות העולם שנערכה באטלנטיק־סיטי. השנה תיערך אליפות העולם בלונדון, בחסות חברת וודינגטון ובהשתתפות 30 מדינות, כאשר הפרס הראשון הוא 15,140 דולר (סך־הכל הכסף בקופסת מונופול).

את ישראל ייצג בתחרות הזוכה באליפות המונופול הארצית, שתיערך ב־28.9 (חול המועד סוכות) בכפר המכביה. ישתתפו בה לכל היותר 400 איש אשר יוגרלו מבין קוני „המונופול המקורי". האליפות תתנהל בשני סבבים כדי למנוע קנוניות ורמאויות, ידאג המחשב ששני שחקנים לא יפגשו ביניהם בשני הסבבים. כל סבב יתנהל במשך שעה וחצי, וכזוכה יוכרז מי שסכום הנכסים והמזומן שצבר בשני הסבבים יהיה גבוה ביותר.

את האליפות בכפר המכביה ואת המימון לשיגור הנציג הישראלי לאנגליה מארגנת חברת המשחקים הישראלית קוד־יוקר, אשר רכשה את זכויות הייצור של המשחק מחברת האם והיא היחידה בארץ המייצרת את ה„מונופול המקורי". ההבדלים בין החיקויים למקור הם בעיקר באיכות המשחק: במקורי הלוח קשיח, השחקנים מאבץ, הבתים והמלונות תלת־ממדיים ולא הפלסטיק השטוח שמתעופף כשהכלב בחדר השני. גם המחירים ב„מקורי" נקובים בדולרים, עמידים, יחסית, בפני האינפלציה, וכך הם גם נאמנים למקור וגם מבטיחים שהמשחק יאריך ימים יותר מהממשלה ושר האוצר הנוכחיים.

אחד הדברים המעניינים במשחק המקורי היא צורת השחקנים. בניגוד לפיונים הצבעוניים שבחיקויים, כאן השחקנים זהים לאלה שבמשחק של דארו ב־1933: מריצה מיניאטורית, אצבעון, מגהץ, נעל, פרש, פרה, מכונית וכובע. נראה שאלה היו בובות משחק של ילדים באותה עת. המחיר לצרכן, כולל מע"מ — 44 ש"ח; גבוה בהרבה ממחיר החיקויים, אך בכל קופסה יש שני טופסי השתתפות באליפות המונופול הארצית וטופס נוסף ל„סתם" הגרלת פרסים (יש להחזירו כי ההרשמה עד ל־9.9). חברת קוד־יוקר מבטיחה אחריות „לכל החיים" ומוכנה לספק את כל החלקים שיאבדו או יתבלו. מי שאיבד פעם את כרטיס המשכון של מחלקת המים ובזבז שעות על ויכוח קולני כמה משלמים, אם בבעלותך נכס עירוני, נוסף — יעריך את המשמעות.

אמיר בן־שלום

החגים באים

אין ברירה, חייבים להתייחס לחגים, שאוטו־טו נוחתים עלינו. לא שאני נגד, אבל גם לא במיוחד בעד, זה לא בגלל ילדות קשה או משהו כזה, פשוט נשבר לי לכתוב כל שנה, כל שנה, משהו לחג, לפרט את המעשים הטובים, להציע מתנות, להזכיר מבצעים, לחפש מרשמים... תמיד אני מחליטה שלפני החג הבא אצא לחופשה, אבל זה לא מסתדר ואין ברירה, צריך לכתוב. אשתדל מאוד מאוד בקצרה.

לקראת החגים מעניקה חברת שקם, בשיתוף עם אביא מרט, שי לחיילים בודדים, שאין להם הורים או שהוריהם בחו"ל. השי נמסר תמורת תלוש מיוחד ומצורפת לו ברכת שנה טובה ★ המשביר לצרכן נערך לחגים על־ידי חידוש המלאי, שינויים רלוונטיים בבתי הכל־בו, מלאי מתנות במגוון מחירים, הנחות, מבצעים והארכת שעות הפתיחה של חנויות הרשת. ★ אגודת „לב אל לב ישראלי" תערוך בחול המועד סוכות (27.9) הפנינג ספורט עממי — „חגיגה בטבע" — המשלב בילוי, ספורט והסברה. מצפים ל־35 אלף משתתפים, לפחות ★ ברשת שקם הרחיבו את האשראי לחגים. משרתי קבע בשירות פעיל שיערכו קניות ב־600 ש"ח (או יותר) יוכלו לשלם ב־5 תשלומים כשהראשון דחוי ל־1.10. לקוחות אחרים יכלו לפצל אשראי של 200 ש"ח ל־4 תשלומים שווים, הראשון ב־1.9. הכל בלי ריבית. יש גם הנחות, במבצעי הזולה ומבחר של מתנות במגוון מחירים. ★ החברה להגנת הטבע והתזמורת הקאמרית הישראלית יקיימו בחול המועד סוכות (28.9) קונצרט־טבע במעיין חרוד, המשלב טיולים ומוסיקה בחיק הטבע. ההרשמה בחברה להגנת הטבע אך מי שמעוניין בקונצרטים בלבד יקנה כרטיסים במשרדי התזמורת, בבית אסיה. ★ מתנות: אריזות שי מיוחדות של קוסמטיקה הן רעיון למתלבט מה לקנות לגברת. חברת מקס פקטור מציעה 8 מערכות במגוון מחירים, בין 27 ל־62 ש"ח (מעוגל) ושפתון בקשיש למי שקונה שני מוצרים. קרליין הכינה חבילות שי לגבר ולגברת, המחירים בין 26.50 ל־45 ש"ח. מפעלי בית יצחק — 778 הם בעניין ממתקים ארוזים בציירנית והמחירים בין 30.40 ל־98 ש"ח, כולל משלוח הביתה. אפשר להזמין בטלפון ולחייב — טלפונית — כרטיס אשראי. ★ הלנה רובינשטיין עורכת מבצע, שיימשך עד סוף ספטמבר ובמסגרתו כל הקונה שניים ממוצרי הפירמה יקבל תלוש הגרלה לגירוד, העשוי לזכותו בפרס גדול, כמו טיסה ללונדון או סוף שבוע במלון, בפרס בינוני כמו מכשירי סופט־אנד־איזי או חבילת שי, או בפרס קטן כמו עוד תכשיר קוסמטי.

בריאות בחולות

משכימי־קום משתתפים בהתעמלות „השכם קום" המתקיימת בחוף השרון החל משעה שש ושלושים בבוקר. ההתעמלות, ביוזמת עיריית הרצליה, המכונה בפי הרוחצים בים „בריאות בחולות", מתקיימת לדעת רבים מוקדם מדי". כדי להגיע בזמן חייבים לקום בשעה חמש לפנות בוקר. מקטרים ובאים.

בתצלום: מהווי מבצע הבריאות בחוף ימה של הרצליה (צילמה: חנה כדל)

הידיעה היתה שגויה

התבקשנו לפרסם תגובה לידיעה אשר פורסמה ביום 21.8.88 בדבר בחירתה כביכול של רינה ברטל כמעמדת מפלגת העבודה לראשות העיר רעננה בבקשה:

„תגובות קשות ברעננה לרגל נסיון הטעיה של רשימה עצמאית לראשות המקומית, המנסה להופיע בפני הציבור הרחב תחת השם מפלגת העבודה בבחירות פנימיות אשר נערכו לפני כחודש. ואשר אושרו על־ידי מרכז מפלגת העבודה, נבחר מ"מ ראש העירייה, חיים בן־חיים, להיות מעמד לראשות העיר. ברטל, אשר הובסה וקיבלה רק 9 קולות (בן־חיים קיבל 32) מנסה, לשבש הליכים דמוקרטיים ועל כך חבל — רוגז גורם מהלך זה בין תושבי רעננה ואצל חברי מרכז מפלגת העבודה שהודיע לה כי עליה לחדול מהשימוש המטעה בשם המפלגה וכן, כי עליה להשתלב בפעולות המפלגה — אם לא כן, תושעה מחברותה. על־פי תקנון וכן, כי עליה להשתלב בפעולות המפלגה — אם לא כן, תושעה מחברותה, על־פי תקנון המפלגה".

מוסר מאיר גזית, דובר מפלגת העבודה ברעננה, ומוסיף: „חיים בן־חיים, מעמד המערך לראשות העיר רעננה, מוקף נשים. מטה הבחירות המצומצם שלו המונה חמישה חברים, כולל שתי נשים הבולטות בפעולתן הסותרת דעות הרווחות פה ושם. וברעננה, כאילו נשים נוטות לפעול ביתר מרץ עבור מעמד האשה ופחות עבור מעמד הגבר".

אני מפרסמת דברים בשם הדובר, כי הידיעה הראשונה עד — 21.8 „גברת ראש העיר") — היתה שגויה, אבל, אישית, אינני סבורה שיש למפלגת העבודה ברעננה במה להתגאות בפרשה זאת. (צב"ש)

מה שהכלב אוהב

את רצועת הלטי (HALTI) פיתח ד"ר רוג'ר מגפורד, שניתן להגדירו כפסיכולוג לכלבים. זאת לא בדיוק רצועה, כי אם מערכת רצועות משולבות, שמלבישים לכלב על הראש והזרבובית, כמו זמם. היא מאפשרת לו לסובב את הראש בצורה חופשית ולפתוח את הפה עד לגבול מסויים, כדי שיוכל לנשום בנוחות אבל לא לנשוך ולא לזלול כל מיני גועל נפש שמצא ברחוב.

הלטי מוגדרת כ„תפיסה חדשה באילוף כלבים" והאילוף, במקרה זה, מתחיל בדרישה מינימליסטית (מהכלב) להתהלך לצד בעליו. עד עכשיו השתמשו בחגורות חנק, הכלב לא אהב את זה ולעיתים הגיב באגרסיביות. ד"ר מגפורד, (טיפוסי לאנגלי) החליט שמה שטוב לסוס יתאים גם לכלב וכיוון שאת הסוס מובילים בעזרת רתמת־ראש גם כלב לא יתנגד. אולי הוא אפילו אוהב את זה?

את הלטי מייבאה ומפיצה בארץ חברת מאפט בע"מ, מיסודה של ריבי מאיר, שתחילת פעולתה ביבוא מזון לחתולים (9 Lives), המשכה בנסיון לחתולים (קאט־אין) ועתה היא נכנסת לעיסקי מזון לכלבים ואביזרים ייחודיים לחיות מחמד. לכלבים, חוץ מהלטי (25 ש"ח), נוער ה„טרקטי", קולר פטנטי, שאליו מחוברת קופסה קטנה המכילה רצועה מגולגלת, הנשלפת בקלות, משהו למפוזרים השוכחים היכן הניחו את הרצועה והכלב המסכן עומד על־יד הדלת ונובח. 35 ש"ח.

לחתולים דואגת מאפט לתאי נשיאה (לא קוראים לזה כלוב), בגדלים שונים והמחירים בהתאם (60־115 ש"ח) ולחול לבן וגרגרי בעל כושר ספיגה גבוה. כדורי משחק מחומר מיוחד, העוזר לנקוי שיניים של המכרסם אותו ומגש פלסטי להניח עליו את צלחות האוכל — טובים לכלב ולחתול כאחת.

מזון כלבים שמאפט מייבאה הוא מתוצרת „טאפיט", מיוצר בשלוש צורות: לגורים, „כופתאות זהב" וכופתאות מצופות בשר מיובש. מזון יבש, שנעכל בקלות־מבטיח היבואן ומייעץ להרטיב את הכופתאות כ־10 דקות לפני הארוחה, כדי להקל על העיכול עוד יותר. בנוסף למזון יבש אפשר לפנק את הכלב בביסקוויטים או המזון משמורים, כמו „Fetch" (בשר בקר) ו־„Butchr's", מזון עתיר פרוטאין, המכיל מעיי בקר טריים, אומרים שזה אהוב מאוד על הכלבים ומומלץ על ידי מגדליהם. מחירי השימורים (400 גרם) 2.30 — 2.70 ש"ח, גם שמורי „קורדון קט", לחתולים, עשויים מתערובת בשר, דגים ועוף פלוס ויטמין D,A ו־E. אגב, אנשי מאפט מודים שהמזון לחתולים הרבה יותר מגוון ומתוחכם מזה שנועד לכלבים, כי החתולים יותר בררנים ואי אפשר לסדר אותם.

(צב"ש)

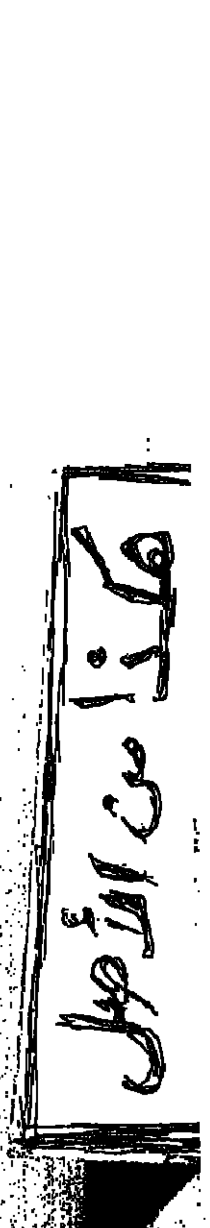

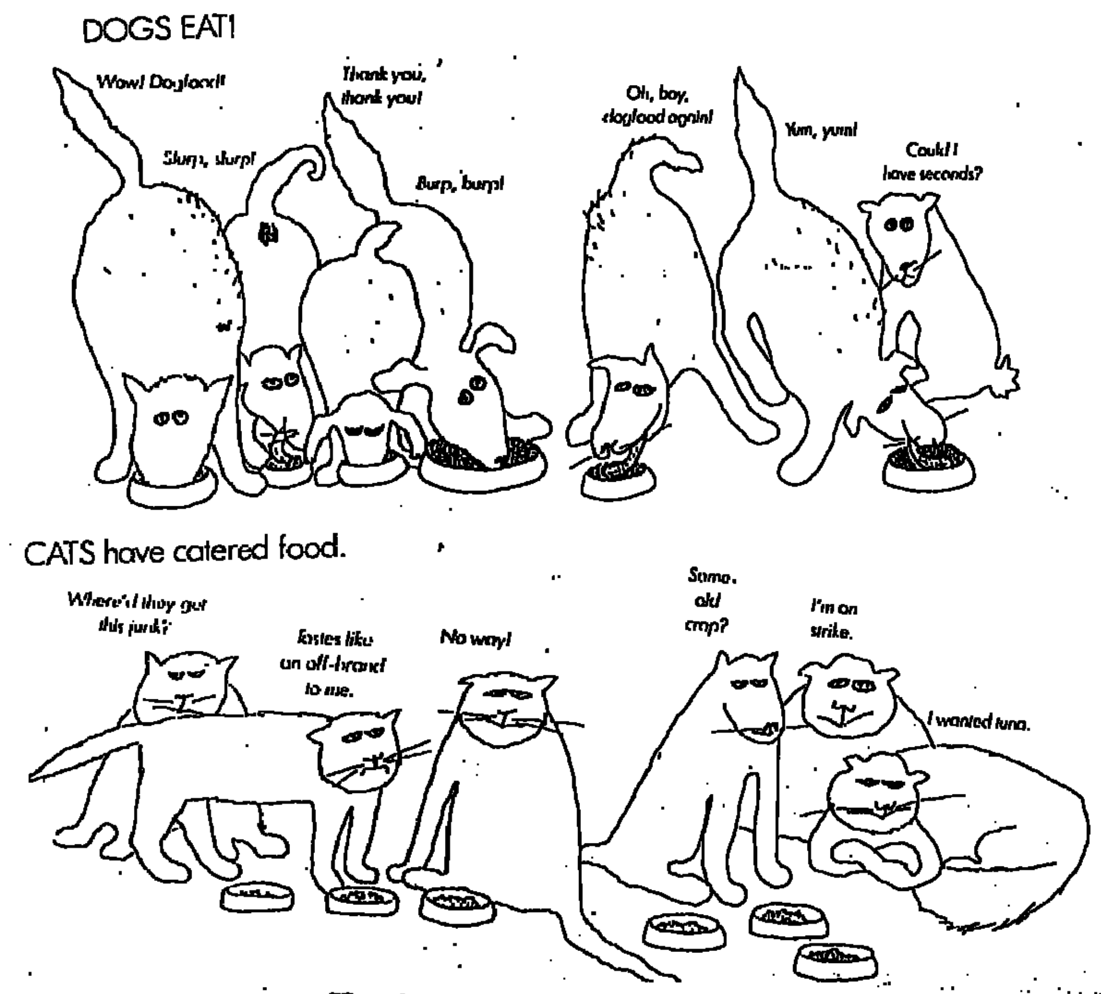

Dogs are better than Cats :מתוך

ברוב קולות: יהיו זרים

כדורגל

ראובן חנניה

הנהלת ההתאחדות קיבלה אתמול ברוב גדול של 16 תומכים ומתנגד אחד את התקנה החדשה לשתף בליגה הלאומית, החל מעונת המשחקים 1989/90 שני שחקנים זרים בכל קבוצה.

שני חברי הנהלה, נתן סלובטניק וגד סולמי, נמנעו וכאמור אחד התנגד — נחמן מנדל.

ההתאחדות גם החליטה על האופן שבו תצומצם הליגה הלאומית ל־12 קבוצות. בתום העונה הקרובה ירדו לליגה הארצית מהליגה הלאומית שלוש קבוצות ורק אלופת הליגה הארצית, בתום משחקי הפליי־אוף, תעפיל לליגה הלאומית.

בעונת המשחקים הקרובה, יתחלקו שתי הליגות העליונות — הלאומית והארצית — לשני בתי פליי־אוף כאשר בבית העליון בשתי הליגות יהיו שש קבוצות ולא שמונה כפי שהיה בעונה שעברה. שמונה קבוצות מהמקומות 7 עד 14 יאבקו נגד הנשירה.

אלופות בצרות מס

ראובן חנניה

מכיוון שאין מה לעקל בקבוצת הכדורגל של הפועל ת״א, החליטו שלטונות מס ההכנסה, דרך שלטונות ההוצאה לפועל, לפנות להתאחדות לכדורגל ולראשי הפועל ת״א ולשלול מהם את הזכות להיבנם למו״מ עם שחקניהם בכל דרך שהיא.

במלים אחרות, שלטונות מס ההכנסה לוקחים לעצמם את הזכות להיות האחראים על שחקני הכדורגל בהפועל ת״א בהיותם נכס כלכלי ממדרגה ראשונה.

לא רק הפועל ת״א, אלא גם בית״ר ירושלים באותה קטגוריה. בית״ר חייבת לשלטונות המס 1,420 מיליון שקל.

הפועל ת״א חייבת לשלטונות מס ההכנסה 4.7 מיליון שקל.

מעניין שמדובר בשתי האלופות של השנתיים האחרונות בכדורגל הישראלי.

במכתב שנשלח משלטונות המס נכתב בין השאר: „מס ההכנסה מטילים עיקול על זכות הפועל ת״א ובית״ר ירושלים להגיע להסכם או לחתום על מכירת שחקן כלשהו".

מכיוון שזהו תקדים נכנסה ההתאחדות לכדורגל לפעולה והיועץ המשפטי שלה, עורך הדין צבי יפה, יצטרך לשנות את הגזירה.

בהתאחדות הבינו עד עכשיו את הצורך של שלטונות המס לעקל הכנסות של כל קבוצה שפיגרה בתשלומי המס, אולם מכאן ועד לעיקול השחקנים — הדרך ארוכה.

טוטנהאם — מכבי ת״א 0:2

שירות „על המשמר"

קבוצת הכדורגל הלונדונית טוטנהאם שלא שיחקה בשבת בפתיחת הליגה האנגלית (מגרשה לא היה מוכן) גברה אתמול בווייט הארט ליין על מכבי תל־אביב 0:2.

המשחק לא התעלה לרמה גבוהה. במחצית הראשונה כמעט ולא היו הזדמנויות ליד שני השערים והמחצית אכן הסתיימה בתיקו 0:0.

עם פתיחת המחצית השנייה, בעקבות שינויים שבוצעו בהרכב טוטנהאם, העלה הבינלאומי כריס וודל את קבוצתו ליתרון 0:1 כשהכניע את משה מרכוס.

לאחר מכן נפסק כדור עונשין מ־11 מטרים לזכות טוטנהאם והדבר נוצל לכיבוש שער נוסף.

המשחק היווה את סיום מחנה האימונים של מכבי תל־אביב בו נוצחה מול טוטנהאם וקריסטאל פאלאס וניצחה את מילואי קווינס־פארק ריינג'רס 1:5.

חדיה במכבי ת״א היא שהמחנה עבר בהצלחה אבל הוברר מעל לכל ספק שלקבוצה חסר מגן ימני ולא מן הנמנע שכאשר תשוב תנסה לפתור בעיה זו.

במכבי שבעי רצון מהחוזר אבי כהן שהרשים במשחקים. גם אלי דריקס החלים מפציעה וחזר לעצמו.

35.000 ליש״ט להולנד

ראובן חנניה

התאחדות הכדורגל של הולנד תקבל 35 אלף לירות שטרלינג עבור בואה של אלופת אירופה - נבחרת הולנד — למשחק רעים עם נבחרת ישראל ב־4 בינואר.

המשלחת ההולנדית תנחת בארץ בשני בינואר ותמריא חזרה בשישי בו. הוצאות הטיסה יחולו על ההתאחדות ההולנדית.

הנבחרת ההולנדית קיימה את משחקה האחרון עם הנבחרת הישראלית באפריל 1978.

יצויין שההולנדים יקבלו את הסכום שנקבע בין שתי ההתאחדויות בלי שום קשר לשלושת שחקניהם הבולטים ביותר, שחקני מילאן האיטלקית חוליט, ואן־באסטן ודייקארד העלולים לא להגיע.

שביעייה חיפנית לרשת טמרה

„חבל שהמחנה המצויין הזה לא נמשך עוד כמה ימים" אמר אתמול מאמן כדורגלני מכבי חיפה אמציה לבקוביץ עם שוב הקבוצה ממחנה אימונים בן שבועיים בהולנד.

בשבת גברו החיפנים בסיטארט על העולה החדשה לליגה הארצית מכבי טמרה שאף היא התאמנה שם — 1:7 משעריהם של דוד לוי (2), איתי מרדכי (2), אבי גולדר, ירון גבעול וניר קלינגר שחזר לאימונים. יום קודם לכן נוצחה מכבי חיפה 4:2 על ידי קבוצה חצי מקצוענית מהולנד.

כבר היום תקיים מכבי חיפה משחק אימון במגרש „קצף" נגד מכבי עכו מליגה א' וביום חמישי תתמודד באותו מגרש נגד בית״ר חיפה.

15 חדשים נבחרת הנערים

יוסי סגטולט

מאמן נבחרת הנערים של ישראל בכדורגל, אמנון רז, יבחן באימון מחר 15 כדורגלנים חדשים שיצטרפו אל הסגל הקבוע המונה 20 צעירים.

לנערים מתוכננים אימונים רצופים עד המשחק עם הולנד שיתקיים בנובמבר.

כן מתוכנן מחנה אימונים ומשחקים בגרמניה בחופשת חג הסוכות.

שלושה דורות במסיבת העתונאים שקיימה אתמול מכבי תל־אביב. מימין לשמאל: אברהם שניאור, יהושע רוזין וחיים שטרקמן. (צילום: בני ברון)

גרמניה, ספרד, ארה״ב ו... ספר

מחלקת הכדורסל של מכבי ת״א קיימה אתמול מסיבת עתונאים בה הציגה את תוכניות הקבוצה • הוצגו השחקנים, הוצג המאמן, הוצגה התחולה והוצגה המטרה: עוד אליפות ועוד גביע

כדורסל

יצחק ויסהוף

אלופת ישראל בכדורסל קבוצת מכבי תל־אביב, תקיים מחר את משחק האימון הראשון שלה לעונת 1988/89 בשתתמודד בבית חלוחם באפקה נגד הפועל ירושלים.

למחרת תמריא הקבוצה הישראלית לברקזון שבמערב גרמניה, שם תתמודד בטורניר בין לאומי בהשתתפות ציבונה זאגרב מיוגוסלביה והקבוצה המערב גרמנית לברקזון.

מכבי ת״א תשוב לישראל ב־5 בספטמבר וכעבור ארבעה ימים תצא לטורניר נוסף בספרד, שם תקיים שישה משחקים, שיהוו הכנה לקראת פתיחת עונת הכדורסל ב־27 בספטמבר.

אתמול חגגה מכבי ת״א את פתיחת העונה עם כלי התקשורת. במסיבת עיתונאים רבת משתתפים, הוצגו חברי הנהלת הקבוצה, המאמן צבי שרף והקפטן דורון ג'מצ'י, שהחליף בתפקיד את מיקי ברקוביץ.

עו״ד שמעון מזרחי, יו״ר מחלקת הכדורסל, שבירך את כל נותני החסות לקבוצתו, כולל מפעל „עלית" התומך בקבוצה כבר 18 שנה, ציין כי מחלקת הכדורסל פועלת זה 56 שנים. „28 פעמים זכינו באליפות ו־19 עונות עשינו זאת ברציפות מתוך 34 עונות וברור כי גם העונה אנו שואפים לזכות באליפות שהיא לחם חוקנו ובגביע המדינה שנשמט מידנו בעונה שעברה".

עו״ד מזרחי סיפר גם על משחק קבוצתו נגד הפילדלפיה 76 ב־9 באוקטובר בספקטרום בפלדלפיה: „המארחים הסכימו לקיים את המשחק בשעה שלא שיגרתית מבחינתם — 1 בצהריים. הם התחשבו באוהדי הכדורסל בישראל שירצו לראות את המשחק בשידור ישיר והוא, אם יצא לפועל, יוקרן משעה 9 שעון ישראל. יהדות פילדלפיה מונה 380 אלף איש ואנו רק יכולים לברך על העובדה שבתקופה זו כאשר התדמית של ישראלית לא נראית טוב בעולם באה יוזמה שכזו. זה רעיון יוצא מהכלל וזה יהיה פתח לדברים ראשונים שמכבי ת״א מתמחה".

מזרחי סיפר עוד כי אחת מקבוצות הנערים של מכבי ת״א תיקרא על שמו של יעקב שאלתיאל שנפטר בשבוע שעבר.

מאמן האלופה צבי שרף סיפר על 16 אימונים שערכה מכבי ת״א עד היום: „האימונים התמקדו בכושר, תאום עבודת הקבוצה וגיבוש מבחינה קבוצתית במשחק ההגנה וההתקפה. ניסינו הרכבים של שחקנים במצבים שונים ועשרת משחקי האימון שיהיו לנו בתקופה הקרובה יביאו אותנו לכושר טוב בתחילת משחקי הליגה".

שרף הוסיף כי אחת המטרות החשובות של הקבוצה היא לשלב את לאוואן מרסר ולייזי גורדון: „בנוסף לכך אנו בודקים אפשרות לשחק עם שלושה גבוהים. במכבי יהיו שינויים גם בהתקפה וגם בהגנה".

המאמן מנה את שחקני האלופה בעונה הקרובה: דורון ג'מצ'י (קפטן), מוטי דניאל, וילי סימס, חן ליפין, גלעד כץ, אליעזר גורדון, קווין מאגי, לאוואן מרסר, קן בארלו, איציק כהן, ערן ברגשטיין ואורי בור.

גזבר המחלקה אריה ברנוביץ סיפר כי כל תכנון בית מכבי ת״א עבר שינוי לעומת התוכנית המקורית שהוצגה לפני 9 חודשים. „לאחר שהושגו כל האישורים נוכל תוך 3־4 חודשים לגשת לתחילת עבודת הבניה לבית מכבי ת״א שיוקם סמוך לאולם הפועל ת״א. ההשקעה תהיה 7־8 מיליון דולאר כאשר התמיכה הגדולה תהיה מהטוטו ומעיריית ת״א" אמר ברנוביץ.

במסיבת העיתונאים הוצג ספר „סיפורה של קבוצה" שהוקדש למכבי ת״א כדורסל ונכתב בידי שדר הרדיו דני דבורין. חמישה כדורסלנים נבחרו כבולטים בתולדות האגודה והם אברהם שניאור, תנחום כהן מינץ, חיים שטרקמן, טל ברודי ומיקי ברקוביץ. יהושע רוזין העניק את הספר לשחקנים.

„בארי לייבוביץ משופר"

כך אמרו אתמול על הרכש של הפועל תל־אביב, דניס ויליאמס. הוא הדהים בשליטתו בכדור וקלע 30 נקודות (חלק מהן בהטבעות) במשחק האימון ניצחה הפועל ת״א את בית״ר ת״א 85:123

יצחק ויסהוף

„זהו בארי לייבוביץ משופר. הוא מזכיר את כוכב העבר המצטיין של הפועל תל־אביב ושליטתו בכדור ממש מדהימה" — כך התבטאו אתמול רבים מ־200 הצופים שחזו בכדורסלן דניס ויליאמס, שהקנה החדש של הפועל תל־אביב שהדהים בביצועיו בנצחון קבוצתו על בית״ר תל־אביב 85:123 (50:65).

ויליאמס המתנשא לגובה של 1.95 מטר לעג לחוקי הטבע. הוא ריחף באוויר, התגבר על שומרים גבוהים ממנו בהרבה והטביע את הכדורים לסל בוירטואוזיות שהשאירה את קהל הצופים פעור־פה. בסך הכל הוא קלע 30 נקודות אך דומה היה כי אילו היה רוצה להכפיל מספר זה היה עושה זאת ללא בעיות.

עוד קלעו להפועל תל־אביב: טאונס 32, טרי 24, פרישמן 18, אמסלם 11, בנט 5 ולאסוף 3.

לבית״ר תל־אביב הירבו לקלוע: נדב שטיין 25, אמיר וייסמן 19, ומל הווארד 16.

מהמשחק נעדרו תומר וצור (התגייס אתמול לצה״ל) וגולה.

הערב ב־8.30 תתמודד הפועל תל־אביב עם הפועל הגליל־העליון.

היום יאושרו מאמנים לנבחרות

נשיאות איגוד הכדורסל תתכנס היום ותאשר את מינוי המאמנים לנבחרות הכדורסל של ישראל לבד מנבחרת הבוגרים אותה מאמן ראלף קליין.

קליין, יחד עם רכז הוועדה המקצועית איתן חפר, קיבלו הצעות רבות לאחר שהוצאו מכרזים ברבר מינוי המאמנים לנבחרות השונות ולאחר בדיקה ועיון בשמות נבחרו המתאימים ביותר.

הוועדה המקצועית תקבל דיווח מפי איתן חפר וקליין נמצא בארה״ב וישוב לארץ ב־5 בספטמבר).

לאחר ישיבת הוועדה המקצועית תתכנס הנשיאות ותאשר את המועמדים שנבחרו.

ישיבת הנשיאות הנוכחית תהיה אחרונה לעונה זו. בתחילת חודש ספטמבר תבחר הנשיאות החדשה.

ערעור הנפלד היום בעליון

יצחק ויסהוף

בית־המשפט העליון ידון הבוקר בערעור הכדורסלן נדב הנפלד להשתחרר מקבוצת האם שלו א.ס. רמת־השרון.

כזכור, קבע בית־משפט מחוזי בתל־אביב כי הנפלד, שהיה מושאל מרמת־השרון לגליל העליון, ישוב בעונה הקרובה לקבוצת האם שלו.

אחד משופטי בית־המשפט העליון יהיה השופט רב לוין שהוא גם חבר בית־הדין העליון של איגוד הכדורסל.

את נדב ייצג הכדורסלן־עו״ד שמואל זיסמן הנמצא עם קבוצתו הפועל חולון במחנה אימון בעין־גדי. לאחר המשפט אמור זיסמן לשוב מירושלים לעין־גדי.

● ארל ויליאמס, כדורסלן הפועל חולון, אמור להגיע היום לישראל ומייד לאחר נחיתתו ייצא לעין־גדי ויצטרף אל חבריו הנופשים מחולון העושים שם במחנה אמון.

בושה: יריב אוהב לריב

יוסף גלזר

הנהלת מחלקת הכדורסל של הפועל חיפה והפטרון יעקב שלזינגר יתכנסו היום לישיבה דחופה כדי לדון בתקרית חמורה שאירעה אמש באימון הקבוצה כאשר המאמן יריב ורשיצקי איים במלים בוטות על צלם העיתונות של „חדשות" ו„כלבו" שחר עזרן.

ראשית התקרית באימון יום ראשון אליו אסר המאמן כניסת עיתונאים, צלמים ואוהדים שביקשו לצפות בשחקן הזר החדש טוני טיצ'י. עזרן ניסה, למרות הוראת המאמן, וצילם ללא הצלחה יתרה את הכדורסלן מן היציע.

אמש כבר איפשרה הפועל חיפה לעיתונאים ואוהדים לצפות באימון, בניגוד לדעתו של המאמן שהמשיך לדרוש „אימון סגור". בתום האימון כשניסה הצלם עזרן לצלם את טיצ'י התפרץ ורשיצקי לעברו ולטענת הצלם אמר לו, לעיני שחקני הקבוצה: „אתה ומי ששלח אותך תשלמו ביוקר על אתמול. אני לא מוכן שתצלם אף אחד. אני אשבור לך את המצלמות".

גם כאשר ביקש הצלם לצלם את טיצ'י מחוץ לכותלי ההיכל אמר לו ורשיצקי: „אני אצא החוצה עם חכושי ואם תצלם אשבור לך את המצלמות".

מזכיר הפועל חיפה בכדורסל עוזיאל ביברשטיין גינה את התנהגות המאמן, מיהר להתנצל טלפונית בפני הצלם והזמינו לאימון שייערך הערב. על התנהגות המאמן לא תעבור ההנהלה לסדר היום.

אגב, טיצ'י ייבחן במשחק אימון ראשון ביום חמישי ברוממה נגד אליצור רמלה.

פרס, אופק ורבינוביץ מנסים להציל את הפועל תל־אביב

יצחק ויסהוף

גם אתמול לא קיבלו שחקני אלופת הכדורגל הפועל תל־אביב את הכספים שהובטחו להם על־ידי ראשי האגודה. העילה לאי־הזרמת הכספים לכיסי השחקנים נעוצה בדרישת נציב מס־ההכנסה יאיר רבינוביץ' תחורש בנוסף לסכום של מליון השקלים שהובטחו לו סידור להמשך גביית הכספים ובאחוזים שייקבעו בין הצדדים.

רבינוביץ' קיבל הסבר מראשי האגודה כי אין באפשרותה לשלם לו סכום נוסף לכיסוי חוב המע״מ ונאמר לו כי ברגע זה אין שום אפשרות להפריש סכומים נוספים כיוון שאז לא ישאר כסף לתשלום לשחקנים ולהחזר חובות למרכז הפועל שלקח את ההלוואה.

בשעות הלילה התכנסו בירושלים מ״מ ראש הממשלה שמעון פרס יחד עם מזכ״ל הפועל יצחק אופק, מנהל בנק הפועלים עמירם סיוון ונציב מס־הכנסה יאיר רבינוביץ'. חבורה זו התכנסה במטרה לפתור את הבעיות ולמצוא פתרון לקיום קבוצת הכדורגל של הפועל תל־אביב.

אמש אמר גזבר הקבוצה אברהם מזרחי כי אם בלילה לא תפתר הבעייה והיום לא יהיה כסף לשלם לשחקנים ספק אם האגודה תמשיך להתקיים: „הצ'קים קיימים, אי־אפשר לחלק אותם לשחקנים כיוון שאז יהיה עליהם עיקול ואף אחד לא יראה אגורה".

שחקני הקבוצה שהתכנסו אמש במלון „פלאזה" קיבלו דו״ח על מהלך העניינים. נמסר להם כי הלילה (אמש) מקווים למציאת הנוסחה ונאמר עוד כי במידה ולא ימצא פתרון יתכן והשחקנים יורשו להתאמן בקבוצות אחרות או שיבוצע צעד דראסטי והקבוצה תפורר.

בתגובה להודעת מס־הכנסה כי הפועל תל־אביב לא תוכל למכור שחקנים אלא רק דרך מס־הכנסה אמר ח״כ הנהלה בכירה: „אנחנו לא נמכור שחקנים. נשחרר אותם ללא תמורה ואז שלטונות המס לא יראו אגורה מהם. אין לנו רצון לתבוע משחקנים כספים". אמר אותו גורם.

אתמול בפלשינג־מדו, ניו־יורק

שירות „על המשמר"

הטניסאי הישראלי עמוס מנסדורף יתמודד רק היום עם חציבי איוואן לנדל באליפות ארצות הברית הפתוחה בפלשינג־מדו, ניו־יורק.

אתמול נפתחו המשחקים והשבדי מאטס וילאנדר, המדורג שני, מוליך מול האמריקני גרג הולמס 2:6, 1:6, 2:1. המשחק הופסק בגלל גשם.

דארן קאהיל מאוסטרליה גבר בקלות על לאוסון דונכאן מארצות הברית 0:6, 0:6, 2:6.

ג'ון קארלסון משבדיה מתעייף כשמוליך מול ולובודאן זיבוינוביץ' מיוגוסלביה 0:6, 4:6, 0:1.

מארק וודפורד מאוסטרליה מוליך על אורלנדו מאסו מארגנטינה 3:6, 0:6, 0:2.

האמריקני סאמי ג'אמלבה מוליך מול מיגל גידו מפורטוריקו 1:2.

מנו אוסטינג מהולנד מוליך על מייק רוברטסון מארצות הברית 3:6, 6:6.

הצרפתי טרי טילאן מוליך במשחקו עם בן ארנצו גי פורגה 5:7, 3:4.

בין הנשים ניצחה האמריקנית זינה גאריסון את ניקול פרוביס מאוסטרליה 0:6, 3:6.

אמי פראוויר מארצות הברית הכניעה את אולגה טסארבופולו מיוון 1:6, 6:7.

הדרום אפריקנית הלנה רינקה ניצחה את ראדקה זרובאקובה ומצ'כיה 1:6, 4:6.

כלינדה קורדואל מנירדוילנד מוליכה אנדראה הוליקוכה מארה״ב 6:3, 0:6, 1:2.

ג'ולי האלר מצרפת צוערת ביתרון על אן דו־ריס מבלגיה 6.2, 1:6.

האיטלקיה ליגרה מארנרד מוליכה על קריסטינה זיינגר מגרמניה המערבית 5:7, 0:2.

איטלקיה אחרת, רפאלה מאגי, מוליכה על ג'ון אוןפורל מאוסטרליה 6:7 (4:7).

דינקי ואנדראנסבורג מדרום אפריקה גברה על ווגדי וייט מארצות הברית 3:6, 4:6.

הבלגית סנדרה וסרמן מוליכה על סנדרה צ'אקיני מאיטליה 6:7, 1:0.

הגליל — הפועל י־ם 71:89

נפתלי קורן

המפסד ראשון למאמן קלצקוביץ' בירושלים. הפועל ירושלים שיחקה אמש במשחק המבחן הראשון שלה מול גליל־עליון רע מאוד. התקוות מתוכננות לא היו בנמצא אמש בירושלים ובסיום ניצחו שחקני הגליל 71:89.

החמישיה הפותחת של ירושלים הורכבה מחמישה קלעים. חנן ושפע הלכו לאיבוד ולא באו לידי ביטוי משום שבלערי גבוהים אין תסימות. הקבוצה הירושלמית נמוכה דבר שהבליט בעיית ריבאונדים הן בהתקפה והן בהגנה.

לעומתם הפועל גליל עליון, משופעת בשחקנים טובים, ותחזקה מאוד עם הצטרפותם של סטיב מלוביק ואור גורן ועתידה לפניה. הגליליים שיחקו מצויין והותירו רושם ברורה שמקומם בעונה הבאה הוא בין המקומות הראשונים.

שפטו היטב פישגורה ורבינוביץ' לעיני 800 צופים, בהיכל ע״ש גולדברג בירושלים.

● קלעו לגליל העליון: פרימן 21, פליישר 16, ליף 16, מלוביק 13, מזרחי 8, גורן 7 והנפלד 4.

● קלעו להפועל ירושלים: גרהם 17, שפע 14, חנן 10, מילר 10, אולדריג' 12 וקארטר 8.

מתאזרחים וזרים בקבוצות הלאומיות

קבוצה	מאמן נוכחי	מאמן קודם	מתאזרחים	זרים
מכבי ת״א	צבי שרף	רלף קליין	וילי סימס, לאוואן מרסר	קווין מאגי, קן בארלו
הפועל ת״א	יעקב אדלר	משה וינקרנץ	ג'יימס טרי, האוורד לאסוף, קיט בנט	לינטון טאונס, דניס ויליאמס
הפועל הגליל־העליון	מולי קצורין	מולי קצורין	ברד ליף, סטיב מלוביק	ויין פרימן, טרי מרטין
הפועל חולון	מרווין קסלר	מרווין קסלר	דייוי בורמור, ג'ונתן דלזל, ארל ויליאמס	ארי פיליפס, לארי ספיירס
אליצור נתניה	יהושע רוזין	צבי שרף	קארל נברסון, דייויד בלאט	רידיק דמרי
מכבי רמת־גן	אפי בירנבוים	אפי בירנבוים	—	הארולד קילינג
מכבי חיפה	פנחס גרשון	חיים בוכבינדר	—	דרל ברידן, בוב וולאס
הפועל חיפה	יריב ורשיצקי	יריב ורשיצקי	רוברט יוברט	עדיין לא נקבעו
אליצור רמלה	שמחה ריגר	יעקב אדלר	גרג קורנליוס	ארנסט גראהם, דייויד תרדקיל
הפועל ירושלים	פארוק קולנוביץ	שמחה ריגר	בילי מילר, מייק קרטר	אולדריג' הדסון, גרי גראהם
מכבי ראשל״צ	משה וינקרנץ	יהושע רוזין	קורקי נלסון	גארי פאלמר, ריצ'ארד רלפורד
הפועל איתן גבת	רוני שיפטן	רוני שיפטן	—	גאס סאנטוס, רוי ברדייר

17 מתאזרחים לעומת 23 בעונה שעברה בליגה הלאומית

שישה מתאזרחים ירדו ליגה

שמונה מתאזרחים נשארו בקבוצותיהם ★ תשעה החליפו מדים ★ מכבי חיפה, מכבי רמת־גן והפועל איתן־גבת – זרים וכחול־לבן ★ האלופה, מכבי ת״א ומחזיקת הגביע, הפועל הגליל־העליון, שמרו על הזרים ★ רק חמישה מאמנים נשארו בקבוצותיהם

כדורסל

יצחק ויסהוף

הליגה הלאומית בכדורסל תיפתח ב־27 בספטמבר. הקבוצות הבכירות יציגו את הרכש אותו ביצעו בקייץ האחרון. אם הכדורסלנים הזרים יגלו אותה רמה, כמו באימונים, ובעקבותיהם זכו בכותרות מאירות־עיניים, צפוייה לנו ליגה מעניינת.

אולם תופעה בולטת אחת תאפיין ליגה זו. מספר המתאזרחים יצטמצם לעומת השנה שעברה. בליגה הנוכחית יטלו חלק 17 מתאזרחים וכדורסלנים בעלי אזרחות ישראלית שנולדו בארה״ב), לעומת 23 ששיחקו בה בעונה שעברה.

המתאזרחים שייפרדו מהליגה הלאומית רובם ישחקו בליגה הארצית: סטיב שלכטר, טרי פייר, לן קהלאס, מל הווארד, דייוויס רוס וסטיב פולאק.

לפני שלוש עונות החליט הבורר, עו״ד עובדיה רזיאל, כי כדורסלן יהודי המגיע מחו״ל, יוכל לשחק בליגה הלאומית, או הארצית, רק לאחר ששהה בישראל שלוש שנים. החלטה זו החלה לתת את אותותיה, אמנם באיטיות ומספר המתאזרחים בליגה מצטמצם והולך, עובדה שתאפשר ליותר שחקנים ישראליים לתפוס מקום בהרכב קבוצותיהם.

מרסר — העברה בולטת

מבין השחקנים המתאזרחים ששיחקו בעונה החולפת נותרו באוונן קבוצות שמונה. שמונה אחרים החליפו קבוצות. וילי סימס (מכבי ת״א), ברד ליף (הפועל הגליל־העליון), דייויד בורמור (הפועל חולון), קארל נברסון (אליצור נתניה), רוברט יוברט (הפועל חיפה), בילי מילר (הפועל ירושלים), האוורד לאסוף (הפועל ת״א) וקורקי נלסון (מכבי ראשל״צ) נשארו בקבוצותיהם.

לעומת זאת החליפו שבעה מתאזרחים קבוצות, ההעברה הבולטת ביותר היא זו של לאוואן מרסר מהפועל ת״א למכבי ת״א; ג'יימס טרי מהפועל חולון בעונה החולפת, התחלף עם ג'ונתן דלזל מהפועל ת״א; סטיב מלוביק עבר מאליצור נתניה להפועל הגליל־העליון לאחר „רומן" קצר שהיה לו עם הקבוצה הצפונית לפני שלוש עונות; גרג קורנליוס עזב את האלופה, מכבי ת״א, לטובת אליצור נוהדיוד רמלה, שנפרד מכוכבה ארל ויליאמס שישחק בהפועל חולון; דייויד בלאט עבר ממכבי נתניה לאליצור נתניה ומייק קרטר החליף את מכבי נתניה בהפועל ירושלים.

ויליאמס יהיה המתאזרח השלישי בהפועל חולון: יחד עמו ישחקו דייוי בורמור וג'ונתן דלזל. הקבוצה תיאלץ לוותר במשחקי גביע־קוראץ' על מתאזרח אחד מאחר שמותר לשתף רק שני מתאזרחים בגביעי־אירופה. מייק קרטר, ששיחק במכבי נתניה, שנשרה לליגה הארצית, ימשיך לשחק עונה נוספת בלאומית, לאחר שהצטרף להפועל ירושלים. קיט בנט עוזב את הפועל ירושלים בדרכו להפועל תל־אביב (הדבר עדיין בבירור).

קבוצות הפועל איתן גבת, מכבי רמת־גן ומכבי חיפה יתנו אימון בשחקני כחול־לבן. לקבוצות אלו אין מתאזרחים. להפועל חיפה, אליצור נוהדיוד רמלה ומכבי ראשון־לציון מתאזרח אחד.

שתיים שמרו על הזרים

לגבי שחקנים זרים הצליחו האלופה, מכבי תל־אביב, ומחזיקת הגביע, הפועל הגליל־העליון, לשמור עונה נוספת על הזרים שכיכבו אצלן. קן בארלו וקווין מאגי ישחקו בשורות האלופה, ואילו טרי מרטין וויין פרימן יעשו זאת בהגליל־העליון.

הפועל תל־אביב נפרדה רק מזר אחד (קארל איימוס) והשאירה את לינטון טאונס.

מכבי רמת־גן, שרצתה בהמשך שרותיו של סטן מאיו, תיאלץ להסתפק בהארולד קילינג, מאחר שמאיו הודיע שלא ישוב.

יתר הקבוצות החליפו את השחקנים הזרים. הפועל חיפה לא החתימה עדיין אף שחקן זר עד כתיבת שורות אלו ומכבי רמת־גן בוחנת זר שני.

הפועל הגליל־העליון יכולה להיחשב לקבוצה השמרנית ביותר בליגה. הגליל, בנוסף להשארת שני הזרים, נתנה אמון גם במאמן מולי קצורין, שהוחתם לארבע עונות.

פרשיית־הקייץ של קצורין עם מכבי ת״א לא פגעה במוניטין של המאמן, שהצליח להביא להגליל שני שחקנים מוכשרים, אור גורן וסטיב מלוביק. הגליל תיפרד מנדב הנפלד, ששירת אותה נאמנה במשך שתי העונות.

בנוסף להפועל הגליל־העליון החליטו עוד ארבע קבוצות להמשיך ולתת אשראי למאמנים שאימנו אותן בעונה החולפת: מרווין קסלר (חולון), אפי בירנבוים (מכבי רמת־גן), יריב ורשיצקי (הפועל חיפה) ורוני שיפטן (הפועל איתן גבת).

צבי שרף שב למכבי תל־אביב לאחר עונה באליצור נתניה; פנחס גרשון, שלא אימן בעונה שעברה, שב לאמן את מכבי חיפה, ואילו מאמנים כחיים בוכבינדר (מכבי חיפה) ורלף קליין (מכבי תל־אביב) לא יאמנו בלאומית. בוכבינדר ירד לליגה הארצית, ואילו קליין הפך מאמן־על של נבחרות ישראל.

מאיירס נפסלה בגלל סמים

בגלל נטילת סמים אסורים נפסלה האלופה האמריקנית ב־50 ו־100 מטר חופשי ו־100 מטר פרפר אנג'ל מאיירס מהשתתפות במשחקים האולימפיים בסיאול.

מאיירס היתה מועמדת לחמש מדליות זהב מכיוון שהיתה נוטלת חלק גם במשחה השליחות 100x4 מטר חופשי ו־100x4 מטר מעורב.

במשחי המבחן שנערכו בחודש שעבר הציבה מאיירס שני שיאים אמריקניים הנופלים במעט מן השיאים העולמיים המוחזקים בידי שחייניות מזרח גרמניות, ובלא ספק היתה מהווה יריבה רצינית לשחייניות אלו.

ליברפול — נוטינגהאם 1:4

האלופה האנגלית ליברפול ממשיכה לקטול את יריבותיה. הפעם עשתה זאת במסגרת טורניר שמונה הגדולות באנגליה כשהביסה במגרשה את נוטינגהאם 1:4.

הפעם שותף במשחק החלוץ הוולשי איאן ראש אולם הוא הבקיע. את השערים הבקיעו הפחות מפורסמים, למעט החלוץ הבינלאומי ג'ון בארנס שכבש שער אחד. את השער לאורחים הבקיע הבינלאומי קליין ווב.

יותר מ־20 אלף צופים חזו במשחק.

מנצ'סטר יונייטד גברה, לעיני יותר מ־16 אלף צופים, על אברטון 0:1 כשאת שער הנצחון כבש הסקוטי הבינלאומי גורדון סטראכאן.

קייב, אושפז שוב בשל בעיות בלבו ולכן יחמיץ את משחק הנבחרת מחר ברקייאביק נגד איסלנד במסגרת מוקדמות גביע העולם.

● הרץ האמריקני הוותיק סטיב סקוט שמאה פעמים ירד מארבע דקות בריצת המייל והוא למעשה הרץ השני בהיסטוריה שעשה זאת, ניצח בריצת 3000 מטרים בתחרות בסקרמנטו קליפורניה בזמן מעולה של 7:49.36 דקות והקדים את המקסיקני ארטורו באריוס 7:50.72 דקות.

טוטנהאם תוענש

מועדון הכדורגל הלונדוני טוטנהאם צפוי לעונש על שמשחק הליגה שעמד להיערך בשבת על מגרשו נגד קובנטרי בוטל שש שעות לפני המועד.

התאחדות הכדורגל האנגלית קיבלה זאת בהתמרמרות וככל הנראה תטיל עונש על המועדון היוקרתי על שלא מצא לנחוץ להשלים את שיפוץ המושבים בטרם עת.

המשטרה אסרה את קיום המשחק מכיוון שמקומות העמידה טרם הושלמו והחליטה לא לאשרו מטעמי בטיחות.

הנהלת המועדון הצליחה למנוע מכל מהאוהדים כשהודיעה על הביטול שש שעות לפני שריקת הפתיחה.

● ואלרי לובנובסקי, מאמן נבחרת בריה״מ בכדורגל וקבוצת דינאמו

הפסדים לנבחרות הנכים בהולנד

מאת אברהם תשובה

נבחרות הגברים והנשים של ישראל בכדורסל לנכים, השוהות במחנה אימון בהולנד הפסידו במשחקי המבחן שנערכו בתחילת השבוע.

נבחרת הנשים שהיה זה משחקה השני נגד ההולנדיות הפסידה 39:28 לאחר 21:16 במחצית. בתחילת המשחק היו יחסי הכוחות שקולים אך עם יציאתן של בתיה שויקי ואריאלה מיזן בחמש עבירות עבר היתרון להולנדיות שהצליחו לשמור עליו עד לסיום המשחק.

נבחרת הגברים לא הצליחה לנצח גם במשחק המבחן השני נגד סגנית אלופת אירופה נבחרת הולנד. במשחק זה הפסידה ישראל 48:43 לאחר 27:20 במחצית.

בסך־הכל קיימה נבחרת הגברים, בחודשים האחרונים, ששה משחקי מבחן נגד ההולנדים, ארבעה מהם נערכו לאחרונה בישראל. בכל שש המשחקים ניצחו ההולנדים.

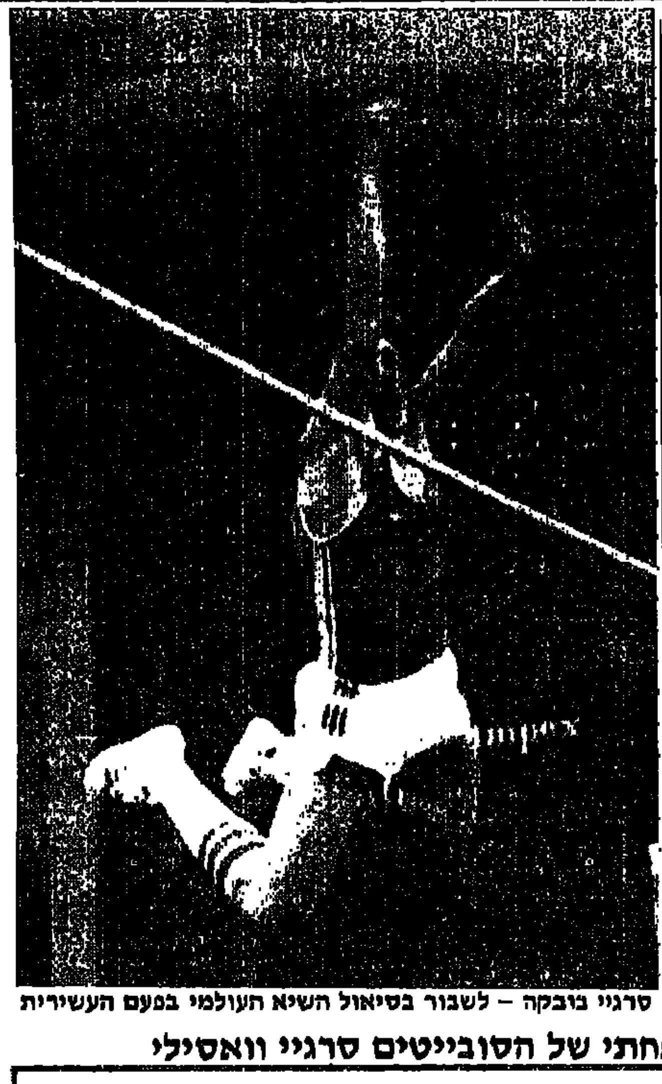

סרגיי בובקה – לשבור בסיאול השיא העולמי בפעם העשירית

הדיבוק המשפחתי של הסובייטים סרגיי וואסילי

שיאו של בובקה במוט שייך כבר למאה הבאה

הקופץ, הנשוי למתעמלת אומנותית, נטש את הכדורגל וההוקי־קרח לטובת המוט ★ רעייתו מאמנת אותו ב...תרגילי־גמישות ★ מדליית־זהב בטוחה בסיאול

שבח בן־גבריאל

כולם בטוחים שמדליית־הזהב בקפיצה במוט בסיאול תיפול בידיו של גדול הקופצים בזמננו, הסובייטי סרגיי בובקה, שהצליח לשבור תשע פעמים את השיא העולמי, עד שהעמידו על 6.06 מטר.

סרגיי בובקה, בן ה־24, יליד וורושילובגראד שבאוקראינה נשוי לליליה, מתעמלת אומנותית, היה קופץ אלמוני ב־1983, באליפות העולם בהלסינקי, והוא בן 19 בלבד. אבל הוא הפתיע את כולם, ובעיקר את הצרפתי טיירי ויניירון, או שיאן העולם, כשנטל את הבכורה, עם הישג של 5.70 מטר. כבר בחודש מאי 1984 הציב את שיאו העולמי הראשון — 5.85 מטר. תוך חודשיים שיפר אותו פעמיים, בטרם שויניירון הצליח להחזירו לעצמו באוגוסט ברומא.

המאבק בין השניים נמשך והגיע לשיאו כאשר בובקה התקנא בצרפתי שהציב את השיא העולמי על 5.91 מטר. לא חלפו 14 דקות (!), והסובייטי הוכיח שהוא טוב יותר — 5.94 מטר. מאז מתמודד בובקה אך ורק עם עצמו.

מבצע־תארים

סרגיי בובקה נכנס לספר־השיאים של גינס גם בכובשו פיסגת השישה מטר. הוא היה הראשון שהדביק גובה זה. התאריך ההיסטורי — יולי, 1985. נבובקה קפץ באותו יום בדיוק 6 מטר. מאז חלפו יותר משלוש שנים, והשיא העולמי שופר על־ידו בזה אחר זה, בשישה סנטימטרים. השנה ביצע סרגיי בובקה פעמיים מבצע של שיא עולמי, בברטיסלבה בחודש יוני וכעבור חודש בניס שבריביירה הצרפתית.

למעשה נטל סרגיי בובקה את כל התארים הגדולים האפשריים, לבד ממדליית זהב אולימפית. פעמיים זכה בתואר העולמי: ב־1983 בהלסינקי וב־1987 ברומא. הוא החמיץ את מדליית־הזהב ב־1984 בלוס־אנג'לס בגלל החרם של הגוש המזרחי. בתואר האירופי זכה ב־1986, ואת התואר העולמי באולמות נטל ב־1985 וב־1987.

יש אומרים ששיאו העולמי שייך כבר למאה הבאה, אך בובקה הצליח להקדימה. סרגיי עצמו אומר: „קיימת אפשרות שאצליח לעבור 6.20 מטר. עדיין לא מיציתי את כל יכולתי, ואינני יודע את הגבול. כל פעם שאני קובע שיא עולמי זה נראה לי חלום".

בובקה מקיים אימונים סדירים במירוצים ובתרגילי התעמלות, יחד עם רעייתו. הוא הצליח לעבור 100 מטר בזמן של 10.40 שניות, ועל־כך אומר: „אני חייב לשפר את מהירות ריצתי כדי להצליח להתרומם גבוה יותר. ההתעמלות מאפשרת לי לבצע תרגילים באויר בטרם שאני שומט את המוט וחולף על הרף. לשם כך זקוקים הקופצים לכח ושילוב זריזות".

נולד למוט

מומחים סבורים שהטכניקה של בובקה מושלמת, ואותה יצר עבורו מאמנו ויטאלי פטרוב, שהבחין מייד שסרגיי נולד להיות קופץ במוט. הוא הצליח לשכנעו לפרוש מהכדורגל וההוקי־קרח, שהיו אהובים עליו בילדותו.

פטרוב היה זה שהעלה אותו למכות בגבהים, בהיותו בן 17. אל סרגיי „נדבק" אחיו המבוגר יותר, אז בן 20, ואסילי. גם האח שיכנע את סרגיי לפרוש ממשחקי הכדור לטובת המוט. שניהם מתאמנים בפיקוחו של פטרוב בעיר האוקראינית דונייצק (אגב, בעיר זו נערך משחק הטניס בגביע־דייוויס בין ישראל וברית־המועצות).

שני האחים תפסו את המקומות הראשונים באליפות אירופה בשטוטגרט ב־1986. סרגיי נטל את הזהב, וואסילי את הכסף.

בטחונו של סרגיי בובקה גבר, ולאחרונה הוא מעלה את הרף בכל תחרות לגובה התחלתי של 5.70 מטר. אבל רצה הגורל שפעמיים כשל במפתיע ונשר בגלל עובדה זו.

אם סרגיי בובקה יזכה בתואר האולימפי הוא יעשה היסטוריה. עד כה לא הצליח אף קופץ מוט סובייטי לזכות בבכורה האולימפית בענף זה.

השליטה במוט היתה נחלת הקופצים האמריקניים, שנטלו את התארים האולימפיים 16 פעם, מאז 1896, כשהויט קפץ 3.30 מטר, באולימפיאדה הראשונה באתונה, ואחרון האמריקנים שזכה בזהב היה סיגרן ב־1968 במכסיקו־סיטי, עם הישג של 5.40 מטר. מ־1972 השתלטו על ענף זה קופצי הגוש המזרחי: נורדוויג ממזרח־גרמניה (5.50), שלושארסקי מפולין (5.50) וקוזאקייביץ' מפולין (5.78). בלוס־אנג'לס בהיעדר קופצי מזרח אירופה, נטל את התואר הצרפתי קינו, שהחזיר לארצו את הזהב מקץ 78 שנה (5.75). הצרפתי הראשון שזכה בזהב היה גונדר ב־1906 (3.40).

כשנותר פחות מחודש לפתיחת המשחקים האולימפיים אין קופץ בעולם שמסוגל לדרגג את סרגיי בובקה המשקיף ממעל, לפחות עם „פור" של עשרה סנטימטרים.

סרגיי בובקה אמר בראיון בשבוע שעבר: „אני מתכונן לשבור בסיאול בפעם העשירית את שיאי העולמי. המטרה — 6.10 מטר".

ווקר לא יגשים חלומו

אלוף אולימפיאדת מונטריאול ב־1976 בריצת 1500 מטר הניו־זילנדי ג'ון ווקר לא יגשים את החלום להשתתף בפעם השלישית במשחקים האולימפיים מכיוון שגיד עקב רגלו לא החלים כליל.

הוא הודיע על פרישתו מן המבחנים ולא ייצא איפוא לייצג את ארצו במשחקים האולימפיים בסיאול.

ג'ון ווקר, בן ה־36 החזיק בעבר בשיא העולם בריצת המייל המקבילה לריצת 1500 מטר והיה מן הרצים הסימפטיים והמבוקשים ביותר בעולם.

● בגלל חשש מבעיות קהל הצופים נדחה משחק הליגה בהולנד בין צוולה ואייאקס אמסטרדם שעמד להיערך בעיר צוולה.

הוא שטף כלים ושיחק

(המשך מעמוד ראשון)

כ־2 ק"מ מביתם של בני הזוג, עשה את דרכו אליהם ברגל. הבת יפעת עלתה במדרגות והבחינה בגבר זר העולה אחריה. היא פתחה את דלת הדירה ונכנסה. כעבור כמה שניות נשמעו כמה נקישות חזקות בדלת ואביטן הופיע עם מבט מפוחד בעיניו ואקדח 9 מ"מ בידיו.

שמעון הרים ידיים

את סיפור 24 השעות בביתה מספרת האם אסתר אלמקייס: "קפצתי מהספה מרוב בהלה. לא ידעתי מי הוא ומה הוא רוצה. הוא אמר לי אל תדאגי גברת אני לא יעשה לך שום דבר. תעשי כל מה שאגיד לך ויהיה בסדר. אביטן שאל אותי אם יש עוד מישהו בבית ואמרתי לו שבעלי שמעון ישן בחדר השינה והבן שלי זיקו צריך להגיע בכל רגע מהבריכה. פתאום אמר לי שקוראים לו הרצל אביטן. השם שלו לא אמר לי הרבה, אבל הבנתי שמדובר באסיר והוא סיפר לי שברח מהכלא. נכנסנו לחדר השינה והערתי את שמעון. בעלי לא הבין מה קרה. כשראה את אביטן עם האקדח, הרים ידיים. אמר לו הרצל: 'אני לא אפגע בכם. אני הרצל אביטן. יש עוד מישהו בבית?' שמעון, בעלי, עדיין לא תפס מה קורה והרצל חזר ואמר לו שלא יעשה לנו כלום, אם נתנהג בצורה נורמאלית. הוא הוסיף כי הוא נמצא בלחץ נוראי, וחשב שהוא הרג את הסוהר שירה לעברו. לדעתי הוא פחד מזה. אחר־כך ישבנו בסלון. הדלת היתה נעולה והרצל שמר את המפתחות אצלו".

היה מאוד אדיב

"הרצל היה מאד אדיב אלינו וקשה היה להאמין שהוא עבריין. הוא סיפר לנו על חשוד במפעל היהלומים "קרן אור" ועל רצח השומר במפעל. כן דיבר על החבר שלו ועל בנו. הוא חזר ואמר שאין לנו כל סיבה לפחד ממנו, ושאיננו מסוכן לציבור.

אחר־כך פנה אלי ואמר: אני רוצה להרגיש חופשי בבית, תכיני ארוחת צהריים. אני הכנתי סלטים והגשתי חמין לשולחן. אביטן אמר לי 16 שנים לא אכלתי חמין כזה".

רחץ כלים וכתב שירים

"אחרי הארוחה אמר לי: 'אסתר, תני לי להרגיש חפשי'. הוא אסף את הכלים מן השולחן ושטף אותם בכיור. אח"כ פתח את הארונות במטבח וראה בהם הרבה דברים טובים. פתח את המקרר ואמר: כל כך הרבה דברים טובים. כמה זמן שלא ראיתי מקפיא עם כל כך הרבה בשר. 16 שנה לא ראיתי בית עם אנשים מסודרים, שהיו בריאים, אני אהיה אתכם עד מחר כי אצטרך להגיע לפגישה ביום ראשון עם מישהו. אחרי הצהריים שיחק עם הילדים, ואפילו כתב שירים במחברת ליפעת".

"בשעה 11 בלילה אמר לי אביטן ללכת לקנות לו סיגריות "קנט", אבל פחד שאדבר עם אנשים בדרך. אמרתי לו אין בעיות אני אקנה לך סיגריות. הוא שאל כמה זמן זה יקח לי? אמרתי לו, לפחות רבע שעה. הוא נתן לי כסף וירדתי למטה. חזרתי אחרי 25 דקות, והוא שאל אותי למה התעכבתי ואם דיברתי עם מישהו. עניתי שלא דיברתי עם אף אחד, ואפילו לא אמרתי שלום לשכנה למטה. הוא בכל זאת לא נרגע וכל רגע שאל אותי אם אני בטוחה שלא סיפרתי למשטרה. "אם סיפרת למשטרה אני לא אעשה לכם שום דבר, אני רק אברח מפה מהר לפני שיגיעו".

"הוא ישב כל הלילה עם הנשק. נדמה לי שעצם את העיניים לכמה שניות והנשק נשמט מידיו. אבל חששנו להשתלט עליו לפני שיתעורר".

טילפן לגלי צה"ל

"ביום ראשון שלח אותי הרצל לקנות את כל העיתונים בקיוסק. הוא רצה לדעת מה כותבים עליו ומה יודעים עליו במשטרה. מאוחר יותר התקשר לגלי צה"ל לטלפון האדום. ידע בעל פה את המספר שלהם. הרצל ביקש ממני להתקשר גם לעורך־הדין שלו יפתח, אבל כנראה ידע שמצותתים לטלפונים באזור וכל 5 שניות הסתכל בשעון. בשעות הצהריים פקד עלינו הרצל להזמין לו מונית ולקח את בעלי ואת בתנו כבני־ערובה, עד ששחרר אותם בצומת רעננה", סיימה אתי את סיפורה.

עסקות חריגות

(המשך מעמוד ראשון)

גליל", באמצעות חברת־האם שלה, "גליל החזקות". לאוטמן מכר בזמנו לחברת־האם חבילת מניות בשווי של כ־1.1 מיליון ש"ח, עקב הודעה מחודשת על הנפקה צפויה של החברה. אחר־כך בוטלה ההנפקה, שערי המניות ירדו, ושווי חבילת המניות שנמכרה ירד ל־600 אלף ש"ח.

עסקי פורס' בלומנטאל ב"דנבאר"

"דנבאר" עסקה בעבר בחיפושי נפט, והיתה חברת־בת של "טראויל" (כיום "קידן"). החברה התאגדה בתחילת 82 ובמאי אותה שנה גייסה מהציבור כ־54 מיליון דולר. כמחצית מהסכום נוצל לחיפושי נפט והיתר הושקעה בנכסים פיננסיים נזילים. בספטמבר 86 השתלטו על החברה אלי מקבי ופרופ' מיכאל בלומנטל, מומחה בעל־שם לניתוחי עיניים. השניים ניכו את השקעותיה בחיפושי נפט והחלו לנצל את הכספים הפנויים להשקעות פיננסיות. מאז הושפעו תוצאות פעילות החברה מרווחים שהיא צברה בהשקעות בניירות ערך ומשיעורי הריבית הריאלית במשק. לרשות שני המשקיעים עומדים כרגע כלל אמצעים נזילים בהיקף גדול, ובנוסף לכך היא נותנת שירותים כלכליים ושירותי ניהול, כולל לבעלי עניין בחברה. למשל, החברה נותנת שירותי ניהול לחברת "עין טל שירותי רפואה" של פרופ' בלומנטל ולחברת "א.מ. ניהול מרפאות", האחראית על שירותי רפואת העיניים של בלומנטל ולחברת "א.מ. ניהול מרפאות", האחראית על שירותי רפואת העיניים של בלומנטל בבית חולים "אסותא".

בגלגולה הקודם, כאשר היא היתה מעורבת גם בקידוחי נפט, צברה החברה הפסדים גדולים, ולכן בעליה הנוכחיים משלמים בינתיים מיסים נמוכים ביותר. אלי מקבי עוסק בניהול השוטף של החברה, ואילו פרופ' בלומנטל מיוצג בדירקטוריון "דנבאר" על־ידי רעייתו, נעמי בלומנטל, שמשמשת גם כמנהלת בחברת "אורלוגר" וחברה בהנהלת "עמותת ארגון נשים ליברליות". את 87 סיימה "דנבאר" ברווח נקי של 1.4 מיליון ש"ח, ובמחצית הראשונה של 88 רשמה רווח של 187 אלף ש"ח בלבד. ירידה זו נבעה מהמצב בשוק ההון ומירידת הריביות במשק.

עיסקה חריגה

"לדנבאר" יש שתי חברות בנות לא פעילות — "דנבאר תעשיות" ו"מנורה ניהול חיפושי נפט". "דנבאר תעשיות" הוקמה לפני כשנה על־ידי שני המשקיעים הנוכחיים כדי לגייס כספים להשקעות בתעשייה, אולם היא עדיין לא הופעלה. "רניב מימון", שבאמצעותה בוצעה העסקה החריגה במניות "דנבאר", החזיקה עד מארס 88 בשמונה אחוזים ממניות "דנבאר", ומאז החלה לרכוש כמויות קטנות של מניות החברה במסגרת המסחר בבורסה. אחרי העסקה החריגה שבוצעה ביולי מחזיקה "רניב מימון" ב־29 אחוזים מהון המניות של "דנבאר" וב־40 אחוזים מהשליטה. מקבי ובלומנטל מחזיקים אחרי העסקה ב־31.5 אחוזים מההון ו־25 אחוזים מהשליטה.

● מזכ"ל נעמת, מאשה לובלסקי, פנתה לשר החינוך, יצחק נבון, להפעיל את סמכותו כלפי בתי הספר הממלכתיים דתיים, כדי שלא יבוצע פסק הלכה של הראשון לציון הרב עובדיה יוסף, לנדות כל בת דתית המצהירה שבכוונתה להתגייס לצה"ל, או לשירות הלאומי, לאסור עליה לבוא במגע עם בנות גילה ואף לשקול את הרחקתה מבית הספר.

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

09.00 עד כאן רצף דפי הטלטקסט. 09.05 שעת כושר. 09.15 מלחמת הכוכבים: תעלומת המיקרופילם. 09.40 נילס הולגרסון פרק 42. 10.05 בא בחשבון סידרה משעשעת בחשבון ובהנדסה. פרק 9: ראיית חפצים מכמה נקודות מבט. 10.30 רואים שש שש תוכנית חגיגית לסיום הקיץ. אורח באולפן: דידי מנוסי. מנחים: שכי מירן ואורלי יניב. 14.30 סרט קולנוע: "נומבה, נער הג'ונגל". צלם מפורסם, ג'ורג' האורלנר, וכתו המתבגרת מגיעים לאפריקה לסדרת צילומים לשבועוני טבע. האורלנר רוצה לחדור לתוך אזור הג'ונגל הלא־נודע אך ידידו מעכב בעדו. בתו, סם, הולכת לאיבוד ופוגשת בנער־פרא לבן החי בג'ונגל. 16.00 שעת כושר. 16.20 ערי הזהב הנסתרות, פרק 19. 17.00 ערב חדש, מנחה: אילנה דיין. 17.30 "שלוש, ארבע, חמש חצי", "עץ לי גץ לי" קטעים מהצגה של אברהם שלונסקי, על פי "בת הטוחן" של האחים גרים. 17.50 סרט הנפשה: הרפתקאות בדשא. 17.55 "קטנטן". 18.05 "רוג'ר, בתו וכל השאר בחו"ל". ילדי המעון רוצים לנסוע לחופשה כדי להרוויח כסף הם מקימים להקה ועורכים מופעי רחוב. 18.30 קיצור החדשות בערבית. 18.32 "האמריקנים — מורשה משולשת" הפרק האחרון: "התנגשות תרבויות" (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 "1 יותר מדי" סדרת שעשועונים מנחה: חנן גולדבלט. 20.30 "תביעות קטנות" התכנית דנה בתביעות קטנות, בסכומים שאינם עולים על 3000 ש"ח. עם השופט בדימוס עמיקם פיאלקוב. 21.00 מבט לחדשות. 21.35 לקט קטעים מסדרת התכניות "סיבה למסיבה". 22.20 "חלומות יום אתמול" וראה הסגירה. 23.30 "מסך אישי" אוהד מנור מארח את צופי פינס, המנהלת הכללית והאמנותית של תיאטרון באר־שבע. 23.45 ספוטי של מקום מבט אל כרמל־מען. חדשות הלילה.

ערוץ 2

18.34 "נמרי עץ האלון". 18.46 "לול". 19.00 "טסים נמוך" פרק שמיני. 19.26 "רגע לפני..." על הצרכנות בארה"ב. 19.30 "מפגשים עם הנוש השישי" פרק 11 "כוחות מחרים, פסק דין". 19.57 "רגע לפני..." הפעם על צייר דיוקנים. 20.00 "60"70"80" להיטי זהב" ריטה יעלילרד. 20.35 "ארץ רחוקה" סרט תעודי על מותו של רילן תומאס. 21.30 "רגע לפני..." סקירה על תהליך התהוות של מרטן השד. 21.35 "דנית שנועי" פינת הסטורים. 21.55 "עולם המדע".

רדיו

קול המוסיקה

06.02 תקליטור. 06.02 "צלילי בוקר". 07.00 "בהאזנה נינוחה". 09.00 קונצרט בוקר. 11.57 "פינת שיר", משירי פטררקה. 12.00 מן הסריטה [illegible]

רשת א'

07.30 "ישן בעיניך" שירים ישנים. 08.05 "חוגה" עם בני הגרל. 09.05 "טלרדיו", שירות מידע לצאוינים. 10.05 "פניני בוקר" מגיש: גדעון הוד. 11.05 "זוק זוק" שירים עבריים. 12.05 "מעורב ירושלמי". 13.00 חדשות ותוכניות באנגלית. 13.30 חדשות ותוכניות בצרפתית. 14.06 "בראש צעיר", מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 15.00 שירים עבריים. 15.30 "האוניברסיטה המשודרת". "סיפור ערבית מזמרת עם עלי אריב. 16.05 "מעורון שעון הזהב" מטולמו של הארם הסבור. 17.05 "צבעי הקשת" "שירים ממורח אירופה". 18.06 "מינות ערב". 19.00 שידורים לעולים. 22.05 "שנינו יחד וכל אחד לחוד" עורך ומגיש: יהבב כץ. "הזמנה המשפחה עם גיל התבגרות" עם ד"ר חבינה אייל ושרה איוניר.

רשת ב'

07.00 "הבוקר הזה". 08.05 "סע לשלום" עם גדעון הוד. 09.05 "בראש צעיר" לילדים ולבני נוער. 10.05 "כל צבעי הקשת", עם יואב גינאי. 12.05 "אל־אלף בית", עם אהוד מנור. 13.05 "בחצי היום", חדשות ופזמונים. 14.06 "בת צחוק" הוי והמור. 15.05 "תוצרת הארץ" תכנית בבקשתך לשירים עבריים. 16.05 "שעה קלה עם ריטה". 17.05 רגעי קסם. 17.55 "קראתי ספר" קוראים ממליצים. 18.05 "אצבע על הדופק" שבועון בענייני בריאות ורפואה. 19.00 "היום הזה". 19.35 שירים עבריים. 20.05 פרקי חזנות "בבקשתך", מזמור שיר. 21.00 "מבט לחדשות" והערה מהטלוויזיה הישראלית. 21.30 פרקי חזנות "בבקשתך". 22.05 "להאזו בחלום" מחרוזת שירים. 23.05 "שוטטות" עם דני אלדר.

גלי צה"ל

06.05 "צלילי בוקר". 06.30 "מוקדים עין", החדשות הראשונות. 07.07 שבע אפס שבע, עם איתן ליפשיץ. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 "אלה־הבוקר" עם אלי ישראלי. 10.05 "מבת שמש" מערכונים ופזמונים. 10.55 "זה בוער" על עצים ויערות. 11.05 "נכון לעכשיו" עם רפי רשף. 13.05 "שליפה מהמותן" עם לאה עזו. 14.05 "אני מנגן" עם ארז טל. 15.05 "סייסטה" עם רוני בן־יאב. 16.05 "ארבע אחר הצהריים". 16.54 "באופן מילולי", פינתו של אבשלום קור. 17.00 "ערב טוב ישראל". 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.45 "חמש עשרה קטנות". 00.05 ציפורי לילה עם אביהו מדינה. 02.00 לא רוצים לישון. 05.00 צלילי בוקר.

שידורי צה"ל 1

19.05 "לילה כסדרו" עם הגיבים בהבנה לקראת מ"סים. 19.50 פינה חמה ללב. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 "ניחוחי הציר", שירי חבורות הזמר. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 "לילה לא שקט". 22.05 "על הדבש ועל העוקץ". 23.05 עשרים וארבע היום שהיה.

שידורי צה"ל 2

19.05 "הרדיו הושך" עם דני קרפל. 20.05 "צורים", תכנית לחיילים שידור מיוחד מהאולפנע בעיר הנוער בחיפה. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 "הפסקת עשר" עם מיכל ניב. 23.05 "קול הג'אז הזה" עם דני קרפל.

רשת ג'

06.06 "תנרונים תזמורתיים". 07.07 "שי — בנוער בבוקר". 08.05 "שנים טובות". 11.05 "חג לאוזן". 13.05 "עם כל הלב" באיטלקית, ספרדית וצרפתית. 14.06 "בטן גב" עם שוש עטרי. 16.05 "כאן ועכשיו". 17.05 "קיץ חם" עם מנחם פרי. 19.05 "משם בצמרת", המצעד הישראלי. 22.05 "אורם עתיק". 23.05 "טיסת לילה".

קולנוע

תל־אביב

אסתר: מפגש לוהט — 9.30, 7.15, 4.30 — 9.45, 7.30, 5
אורלי: גס ברחוב 8 — 9.45, 7.30, 5
בן־יהודה: ספרי — 9.45, 7.30, 5
בית ציוני אמריקה: לול — 11.30, 9.30, 7.30, 5.30
גת: נישואים פיקטיביים — 9.40, 7.30, 5
גורדון: כמעיין המתגבר — 9.45, 7.30, 5
דקל: מיקדרום חרסות — 9.45, 7.10
דרייב אין: קרוקודיל דנדי II — 10, 8
סיס — 12.00
הוד: מלחמות השחקים — 9.45, 7.30, 5
לימור חדש: מחליפים ערוצים
טיילת 1: מילגרו — 9.45, 7.45, 5
טיילת 2: שם המשחק — 9.45, 7.30, 5
טיילת 3: קרוקודיל דנדי — 9.45, 7.30, 5
פאר: האשה של חיי — 9.15
פאריס: ליירי איב — 9.45, 7.45, 5
מופע הקולנוע של רוקי — 9.30, 7.15 — 21.30

רב־חן:
חן 1: פרוטוקול — 9.55, 7.35
חן 2: הקיסר האחרון — 9.40, 6.40
חן 3: בעקבות האיגואנה הכחולה — 9.45, 7.45
חן 4: נעורים בהשאלה — 9.45, 7.35
חן 5: במפגש גורלות — 9.55, 7.45, 5
שחקו: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום — 9.15, 5.45

תל־אביב: מחיר הבגידה — 9.45, 7.30, 5
תכלת: פרחים בעליית הגג — 9.45, 7.10, 5

לב:
לב 1: הנסיכה הקסומה — 9.45, 7.15
לב 2: אהבנו כל כך — 9.55, 7.40, 5
לב 3: חופשה בכפר — 10, 7.45, 5.10
לב 4: החבר של החברה שלי

מוזיאון ת"א: עיניים שחורות — 9.50, 7.10, 4 — 9.10, 7.10

רמת־גן

אלמוג: פרנטיק — 9.50, 7.10, 5
לילי: סכרון חושים — 9.10, 7.30, 5
רב־גן:
גן 1: פרחים בעליית הגג — 9.50, 7.25
גן 2: מפגש לוהט — 9.50, 7.30, 5
גן 3: הקיץ של אביה — 9.50, 7.25, 5
גן 4: משדרים חרשות — 9.50, 7.10

גבעתיים

הדר: מלחמת השחקים — 9.10, 7.10, 5

באר־שבע

חן: מלחמת השחקים — 9.10, 7.15, 5

ירושלים

אדיסון: קרוקודיל דנדי 2 — 9.10, 7.15, 4.10
אורנע: הקירה בסייגון — 9.15, 7.15
רון: מפגש לוהט — 9.10
כפיר: פרחים בעליית הגג — 9.10, 7.15, 4.30
אורגיל: נישואים פיקטיביים — 9.15, 7
מיטשל: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום — 9, 4
סמדר: המבצר הנסתר — 9.15, 7
הבירה: סגור לרגל שיפוצים
עדן: מחיר הבגידה — 9.15, 7.15, 4.30
תיאטרון ירושלים:
עולם נפרד — 10.30, 8.30
אימפריה 1: לול — 9.30, 11.30
אימפריה 2: סרט מתוח — 9.30
אל עצמי — 11, 4, 8
בית אגרון:
מרי פופינס — 17.30
האלים משתוללים — כולם נפלו על הראש — 20.00
מונטי פייטון — שודדי הזמן — 22.00
זכוכית שבורה — 24.00

חיפה

אורה: הקיץ של אביה — 9.15, 7, 4.30
חן: מפגש לוהט — 9.15, 6.45, 4.15
רב־גד 1: פרחים בעליית הגג — 9.15, 7
רב־גד 2: בעקבות האיגואנה הכחולה
עצמון 1: עדות בסכנה — 9.15, 7, 4.30
עצמון 2: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום — 9.15, 7, 4.30
עצמון 3: שם המשחק — 9.10, 5.30
שביט: אהבנו כל כך — 9.15, 7
רון: קרוקודיל דנדי II — 9.15, 7
רב־אור:
רב־אור 1: מוכת ירח — 9.15, 6.45
רב־אור 2: נישואים פיקטיביים — 9.15, 6.45
רב־אור 3: מפגש גורלות — 9.15, 6.45
אורלי: החבר של החברה שלי — 9.15, 7
קרן אור המחודש: לול — 9.15, 7.15, 5
פאר: פרנטיק — 9.15, 7, 4.30

נתניה

שרון: הקיסר האחרון — 9.15, 7, 5
אסתר: קרוקודיל דנדי II — 9.30, 7.30, 5.30

חולון

סבוי: שם המשחק — 9.30, 7.15, 5
מגדל: פרנטיק — 9.40, 7.30
אי־כמן: בשם העם — 9.10, 7.30, 5

בת־ים

עצמאות: סירונות — 9.30, 7.15, 5

הרצליה

היכל: מלחמת השחקים — 9.10, 7.30

פתח־תקוה

היכל 1: נישואים פיקטיביים — 9.45, 7.45
היכל 2: המשימה מיאמי — 9.45, 6.45
היכל 3: הקיץ של אביה — 9.45, 7.45

עפולה

מישתיחן: סירונות — 9.00

ראשון־לציון

רון 1: מעקב צמוד — 9.45, 6.45
רון 2: הקלות הבלתי נסבלת של הקיום — 9.10, 7.15, 5

תיאטרון

הבימה — התיאטרון הלאומי

הערב יום ג', 30.8
הדיבוק: 20.30
גן ריקי — בבימרתף: 20.30
סאלח שבתי: 20.30

צוותא — לתרבות מתקדמת

יום ג' 30.8 בשעה 20.30
לשבור את הצופן

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
עצמאות — בלפור 75

חולון
בן גוריון — לנדאו 16

ירושלים
מור — עמק רפאים 11

נתניה
מקסים — סלומון 2

פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר

רמת־גן
הדסה — כצנלסון 151

תל־אביב
הירקון — יהודה המכבי 1
גרוסו — שינקין 27

חיפה
נורדוי — נורדאו 13

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית, ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק - כירורגית, אורטופדית, עיניים
הדסה ע"כ - ילדים, א.א.ג.
בקור חולים - פנימית, נשים

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'-ה' ב־20.00-08.00. בימי ו': 15.00-08.00.
טלפונים: 03-433500, 03-433300.
יד ביד - אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער - קו לנוער במצוקה
ירושלים - 02-243358
ת"א - 226027 (24 שעות)
חיפה - 04-239488 (11.00-20.00)
גליל מערבי - 04-922222
קו פתוח להורים במצוקה בימי ב' ו־ד' - טל. 222782.
"קו פתוח" - אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03-221680 (24 שעות)

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד החסתד' לרפואת שיניים בישראל

בתל־אביב - בימים א'-ה' בין השעות: 21.00-23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00-24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 21.00-15.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הנסן 20, קומה ב', טל' 521566.
פתוחה מדי יום ביומו. כולל ערבי שבתות שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 וליד המשביר) קומה א', טל': 285822, 294869-03.

מרכז סיוע לקורבנות אונס

לרעננה ואיזור השרון, טל' 052-32432 בימים א'-ה' בשעות 21.00-17.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 227171-02
ער"ן תל־אביב — טל' 5461111-03
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 261113-03
ער"ן חיפה — טל' 672222-04
ער"ן כרמיאל וגליל מערבי — 988410-04
ער"ן נתניה — טל' 335316-053
ער"ן כפר־סבא — 915999-052
ער"ן באר־שבע — טל' 418111-057

סילוק מיטורים

מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 186

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111; רמלה — 101, טל' 221022-08; עפולה — טלפון 93354-065. טבעון — 101, טלפון 931401-04; נהריה — טל' 823333-04; בת־ים — טל' 5511111. באר־שבע — טל' 74767-057. שח"ל בנוש רג, טל' 330848-03.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'-ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'-ו': 7.00
מתל־אביב לחיפה:
בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.00, 8.00, 8.16, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00.
מתל־אביב לנהריה:
בימים א'-ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00.
מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'-ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.05, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30.
מנהריה לחיפה ותל־אביב:
בימים א'-ה': 6.30, 9.05, 10.40, 14.35, 16.33, 18.38.
בימי ו' וערבי חג: 9.05, 10.35.
• הרכבת תופעל בימי א' בשבוע ויום אחרי חג בלבד.

פת: לוויין התקשורת "עמוס" ישוגר בעוד 5 שנים; "יצורו בקרוב"

שר המדע אמר את הדברים בכינוס הבינלאומי לאווירונאוטיקה בירושלים ▫ משתתפים בו גם שישה נציגים מסין העממית

עתי"ם

שר המדע והפיתוח גדעון פת, אמר אתמול בדברי ברכתו לבאי הכינוס הבינלאומי לאווירונאוטיקה, במלון "היאט" בירושלים, כי ישראל מייצאת פיתוחי תעשיה בסכום כולל של מיליארד דולר בשנה.

השר סיפר כי ישראל נכנסת לעידן של הפיכת התעשיה האווירית גם לתעשיית חלל, בין היתר באמצעות התוכנית לשיגור לוויין תיקשורת ב־1993, שיקרא "עמוס". ההסכם לייצורו, נחתם באחרונה.

בכינוס לאווירונאוטיקה, שמארגן אירגון בינלאומי, המאגד את האגודות השונות ברחבי העולם, העוסקות בתחום זה, משתתפים 700 מדענים, מהנדסים ועובדים טכנולוגים, מחציתם באו מ־30 מדינות.

בין המשתתפים בכינוס שישה נציגים של האגודה האווירונאוטית בסין העממית.

בזק השלימה אתמול את הקמתה של אנטנה לקליטת שידורי לוויין חמישית. הצלחת החדשה תשמש בשלב ראשון לקשר עם לווייני תקשורת מעל האוקיאנוס החודי כדי לקלוט את השידורים מהאולימפיאדה (תצלום: ישראל סימיונסקי)

"אין להאשים החקלאי מזכרון־יעקב המתכוון למכור אדמותיו לתושב טייבה"

חיים מרגלית, עתי"ם

נשיא התאחדות האיכרים בישראל, אליהו איזיקסון, התריע אתמול לפני העיתונות על הסכנה שבמכירת קרקעות חקלאיות לזרים.

אולם אמר כי החקלאים נאלצים למכור רכושם לרבות קרקעות, משום שנקלעו להפסדים.

איזיקסון אמר, כי הגורמים שהביאו את החקלאים למצבם הקשה נובעים מעול הריבית הרובץ עליהם והיעדר מדיניות עידוד ליצוא החקלאי. התשומות מחושבות בשקלים צמודי מדד, וההכנסות מתקבלות לפי שער קפוא של הדולר ביחס לשקל, מזה למעלה משלוש שנים.

הלימודים במזי ירושלים יידחו בחודש כדי למנוע שיבושים

יצחק שור, עתי"ם

רק ילדי הגנים, כיתות א' והחינוך המיוחד בירושלים המזרחית, יתחילו את שנת הלימודים מחרתיים, ואילו תלמידי כיתות ב'־י"ב יתחילו את שנת הלימודים רק באוקטובר, החלטה זו נתקבלה אתמול לאחר התייעצות בין גורמי חינוך בירושלים, במשרד החינוך, במשטרה ובשב"כ, במטרה להבטיח כי שנת הלימודים תתנהל כסדירה, למרות האינתיפאדה.

במסיבת עיתונאים שנערכה בבית אגרון בהשתתפות טדי קולק קבל ראש העיר שהממשלה ממעטת לעזור למערכת החינוך בעיר, שהיא לדבריו, מורכבת ביותר במשימותיה בשל ריבוי הזרמים הדתיים, בעיות המיגזר הערבי; דרישות ומעורבות ההורים, וכן בהתמודדות עם גידול של ממש באוכלוסיית התלמידים בבירה.

במסיבת העתונאים הודגש, כי אחת הבעיות הקשות במערכת החינוך בירושלים, היא תקצאת הבנייה במוסדות חינוך, הקשיים לספק את דרישות סוגי האוכלוסיה השונים. לשנת הלימודים החדשה נרשמו 114.616 תלמידים, גידול של 3.1 אחוז לעומת השנה שעברה.

חוק תכנון והבניה תשכ"ה־1965

מרחב תכנון מקומי יהוד

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז מרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה יהוד הופקדה תכנית מפורטת הנקראת תכנית מס' יד/2/6036".

השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: יהוד,גוש 6711 חלקות 64־79, גוש 6711 ח"ח 58, 62־63, 80־85.

עיקרי הוראות התכנית:
1. שינויים ב: קביעת אזור מגורים א'. דרכים שטחים לבניני צבור שטחים צבוריים פתוחים ושבילים.
2. הריסת חלק מהמבנים הקיימים.
3. קביעת הוראות בנין ותנאים למתן היתר.

כל מעוניין רשאי לעיין בתכנית בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.

התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובליווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהם היא מסתמכת.

ד. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

מרחב תכנון מקומי פתח־תקוה

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז מרכז, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה פתח־תקוה הופקדה תכנית מפורטת הנקראת: תכנית מס' פת/1202/37".

השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: פתח־תקוה, גוש 6381 חלקות 135.

עיקרי הוראות התכנית:
שינוי תכנית מתאר מקומית לבנין קיים של 3 קומות קרקע, א', ב', באזור מגורים ג', לקבוע שטח להרחבת הדירות בקומת הקרקע, בקומה א' ובקומה ב', קו בנין צד ואחורי.

כל מעוניין רשאי לעיין בתכנית בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל מעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי להגיש התנגדות במשרדי הועדה המקומית האמורה, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות.

התנגדות לתכנית לא תתקבל ולא תידון אלא אם כן הוגשה בכתב בפירוט הנמקות ובליווי תצהיר המאמת את העובדות שעליהם היא מסתמכת.

ד. שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז מרכז

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965

מרחב תכנון מקומי יזרעאלים

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

[illegible]

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965

מרחב תכנון מקומי יהוד

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מפורטת הנקרא: "שינוי תכנית מפורטת מס' יד/6073".

ואלה הם השטחים הכלולים בשנוי התכנית: גוש 6693 חלקה 7.

עיקרי הוראות שינוי התכנית:
לשינוי קו בנין בצד הפונה לשטח ציבורי פתוח מ־4 מ' לאפס מ' מקטע 1־2 ומ־4.0 ל־3.0 מ' בקטע 2־3.

ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בי. פ. מס' 3516 תשמ"ח עמ' 599 ובעתון בוקר "הצופה" מתאריך 30.11.87 ובעתון ערב "חדשות" מתאריך 30.11.87 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף "על המשמר", מתאריך 30.11.87 בשפה העברית.

שינוי התכנית האמור בצורה בה אישרה הועדה המחוזית יחד עם התשריט המצורף אליו הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ובניה זמורה וכל המעוניין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

דב שיש, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה מחוז המרכז — תאריך: 11.8.88

עונשים כבדים צמצמו תאונות הדרכים בצה"ל

עתי"ם

הוראות צבאיות נוקשות, פיקוח של סיירת בטיחות בכבישים, מיומנות בנהיגה והטלת עונשים כבדים על עבריינים — ובמקביל מתן פרסי עידוד לנהגים זהירים — צמצמו בשנים האחרונות במידה ניכרת את מספר תאונות הדרכים במרכז ההובלה הצבאי, אמר אתמול מפקד מרכז ההובלה אלוף־משנה עמי, בסיור עתונאים במרכז ההובלה בבית נבאללה, לרגל יום חיל התחזוקה שחל בשבוע הבא. לדבריו, בשנת 87/88 נרשמו 226 תאונות לעומת 400 ב־85/86 ו־278 תאונות ב־86/87.

מפקד חיל התחזוקה תת־אלוף אברהם אלפסי הרגיש, כי מערך לימוד הנהיגה בצה"ל השתנה. "אנו מחמירים בהוצאת רשיונות נהיגה למשאיות. הנהגים עוברים השתלמויות רבות, ונמצאים תחת השגחה קפדנית", אמר.

שומרונים ממשיכים לבלות בירדן למרות הניתוק

אשר שילוני

שומרונים משכם ממשיכים לערוך מסעי קניות ונופש בבירת ירדן, וזאת למרות החלטת חוסיין לנתק את קשריו עם הגדה המערבית. הם ממשיכים להנות שם מיחס טוב של השלטונות, כבעבר.

הכיטאון "חדשות השומרונים" מוסר, שלצורך מעבר על גשרי הירדן מצטיידים השומרונים הנופשים באישורים מן המינהל האזרחי בשכם וליתר ביטחון גם מצטיידים במכתבי המלצה מהכהן הגדול. כעוברם את הגשר הם מתקבלים בחמימות על־ידי הירדנים. נופשים שחזרו משם סיפרו, שאף קיבלו שירותי כניסה מהירים מחוץ לתור.

פרסים ב־17 מיליון ש"ח יחולקו בהגרלת מד"א

רונית מורגנשטרן

מכירת כרטיסי הגרלת מגן דוד אדום 1988 תתחיל ב־1 בספטמבר. בהגרלה יחולקו שלושה מיליון פרסים בערך כולל של 16.8 מיליון ש"ח. מיליון ש"ח יחולקו בין ארבעה זוכים, שיקבלו תעודות חסכון "יתרון" של בנק דיסקונט ש"ח כל אחד.

20 מכוניות, מהן 10 מכוניות לנצ'יה־דלתה 1600 בהגרלת הגרוד לוכיה מידית ו־10 מכוניות אופל קורסה סוינג, 4 דלתות בהגרלה השנתית. כן יוגרלו 120 מכשירי וידיאו פיליפס, 20 טלוויזיות מץ, 20 תנורי מיקרוגל מץ, עשרות רדיו טייפ פיליפס ועוד.

השנה יימכר בדוכנים כרטיס הגרלה חדש משולב ב־3.5 ש"ח.

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל

היחידה ללימודי המשך ולימודי חוץ

הופיע קטלוג היחידה לשנת הלימודים תשמ"ט 1988/89

ובו פרטים בדבר לימודי תעודה והשתלמויות בכל ענפי הטכנולוגיה והמינהל, אשר יתקיימו בשעות הערב בחיפה, בתל־אביב, בירושלים, בבאר־שבע ובאשדוד.

ניתן לקבל את הקטלוג באמצעות הדואר, הטלפון, או אישית במשרדנו.

נא לפנות:
בחיפה: הטכניון, בנין צ' רציל, קרית הטכניון, חיפה. טל' 294464, 04-225150.
בתל־אביב: הטכניון, רחוב ליסין 14, ת"א, טל' 03-262134.
בירושלים, בבאר־שבע ובאשדוד: הרישום מתבצע במשרדי היחידה בתל־אביב.

מדינת ישראל
משרד האוצר

הערכת שווי תאגידים בנקאיים

ממשלת ישראל מודיעה בזה כי היא שוקלת עריכת סקר בדבר שווים של תאגידים הבנקאיים שבהסדר.

אם וכאשר יוחלט על עריכת הסקר, ינוהל משא ומתן עם יחידים או חברות אשר הממשלה תחליט לפנות אליהם ואשר יביעו את נכונותם לכך.

המעוניינים להכלל ברשימה אשר מתוכה יבחרו הגורם/ים אתו/ם ינוהל המשא ומתן, מתבקשים לפנות אל החשב הכללי במשרד האוצר רח' קפלן 1 ירושלים.

בציון הפרטים כדלקמן: שם מלא, כתובת וכו'...

אין בהודעה זו משום הזמנת הצעות לעריכת סקר, ועורך הסקר יקבע על פי שיקול דעתה המלא והסופי של הממשלה אשר שומרת לעצמה את הזכות להתקשר, אם יוחלט על כך, עם גורם אחד או יותר לגבי חלק ממערכת הבנקים או כולם, או לא להתקשר עם אף גורם.

ברוך מצלאוי הודה בתכנון לשרוף ערבים באור יהודה

„קבוצה המעוניינת לסלק ערבים הציעה לממן עבורי חומרי חבלה"

בנימין סעדה ויעקב בטש, שני חשודים אחרים בפרשה, מכחישים כל קשר למעשה □ אורי דאלי, אחד משלושת החשודים בהצתת צריף שבו נשרפו למוות שלושה ערבים, שוחרר בערבות

עתי״ם

ברוך מצלאוי אחד משלושת החשודים בתיכנון לשרוף את הערבים באור יהודה, טען אתמול בבית משפט השלום בתל אביב, כי קבוצת אנשים המעוניינת לרצוח ערבים ולגרום לסילוקם מאור יהודה, עומדת מאחוריו והציעה לממן עבורו את קניית חומרי החבלה.

הוא הודה בהשלכת בקבוקי התבערה ורימון העשן לחדר בית משפחתו ובתכנון לרצוח ערבים. הוא אמר עוד, כי חשוד נוסף בפרשה, בנימין סעדה הצהיר בפניו כי הוא תיכנן את רצח שלושת הערבים שנשרפו חיים בצריף המגורים באור יהודה ב־8 באוגוסט.

יחד עם מצלאוי הובאו לבית המשפט, בנימין סעדה ויעקב בטש. המשטרה מייחסת לשלושה קשירת קשר לרצוח ערבים הלנים באזור התעשייה של אור יהודה, באמצעות בקבוקי תבערה ורימון עשן, אותם תיכננו להשליך אל תוך מבנה המגורים של הפועלים הערבים. מעצרם של השלושה הוארך ב־25 באוגוסט ב־5 ימים ואתמול ביקשה המשטרה להאריך שנית את מעצרם.

מכחישים כל קשר

בא כוח המשטרה פקד שלום לביא טען, כי סעדה בנימין ויעקב בטש מכחישים כל קשר לחשד המיוחס להם וטענו, כי מצלאוי הינו חולה נפש הטופל עליהם האשמת שווא. החוקר גילה, כי במהלך החקירה נודע שנהג משאית הסיע את סעדה בנימין לתחנת דלק, לצורך קניית דלק למילוי בקבוקי התבערה בחנות השייכת לחשוד, בעוד שיעקב בטש מימן מכיסו את קניית הדלק.

„המדובר בתיכנון לרצוח ערבים חפים מפשע כאשר יוזם הרעיון הוא החשוד בנימין סעדה, אשר הצהיר קבל עם ועדה, כי יעשה הכל כדי לסלק את הערבים מאור יהודה באמצעות פעולות אלימות ביותר," טען החוקר.

בהחלטתה להאריך את מעצרם של השלושה ב־7 ימים, ציינה השופטת אסתר קובו, כי עיינה בחומר החקירה והגיעה למסקנה, כי בידי המשטרה ראיות טובות הקושרות את החשודים לחשדות שהוגשו נגדם.

שוחרר בערבות

אורי דאלי, בן 29 מאור יהודה, אחד משלושת החשודים בהצתת צריף באתר בנייה בו לנו שלושה פועלים ערבים שנשרפו חיים, שוחרר אתמול בערבות. השופטת קבעה, כי לא מצאה כל ראיה הקושרת את דאלי להצתת הצריף.

מעצרו של החשוד השני נאג'י אצלן (31) הוארך ב־5 ימים נוספים. לדברי השופטת נתגלו סתירות בין גירסתו באשר למקום הימצאותו בעת האירוע לגירסת אשתו.

בא כוח המשטרה, מפקח דור לוי, ביקש מבית משפט השלום בתל אביב להאריך שנית את מעצרם של השניים ב־10 ימים נוספים. לדבריו, סירב הקבלן שהעסיק את שלושת הפועלים הערבים להעסיק את אצלן כשומר על אתר הבנייה בו שוכן צריף המגורים. לפי החשד, שרפו אצלן ודאלי, שותפו לעבודת השמירה בבריכה העירונית באור יהודה את הצריף, כדי לשכנע את הקבלן למסור להם את עבודת השמירה באתר הבנייה.

מפקח לוי טען, כי האליבי שהציג דאלי הוא מופרך, וכי בפרשה זו ישנה חומה של פחד, וכל חשיפה של מידע מפריעה לחקירה.

השופטת נעתרה לבקשת מפקח דור לוי, ועיכבה את שחרורו של דאלי ב־24 שעות, כדי לאפשר למשטרה להגיש ערר.

טלקס

● סמינר לפיתוח תרבות קולנוע – בחיפה

סמינר בינלאומי בנושא פיתוחה של תרבות קולנוע לאומית באמצעות גורמים ציבוריים, וגופים ממלכתיים יתקיים במהלך ימי פסטיבל הקולנוע הבינלאומי שיתקיים בסוף חודש ספטמבר בחיפה. מטרת הסמינר, היא להכיר את הדרכים והאמצעים שנוקטים מרכזי קולנוע באירופה בנושאי הסמינר.

בסמינר ישתתפו אוקלייר מצרפת, דוויד רוז מבריטניה ואנה לנה וויבום משוודיה. בצרפת קיים זה שנים מוסד מרכזי המאחד תחת קורת גג אחת את כל פעילות הקולנוע בצרפת.

קובי מנדל

● תיירים תרמו עצים ליער ירושלים

30 עצים ניטעו באחרונה ביער ירושלים תחת השם „קבוצה זו כל כך קל לאהוב", זאת כמחווה של קבוצה משוויץ שבאה לארץ במיסגרת כינוסי התרשמות שעורך משרד התיירות.

חברי הקבוצה הביעו את רצונם לתת תשר כאות הוקרה למלווי הקבוצה, רפי עשת, מנהל לשכת התיירות בציריך, רנזו מונרון מאל־על ציריך וחנה איפרגן כלכלנית במשרד התיירות.

השלושה סרבו לקחת את התשר, הציעו לקבוצה האורחת לנטוע עצים ביער ירושלים על שם הקבוצה.

שע״ח

● שכונה דתית חדשה בעכו

שכונה דתית שתיכלול 200 יחידות דיור, תוקם בעכו על־פי תיכנון של משרד הבינוי והשיכון. בשלב ראשון ייבנו 39 יחידות דיור.

ראש עיריית עכו אלי דקסטרו מסר, כי נציגי העירייה ומשרד הבינוי פועלים בימים אלה אצל הנהלת מינהל מקרקעי ישראל, המתבקש להעמיד את ערך הקרקע בשכונה על 1,000 דולר ליחידת דיור, כדי להקל על הציבור הדתי לרכוש את דירותיו בשכונה החדשה.

עתי״ם

● כיתת כוננות הוקמה במעלות

כיתת כוננות, המורכבת מיוצאי יחידות קרביות, הוקמה במעלות. היא נועדה לסייע למשטרה ולכוחות הביטחון בפיגועים ובהפרות סדר.

הכיתה מונה 26 ממשוחררי יחידות קרביות בצה"ל. בימים אלה החלו בתירגולים שונים בנושאי חבלה, הצבת מחסומים ובהכרת השטח בעיירה וסביבתה.

הקמת היחידה, שאנשיה תושבי היישוב, תאפשר מענה ראשון בעת פיגועים והפרות סדר עד שיגיעו לשטח כוחות הביטחון.

עתי״ם

עוד 2 חשודים בפרשת אונס הנערה משמרת הסגירו עצמם

יהודה צור

שני החשודים האחרונים המעורבים בפרשת האונס בשמרת, הסגירו עצמם אתמול בצהרים למשטרה, לאחר חיפושים של כעשרה ימים. אחד החשודים, בן 25, תושב נהריה טען כי לא ידע כלל שמחפשים אחריו, ולא עקב אחר ההתרחשויות בפרשה. כשנודע לו שהוא מבוקש הסגיר עצמו. החשוד השני הוא קטין בן 15 מאשקלון, שטען כי פחד מכל העניין, ולכן נמנע מלהתייצב במשטרה.

היום יובאו השניים לפני בית־משפט בעכו וככל הנראה תבקש המשטרה את הארכת מעצרו של המבוגר, אך תימנע מלבקש הארכת מעצרו של הקטין. הפרקליטות שהתיקים הועברו לידיה, המליצה להמנע מהארכת מעצרם של הקטינים המעורבים בפרשה. זאת הסיבה, שמעצרו של אלי ביטון, בן 18 מנהריה, לא יוארך ככל הנראה.

בשלב זה מטפלים בפרקליטות המחוז בחומר הראיות שהועבר עד כה מן הפרשה. בסך־הכל נעצרו ונחקרו 11 חשודים. המשטרה תמליץ ככל הנראה להעמיד לדין את רוב המעורבים בפרשה, ונגד רובם יוגשו כתבי אישום על אונס ובעילת קטינה. המשפט יתנהל כנראה בדלתיים סגורות בבית־המשפט המחוזי בחיפה.

אין בסיס לתלונת החייל כי תושבי שטחים ניסו לדורסו

עתי״ם

תלונתו של החייל שגרס, כי בעומדו בטרמפיאדה במוצאי שבת נעשה נסיון לדרוס אותו על־ידי מכונית בעלת לוחית זיהוי מהשטחים, נבדקה ונמצא כי אין לה כל בסיס — כך נמסר אתמול בבית משפט השלום בתל אביב, לשם הובאו 6 נוסעי המכונית מדיר־אל־בלח.

בא כוח המשטרה אמר, כי בעימות שערכה המשטרה בין החייל המתלונן לבין שישה החשודים התברר, כי החייל חזר בו מגירסתו וטען, כי המכונית כלל לא ירדה מן הפס הצהוב סמוך לטרמפיאדה ולכן לא תגיעו, כי ניסתה לדורסו.

השופטת שאלה את ששת החשודים אם ברצונם להגיב על המקרה. אולם אלה ענו: „אין ברצוננו לומר דבר".

השופטת אסתר קובו הורתה לשחררם בערבות.

התמתנו הירידות במניות;

גלגלי הבורסה

אלחנן הורוביץ

יחסית התמתנו אתמול ירידות במניות, והמחזורים נשארו קטנים. באיגרות החוב הצמודות לדולר היתה מגמה מעורבת ובצמודות למדד נמשכה הנטייה לעליות קלות. המחזור במקמ ירד לשפל שכבר זמן רב לא היה במחזור.

מדד המניות הכללי ירד אתמול ב־0.35%. ערך השוק של המניות התעשייתיות ירד ב־0.51% ושל מניות ההסדר — ב־0.28%. הירידה הגדולה ביותר היתה במניות השקעה בתעשייה, שערך השוק שלהן איבד 2.99% מערכו הקודם.

במסחר „רב־צדדי" במניות לפני הצהריים עלה רק שער אחד (של כלל נדל"ן ב־0.6%). הירידה הגדולה ביותר היתה ב־3% (בעלית). המחזור היה קטן והסתכם ב־631 אלף ש"ח.

במסחר בשערים משתנים אחרי הצהריים עלו 4 שערים, ירדו 16 ו־8 נשארו בלי שינוי. המחזור בהן עלה ל־1.0 מיליון ש"ח (כ־624 אלף דולר). מדד השערים ירד מ־73.83 ל־73.58 נקודות, ב־0.34% (ואחרי שבמ.ר.צ. לפני הצהריים ירד המדד ב־0.54%).

בכל המניות והמסחריות עלו 67 שערים (17% מכל השערים), ירדו 146 (36%) ו־189 (47%) נשארו בלי שינוי. המחזור היה קטן והסתכם ב־2.8 מיליון ש"ח (1.7 מיליון דולר), מזה 837 אלף ש"ח (כ־518 אלף ד׳) בעליית, 950 אלף ש"ח (588 אלף ד׳) בירידה ו־1.0 מיליון ש"ח (625 אלף ד׳) ללא שינוי בשערים.

לענת ואבי יחדיו
ברכות חמות
והרבה מזל טוב
להולדת הבן
הבכור
על המשמר ירושלים

נדחה ערר של נאשם בהצתות בתי עסק ביפו

עתי״ם

בית המשפט המחוזי בתל אביב דחה אתמול את ערעורו של הנאשם מחמוד אבו־דין המואשם בהצתות של בתי עסק באזור יפו על רקע לאומני דתי, על ההחלטה להעביר את עניינו לבית המשפט הצבאי בלוד.

אבו דין נעצר ב־16 ביולי ושופט בית משפט השלום בתל אביב החליט להעתר לבקשת המדינה ולהעביר את אבו דין לשיפוט צבאי.

שופטי ערכאת הערעורים הדסה בן עיתו, אריה אבן ארי ומיכאל בן יאיר הצדיקו את קביעתו של שופט השלום שלפיה אין לו שיקול דעת והוא חייב לפעול לפי תקנות ההגנה לשעת חרום.

חדשות: הכתבה על ג'ק מנסל — ביקורת כנה

עתי״ם

עיתון „חדשות", באמצעות פרקליטו עו"ד מיכי מוזר, מכחיש את טענותיו של מאמן הכדורגל הבריטי ג'ק מנסל וטוען, כי הכתבה שפורסמה במדור הספורט של העיתון בדצמבר '87 היתה דברי ביקורת והבעת דעה כנה ולגיטימית בנושא בעל אופי ציבורי.

ג'ק מנסל תובע מהעיתון 150 אלף ש"ח פיצויים על־פי חוק איסור לשון הרע. פרקליטו של המאמן עו"ד אבי גולדהמר, טען בתביעתו בבית משפט השלום בחיפה, כי בכתבה של אבי רצון ב־4 בדצמבר '87 יש חצאי אמיתות, סילופים ודברי שקר.

עוכבה יציאתם של האחים „אילין" מישראל

עתי״ם

עו"ד רם נועם המפרק הזמני של חברת „קפריש", אמר בבקשתו מבית המשפט, להורות על עיכוב יציאתם מן הארץ של האחים ארנון ודם אילין בעליה של חברת הייבוא קייזר אילין, כי מבדיקה ראשונה בעסקיה של החברה גילה חריגים בטיפול בכספים שהפקידו רוכשי מכוניות. כמו כן גילה ליקויים בניהול עסקיה של החברה.

השופט המחוזי אליהו מצא נעתר לבקשה והורה לעכב את יציאתם של האחים אילין עד לסיום הדיון בבקשה בנוכחות כל הצדדים. עו"ד נועם, שמונה לברר את הסיבות להידרדרות במצבה הכספי של קפריש ואת התקינות של עסקיה עם חברות אחרות, מציין, כי מאות אנשים ששילמו והזמינו מכוניות מהחברה, נותרו בלי המכוניות ובלי כספם. עוד ציין, כי לחברה חובות רבים על חובות גדולים ביותר.

המפרק הזמני ציין עוד, כי למרות שבעיתונות התפרסם, כי הוצאו צווי עיכוב יציאה נגד האחים אילין, קיימת סכנה שמבקשי הצווים יסכימו בתנאים מסויימים לבטלם ואז יוכלו שני האחים לצאת את הארץ.

כונס הנכסים של קפריש רו"ח יגאל בריטמן לא הביע התנגדות לבקשה לעכב את יציאתם של האחים אילין מן הארץ.

לחברנו תדי והמשפחה
תנחומים עם מותו של
האב
משתתפים בצערך
מרכז מפ"ם

לאלי כרמל ומשפחתו
תנחומים במות האם
שרה קניסל (שפיגלגלס)
בניכר
קיבוץ ניר דוד (תל־עמל)

לחברתנו אירית כהן
משתתפים בצערך על מות
האם
מרכז מפ"ם
ומרכז „צוותא"

משתתפים בצער המשפחה
על מות
יעקב עניתי ז"ל
בית להבות הבשן

אמנון נדב — האיש של אורי פורת מונה לתפקיד מנהל „קול ישראל"

אורי פורת לא תמך בנחמן שי

טוביה בסקינד

אמנון נדב מונה אתמול לתפקיד מנהל קול ישראל. נדב, מקורבו של מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, הביס בבחירות חשאיות את מתחרהו, מפקד גלי צה"ל, נחמן שי. בנדב בחרו שבעה מחברי הגוף הבוחר לעומת שלושה שתמכו בשי.

הגוף הבוחר, שהורכב מחברי הוועד המנהל, ממנכ"ל רשות השידור ומשני נציגי איגוד העיתונאים הארצי, דן בעניין יותר מחמש שעות. הוויכוח העיקרי היה אם לקיים הצבעה גלויה או הצבעה חשאית.

עו"ד רוני פיינשטיין, נציג המערך בוועד המנהל, טען, כי יש לקיים הצבעה חשאית מפני שחברי הוועד המנהל נתונים ללחצים פוליטיים. פיינשטיין השתמש בביטוי, „צורך בהיגיינה ציבורית". היועץ המשפטי של רשות השידור, עו"ד נתן כהן, אמר, כי הצבעה חשאית נוגדת את החוק. אורי פורת קרא אל התומכים בהצבעה חשאית: „אתם פחדנים".

הגוף הבוחר קיים הצבעה וברוב קולות הוחלט לקיים הצבעה גלויה. לבסוף הוחלט בכל זאת לקיים הצבעה חשאית מאחר שנציגי איגוד העיתונאים טענו, כי לא יוכלו להשתתף בהצבעה אם זו תהיה גלויה. חברי הגוף הבוחר, למעט אורי פורת, הסכימו להצבעה חשאית לאחר שהובהר להם כי אי השתתפותם בהצבעה של נציגי איגוד העיתונאים תביא לביטול המכרז.

במהלך הישיבה אמר גבי ברון, כתב ידיעות אחרונות, כי זה 24 שעות מופעלים עליו לחצים ולדבריו נודע לו, כי אורי פורת פנה לרב יודקובסקי כדי שזה ישפיע עליו. לדברי ברון, נאמר ליודקובסקי, כי לברון דיעה נחרצת בעד נחמן שי והוא אף הביע אותה באוזניו של שר החינוך, יצחק נבון. ברון האשים את פורת בהפצת שקרים, פורת הכחיש את דבריו של ברון, כתב ידיעות אחרונות קיבל את הסבריו של מנכ"ל רשות השידור והפרשיה הסתיימה.

אזרחים דורשים גז

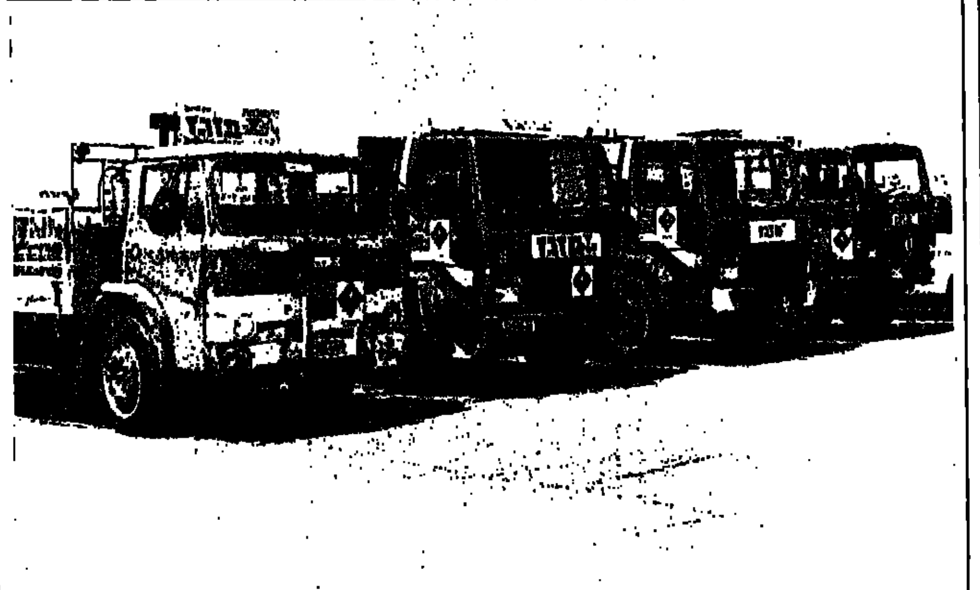

אזרחים ממקומות שונים בארץ פנו אתמול אל משרדי ארגון סוכני הגז בדרישה לספק להם גז. קבוצה של 34 דיירים מחולון הפנתה בקשה מיוחדת להספקת גז, לאחר שהבית כולו נותר בלי גז. אתמול היה היום השלישי שאין חלוקת גז ברחבי הארץ.
ראשי הארגון מכנסים הבוקר כינוס נוסף של כל הסוכנים ליד חניון הרכב של ספקי הגז ליד מלון מנדרין, מצפון לתל־אביב. בתמונה כלי הרכב המושבתים. (תצלום: ישראל חדרי)

סקר: 3,103 מפעלים בישראל נקלעו לקשיים

אבשלום קווה

מימצאים של חברה בינלאומית לחקירות כלכליות „דן אנד ברודסטריט" עולה, כי כ־3,103 מפעלים במשק הישראלי נמצאים בקשיים פיננסים. לדברי מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, בהסתמכו על מימצאי הסקר, בסמינר רכזי האיגוד המקצועי של הוועד הפועל והלומר אתמול, חל גידול של פי ארבע ממספר החברות שנקלעו לקשיים לפני שנתיים. נתוני הסקר נכונים ליולי 1988.

קיסר אמר עוד, כי ניתוח מצבת החברות בקשיים מורה כי על־פי הסקר 14 אחוז מן החברות נקלעו לקשיים בשל נטל הריבית הכבד וכשבעים וחמישה אחוזים בשל ירידה בביקושים וקשיי ניהול.

● נפט נתגלה בקידוח הראשון שנערך איפעם בפאריס — מסרה אתמול חברת הנפט הצרפתית „אלף־אקויטיין".

רופאי קופ"ח ממשיכים בהשבתות; פסה דחה תביעה לצווי ריתוק

רונית מורגנשטרן

רופאי בתי חולים של קופת חולים ממשיכים בהשבתות לסירוגין. היום יושבתו בתי החולים הכרמל, יוספטל, השרון וטלביה. מחר יושבתו סורוקה, גהה ובית לוינשטיין, והעבודה בבתי חולים אלה תתנהל במתכונת שבת. בשאר בתי החולים של קופת חולים יהיו עיצומים רגילים.

שביתה מלאה בבילינסון

אתמול שבתו בתי החולים בילינסון, קפלן, שלוותא והרצפלד. בבילינסון היתה השביתה מלאה ורק הרופאים התורנים נראו במחלקות. יו"ר ועד הרופאים בבית החולים וחבר הנהגת הרופאים ד"ר ויליקובסקי, אמר שהשביתה היא מוחלטת, בניגוד לשביתות קודמות, והיא מבטאת את כעס הרופאים לגבי הסתבכות במימוש ההסכם עימם.

מועצת המנהלים של קופת חולים קיימה אתמול ישיבה בבית חולים בילינסון וסיירה במחלקות השונות. מנכ"ל קופ"ח, נחום פסה, שב והבטיח כי מינויו של מנהל לבית־החולים יבוצע עד סוף החודש. הוא דחה את תביעתם של חברי מועצת המנהלים להוציא צווי ריתוק נגד הרופאים. הוא אמר כי תוך שבוע שבועיים יושגו הסכמים עם הסקטורים האחרים, וניתן יהיה להחזיר את הרופאים לעבודה סדירה.

השתתפות של 5 אחוזים

בישיבה העלה מנכ"ל הקופה את דרישת קופ"ח להשתתפות האוצר בתקציבה בסך 112 מיליון ש"ח שהם 5 אחוז מתקציבה הכולל. „הדרישה מקבלת משנה תוקף לאור העובדה, כי המחלקות הפנימיות הפכו למחלקות גריאטריות, ומחלקות הלידה הפכו לפגיות וזאת בגלל התקדמות הרפואה והארכת תוחלת החיים שמכניסים את קופת חולים להוצאות כספיות שלא היו בעבר", אמר פסה. עוד גילה כי צפויים פיטורי 250 עובדים נוספים כולל עובדי מנגנון, וזאת נוסף ל־15 אחוז מכוח האדם שיפוטרו השנה במרכז קופת חולים בתל אביב. כן גילה המנכ"ל כי במבצע מיוחד בו הופנו חולים לבית־חולים פרטיים על ידי קופת חולים, ובמימון הקופה, נפתרה בעיית התורים לניתוחי עיניים ופרוסטטה באזור תל אביב.

מגע״ם לקיצור תורים

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, חיים הברפלד, ייפגש היום עם הממונה על השכר באוצר, יעקב דנון, בקשר להסדר המתגבש עם עובדי קופת חולים על המבצע לקיצור תורים. מקופ"ח נמסר, כי יש התקדמות במשא ומתן עימם.

נציגי ההסתדרות המקרו־ביולוגים ברשות אשר גולדשלגר ייפגשו לעונת זאת עם מזכירות עובדי המעבדה של קופת חולים, לדון בצעדים בעקבות אי היענות הנהלת קופ"ח להיכנס עימם למשא ומתן בנפרד בעניין המבצע לקיצור תורים. גולדשלגר הודיע כי 2000 המקרו־ביולוגים של קופ"ח יחרימו את המבצע אם הנהלת קופ"ח לא תיענה לתביעתם. המקרו־ביולוגים תובעים תנאים מקבילים לאלה של הרופאים בהיותם מקצוע שווה לכל דבר.

תינוק בן שנתיים וחצי טבע בבריכה בפתח תקווה

עתי״ם

תינוק בן שנתיים וחצי, אופיר סלע, טבע אתמול בבריכת השחייה של הפועל בפתח תקווה.

התינוק שהה בבריכה עם דודתו בת 14 כאשר לפתע החל לטבוע. למקום הגיעה ניידת טיפול נמרץ של מד"א. אנשיה העניקו לו עזרה ראשונה והוא הוחש לביה"ח „השרון" אך שם נקבע מותו.

נפתחה חקירה לבירור נסיבות

למשפחת פרלמוטר
לקיבוץ מפלסים ולתק"ם
אבלים ומשתתפים בצערכם במות
יוסף פרלמוטר
הקיבוץ־הארצי השומר־הצעיר
המזכירות

ההחלטה אם לפתוח את מפעל „אליאנס" — בקרוב

אבשלום קווה

המפרק הקבוע של מפעל הצמיגים „אליאנס" יחליט היום או מחר אם בשלו התנאים לפתיחה מחודשת של המפעל, לאחר שבנק לאומי הודיע כי יעביר ל„כור" שישה מיליון דולר למטרה זו. עדיין חסרים ארבעה מיליון דולר לשם הפעלת המפעל, ובמועצת פועלי חדרה מקווים כי גם הסכום המשלים יימצא, ותיסלל הדרך לחידוש העבודה.

המפעל יופעל על פי תכנית בשלבים. בהתאם לתכנית ההבראה יפוטרו כמאתיים וחמישים איש מתוך 1,030 העובדים, אולם שמונת מאות העובדים לא ישובו לעבודה מיד אלא בשלבים.

גידול של 30% ברווחי מפעלי ים המלח

אורי נחשון

הרווח הנקי של מפעלי ים המלח גדל במחצית הראשונה של '88 ב־30 אחוז, לעומת מחצית '87, והסתכם ב־26 מיליון ש"ח. החברה, מקבוצת „כימיקלים לישראל", ממשיכה להיות אחת החברות הרווחיות ביותר במשק הישראלי.

הרווח של החברה לפני הפרשה למיסים גדל בשיעור גבוה יותר — 90 אחוז לעומת מחצית '87, והפערים נובעים מכך שבשנה שעברה רשמה החברה החזר מס של 4.2 מיליון ש"ח. הכנסות החברה הסתכמו בתקופת הדו"ח ב־251 מיליון ש"ח, כ־30 אחוז יותר מהיקף המכירות במחצית '87. (ההשוואה ל־87' מתייחסת לחודשים אפריל־ספטמבר, כיוון שבשנה שעברה עברה החברה לשנת חשבון קלנדרית).

במהלך '88 נמשכה מגמת העלייה במחירי האשלג, והמחירים היו גבוהים בכ־25 אחוז מאלה של התקופה המקבילה אשתקד. מפעלי ים המלח מכרו בתקופה זו כ־1.2 מיליון טון אשלג. בששת החודשים הראשונים של השנה השקיעה החברה 11.4 מיליון דולר, ועיקר ההשקעות היו בפרויקט הרחבת כושר ייצור האשלג השנתי ב־200 אלף טון נוספים, ובבניית תחנת שאיבה חדשה, שתשאב את מי ים המלח לבריכות האידוי. על פי התחזית יגיע ייצור האשלג השנתי ב־'88 לכ־2 מיליון טון.

הרוג אחד ו־12 פצועים בתאונת דרכים בירושלים

טוביה בסקינד

עבדול רחמן סעיד (53), תושב הכפר אבו־גוש, נהרג אתמול ו־12 נוסעים נפצעו, בהתנגשות בין אוטובוס למכונית טרנזיט ברחוב ירמיהו בירושלים סמוך לתחנה המרכזית. המנוח שנהג במכונית טרנזיט, סטה לפתע למסלול הנגדי והתנגש בעוצמה רבה באוטובוס שהגיע ממול.

ניידות טיפול נמרץ הגיעו מיד למקום, וצוות החייאה ניסה להציל את חייו של סעיד, אולם המאמצים עלו בתוהו.

12 מנוסעי האוטובוס נפגעו קל, טופלו בבתי החולים בעיר ושוחררו לבתיהם. בתאונה היתה מעורבת גם מכונית פרטית מדגם רנו 4. נוסעי המכונית הפרטית יצאו מהתאונה ללא פגע.

מחאה בערי הפיתוח על כוונה לצמצם הקלות במס

עתי״ם

ראשי ערי הפיתוח הגיבו בזעם על כוונת משרד האוצר לצמצם את ההקלות והפטורים ממס שניתנו לתושביהם במסגרת חוק ערי הפיתוח שנתקבל בכנסת לפני שיצאה לפגרה.

ברוך ונגר סגן יו"ר ועדת ערי הפיתוח וראש עירית כרמיאל אמר אתמול, כי ערי הפיתוח לא ישלימו עם קיצוצים נוספים וגזירות נוספות. הוא הוסיף שאם יתקבלו החלטות שיביאו לשינוי החוק יתכנסו ראשי הערים לישיבת חירום בה יחליטו על תגובתם.

לדבריו, המתינו ערי הפיתוח חמש שנים לחוק שיעודדם על פני מרכז הארץ, ובכך ימנע נטישת צעירים מישוביהם ויאפשר הגעת משקיעים לאיזור.

התעשייה בירושלים לפני התמוטטות; אין השקעות

טוביה בסקינד

„אני זועק מזה מספר שנים כי התעשיה בירושלים בפני התמוטטות, כי הממשלה לא הקדישה די לפיתוח התעשיה בירושלים. מספר עובדי התעשיה ירד בשנים האחרונות מ־17 אחוזים לכ־10 אחוזים, אך כולם מחרישים, וקולם של שרי התעשיה והאוצר המופקדים על התעשיה והכלכלה אינו נשמע", אמר אתמול ניסן הרפז, מזכיר ההסתדרות בירושלים, בכנס ועדי עובדים התעשייה בירושלים שהתקיים בבית מועצת הפועלים.

לדברי הרפז, משרד המסחר והתעשיה אינו משקיע ואינו יוזם השקעות בקנה מידה לאומי ובינלאומי במגזר התעשייתי הירושלמי, ולמעט יוזמות פרטיות קטנות, שום גוף כלכלי במדינה אינו פועל די לפתח את התעשיה בירושלים.

אנו משתתפים באבלה של חברתנו
גלוריה
על מות אימה
עליזה שטיינברג ז"ל
קיבוץ גבעת עוז